

İÇİNDEKİLER

Prof. Dr. Mustafa Altınışık	Başlangıcından Sonuna Köy Enstitüleri.....2
Bekir Özgen	Atatürk'e Açık Mektup.....5
Veysel İzmir	Gece ile Gündüz6
Ahmet Zeki Muslu	Öğretmenler Günü ve Anımsattıkları7
Mehmet Genç	İki Çirkin Çocuk: Yılmaz Güney ve Hasan Tahsin.....9
Birol Temelkuran	Ozanın Türküsü11
Ali Kaya	Söz Uçarsa Yazı Kalsın İstedim12
Ahmet Nuri Doğan	Empyrist Serüven14
Emin Ugunlu	Yasa, Yasa Girdi16
Özge Kaya	Ozan, Yazar Hidayet Karakuş ile Söyleşi17
Hüseyin Yaşar	Eğitimde Eksen Kayması20
Maksut Doğan'a Mektuplar	(Cemal Süreya ve Sami Karaören'den)21
Şadiye Dönümcü'den	"Dokunsan Kırılan, Dokunmasan Kuruyan İnsanlar"23
Azmi Ermiş	"Alaman" Damlası24
Güngör Gencer	Sevgi25
Erhan Tıgılı	"Nar"lı Yazı26
M. Cevat Turan	Aşk Tapınağı27
Ahmet Cengiz	yenildik şöyle bir ağız tadıyla28
Zekeriya Yavuz	Bekleyen Ziyaretçi29
Cuma Esentürk	Anadolu'nun Kara Çocukları-230
Muharrem Karataş	Bir Başkadır Yatılı Okullar31
Bülent Akın	Mozaik32
Ahmet M. Egemen	Bir Efsaneydi O- Işıklar İçinde Yatsın33
İlyas Arıkbaşı	Sınava Kimliksiz Girmek34
Faik Ay	Neden Adabelen.....35
Mehmet Gültekin	Anam36
Sedat Öztürk	Efe Kültüründe Efelik, Zeybeklik, Kızanlık37
Cuma Esentürk	Bunları Biliyor muydunuz?38
Haberler	40

26 Eylül Dil Bayramıydı; kutlu olsun. (ADABELEN)

KONFÜÇYÜS'e sordular: "Bir ülkeyi yönetmeye çağırılsaydınız, yapacağınız ilk iş ne olurdu?

Büyük filozof şöyle yanıtladı bu soruyu:

- Hiç kuşkusuz, dili gözden geçirmekle işe başladım.

Dinleyenlerin hayret dolu bakışları karşısında sözlerini şöyle sürdürdü:

- Dil kusurlu olursa; sözcükler, düşüncüyü iyi anlatamaz. Düşünce iyi anlatılmazsa; yapılması gereken şeyler, doğru yapılamaz. Ödevler gereği gibi yapılmazsa; töre ve kültür bozulur. Töre ve kültür bozulursa; adalet yanlış yola sapar. Adalet yoldan çıkarsa; şaşkınlık içine düşen halk ne yapacağını, işin nereye varacağını bilemez. İşte bunun içindir ki; hiçbir şey dil kadar önemli değildir!..

Hükümetler ve devlet yöneticileri, halkla ilişkilerinde; Konfüçyüs'ün bu sözünü göz ardı edebilirler mi?

...Bilgi birikimlerimizi çağların gerisinden alıp, yüzyılların ötesine taşıyan da dilimizdir.

... O, yeryüzünün en güçlü silahıdır. Güzel kullanıldığında açamayacağı kapı yoktur. Gönülleri fetheder. "Yılanı bile deliğinden çıkaran" tatlı dilimiz Türkçemizdir.

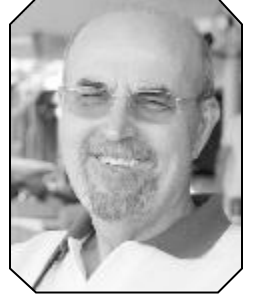
(Ali KAYA-"Dilimiz, Kişiliğimiz, Kimliğimizdir" adlı yazısından)

BAŞLANGICINDAN SONUNA KÖY ENSTİTÜLERİ

Prof. Dr. Mustafa ALTINIŞIK

www.mustafaaltinisik.org.uk

Güzel ülkemizde açılması aydınlanmanın miladı ve kapanması ülkemizin bağımsızlık politikasının kırılma noktası sayılabilecek aydınlanma kıvılcımı "Köy Enstitüleri" hakkında çok şeyler yazıldı ve söylendi. Halen de yazılıp söyleniyor. Ben de öğrenebildiklerimi dostlarımla paylaşmak ve genç kuşaklara aktarmak düşüncesiyle "Adabelen Dergisi" için bu yazıyı hazırladım. (23. sayıdan devam)

1943 yılında Köy Enstitüleri Öğretim Programı yürürlüğe konuldu. Bu programa göre, ilkokulu bitiren çocuklar sınavla Köy Enstitülerine alınıp ve karma eğitim uygulanır. Köy Enstitülerinde beş yıl içinde okutulacak derslerin çeşidi 29'dur. Bunların 17'si genel kültür ve meslek dersleri (haftalık toplam 22 saat), 7'si tarım dersleri (haftalık toplam 11 saat), 5'i de iş dersleri (haftalık toplam 11 saat)'dir. Köy Enstitülerinde eğitim üretim içindir. Köy Enstitülerinin haftalık toplam ders saati sayısı 44 (bazı ara etkinlikler buna dâhil değildir) iken aynı yıllarda İlköğretmen okullarının haftalık ders saati toplamı 29-30'dur.

Köy Enstitülerinde öğrenciler, bir taraftan güçlü bir tarih eğitimi yanında tarım, el işi ve güzel sanatlar ile yurttaşlık bilinci ve ulusal bilinç kazanıyorlardı; diğer taraftan dünya klasiklerini okuyarak, müzik dinleyerek, tiyatro yaparak dünya değerleriyle tanışıyorlardı.

Köy Enstitüsü programı, çok yönlü eğitimi benimsemişti. Her sabah güne jimnastik ya da halk oyunları ile başlanırdı. Eğitim yaşamının tümüne sanat, hareket ve yaratıcılık egemendi. Her öğrencinin bir müzik aleti çalması zorunlu idi. Halk kültürünün tüm malzemesi enstitülere taşınıp işleniyordu. Köy Enstitülerinde her hafta bir eğlenti düzenlenir, bu etkinliğe yönetici ve öğretmenler de katılırdı. Bu eğlenti programları piyes, müzik, gösteri, halk oyunu, orta oyunu v.b. etkinliklerden oluşurdu. Bu etkinlikleri, çevredeki köylüler ve öğrenci velilerinden konuk olanlar da izlerlerdi.

Köy Enstitülerinde uygulanan eğitim ve öğretim yöntemi, öğrenciyi merkeze koymuş ve onun etkin kılınmasını temel almıştı. Ekip çalışmaları ve bireysel etkinlikler, öğrenci kişiliğinin geliştirilmesi açısından vazgeçilmez koşuldur. İsmail Hakkı Tonguç'a göre; öğrencilerin başarılı iş görmelerinin, istenen vasıfları kazanabilmelerinin, saptanan amaçlara kolayca ulaşabilmelerinin ana şartı arkadaşlarıyla iyi

geçinmeleridir.

Köy Enstitülerinde devletin az bir yardımıyla, öğretmen adayları, iş içinde çalışarak hem kendi bakkallarını, dersliklerini ve diğer gereksinimlerini, çalışma yerlerini yapmışlar; hem de gereken genel kültür ile meslek bilgileri ve tarım çalışmaları yaparak köy için gerekli olan beceriyi kazanmışlardır. Bunlar, işi bilen öğretmen ve usta öğreticilerin rehberliği altında gerçekleşmiştir.

Köy Enstitülerinde bütün derslerde ve çalışmalarda temel yöntemin "yaparken öğrenme" ilkesi olduğu söylenebilir. Yaparken öğrenme, yaparak öğrenmeden farklıdır. Yaparak öğrenmede kişiye bir şeyi öğretmek ana amaçtır; sonuçta sadece yapma vardır. Yaparken öğrenmede yapılan iş gereksinimden doğar; iş içinde, işle birlikte, iş aracılığıyla öğrenme esastır; sonuçta sahip olma vardır. Köy Enstitülerinde yaparken öğrenme ilkesiyle, tutacak ve ürün verecek fidanlar dikilir, bol süt verecek inekler beslenirdi.

Köy Enstitülerinde eğitimde süreklilik esastır. Günlük, haftalık, aylık, mevsimlik gelişme programları yapılmaktaydı. Bunlar, her enstitüde işlerin durumuna, öğrencilerin düzey ve sayısına, öğretmenlerin özelliklerine,

iş araçlarının çeşitlerine, iş alanlarının genişliğine, hayvanların cins ve sayılarına göre ayarlanmaktaydı. Köy Enstitülerinde işin saati, günü ille de saptanmış değildi. Ancak, her iş bitmeden bırakılmazdı; karılan harç donup beton yığını olmadan kullanılırdı, dikilen fidanlar ölmeden gelişip yetişmeleri için çapalanıp sulanırdı, olgunlaşan meyveler çürüyüp bozulmadan toplanıp işlenirdi, ekinler tarlada bırakılmazdı.

Köy Enstitülerinde öğrencilere bilgi verilmeyor, bilgiyi öğrenci alıyordu. Öğrenci bir süreklilik içinde yaşayarak, yaparken, üretirken öğreniyordu.

Köy Enstitülerinde öğrenciler anlıyor, düşünüyor, sorguluyor, üretiyordu; kendine güven ve mutluluk içindeydiler. Yüksek Köy Enstitüsü Öğrencisi **Turan Aydoğan**'ın bir şiiri bunu çok güzel anlatıyor:

"SORU I

***Şu benzi güz elması renkli/ Lacivert ceketli sevimli
çocuk /Neden böyle de /Bu saz benizli/Yalın ayak,
başkabak çocuk/Öyle değil?/Nedendir ey
ağacım,/Dalmın biri sarı, biri yeşil/Biri kuru biri
büyür,/Biri ağlar, biri güler,/Nedendir?"***

Köy Enstitüleri açıldığında zamanın Amerikan hükümetinin hazırladığı istihbarat raporunda "dikkatli olun Türkler büyük bir eğitim atılımıyla geliyor" denilmektedir.

Köy Enstitülerinde yaşam, "tam birliktelik, katılım, yetki ve sorumluluk" eksenlerine oturtulmuştur. Köy Enstitülerinde kararlar, yönetici-öğretici-öğrenci üçlüsünün katkı ve onayıyla alınır. Okul yöneticileriyle öğrenciler her konuyu tartışabilirler. Köy Enstitülerinde gerek öğretimin eğitsel bir biçimde yapılmasında, okuldaki toplumsal ortamın yaratılmasında ve gerekse toprakların işlenip uygar bir eğitim kurumunun oluşmasında öğrenci-öğretmen ilişkilerinin bir aile yuvasındaki gibi içten oluşunun büyük rolü olmuştur.

Köy Enstitülerinde, 1940-1946 arasında 15.000 dönüm tarla tarıma elverişli hale getirilmiş ve üretim yapılmıştır. Aynı dönemde 750.000 yeni fidan dikilmiştir. Oluşturulan bağların miktarı ise 1.200 dönümdür. Ayrıca 150 büyük inşaat, 60 işlik, 210 öğretmen evi, 20

uygulama okulu, 36 ambar ve depo, 48 ahır ve samanlık, 12 elektrik santrali, 16 su deposu, 12 tarım deposu, 3 balıkthane, 100 km yol yapılmıştır. Sulama kanalları oluşturularak enstitü öğrencilerinin uygulamalı eğitim gördüğü çiftliklere sulama suyu öğrenciler tarafından getirilmiştir. Köy Enstitüleri eğitim modelinin bir başka başarısı, 1946'ya kadar köylerdeki öğretmen açığını büyük ölçüde kapatan 16.400 kadın ve erkek öğretmen ile 7300 sağlık memuru ve 8756 eğitmen yetiştirmiş olmasıdır.

Köy Enstitüleri, geniş bir halk kitlesine ulaşan bir eğitim ve kalkınma etkinliği olması dolayısıyla ülkenin gelişmesinde en büyük katalizör olarak görülebilir.

Köy Enstitüleri sisteminin eğitim kavramına en büyük katkısı, o güne kadar yalnızca eğitim kitaplarında görülen, fakat geleneksel eğitimin etkisiyle, okula ve sınıflara giremeyen eğitim ilke ve yöntemlerini, doğanın içinde hayata geçirmek olmuştur.

Köy Enstitülerinin Sonu:

Köy Enstitüleri bütünü'nün içinde İsmet İnönü'nün büyük ağırlığı olmuştur. İsmet İnönü'nün Köy Enstitülerine desteği, II. Dünya savaşı bitene, memleketimizde ve dünyada yeni bir güçler dengesi kurulana kadar sürmüştür. II. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru 1945 yılında Sovyetler Birliği lideri Stalin'in Türkiye'den Kars, Artvin ve Ardahan'ı ve Boğazlarda askeri üs istemesi üzerine, Milli Şef İsmet İnönü de ABD'den askeri destek istemiştir. Bu desteği vermeye hazır olduğunu belirten ABD, Truman Doktrini ile yardıma başladı, ama karşılığında Türkiye'de serbest seçimlere dayanan demokrasi düzeninin yerleştirilmesini ve Milli Şeflik, "5 yıllık kalkınma planları" ve "Köy Enstitüleri" gibi uygulamaların kaldırılmasını talep etti. 1946 yılında hükümetin yaklaşan seçimleri yitirme kaygısıyla CHP içinden muhalif milletvekillerinin başını çektiği örgütlü muhalefetin kampanyasıyla, Köy Enstitüleri müfredatında ve yapılanmasında kuruluş amaçlarından uzaklaşan değişiklikler yapıldı. 1946 yılında çok partili döneme girilince İsmet İnönü artık eski gücünü bulamamış ve gerekli desteği Köy Enstitülerine verememiştir. 1946 yılında yapılan genel seçim sonunda CHP'nin tutucu kanadı iktidara geldi; istismarcıların ve bazı çıkar çevrelerinin etkisiyle Hasan Ali Yücel, İsmail Hakkı Tonguç ve ekibi görevden uzaklaştırıldı, Köy Enstitüleri özgün yapılarından saptırıldı.

1947 yılında İsmail Hakkı Tonguç'un "Enstitülerin Kalbi" dediği Hasan oğlu Yüksek Köy Enstitüsü kapatıldı, öğrencileri başka okullara nakledildi. Yüksek Köy Enstitüsü mezunlarından bazıları "solcu" oldukları gerekçesiyle yedek subay okulundan "çavuş" çıkarıldı. Köy Enstitüsü Öğretim Programı ve Yönetmeliği değiştirilerek, öğrencilerin yönetime katılması, iş eğitimi gibi temel ilkeler ve etkinlikler kaldırıldı; mezunlara arazi ve teçhizat verme uygulamasına son verildi.

1948 yılında Eğitmen Kursları'na son verildi, birçok eğitmen görevden uzaklaştırıldı, bu eğitmenlerin açtığı

köy okulları kapatılarak yıkılmaya terk edildi.

1950'den sonra Demokrat Parti iktidarında Köy Enstitülerindeki kız öğrenciler ayrıldı, sayıları azaltıldı; Kızılçullu ve Beşikdüzü Köy Enstitülerinde toplandı. Sonra Kızılçullu Köy Enstitüsü, yeri ve binaları Amerikalılara verilerek kapatıldı, öğrencileri Bolu Kız Öğretmen Okuluna aktarıldı. Bazı Köy Enstitülerindeki "Sağlık Kolları" kapatıldı.

1952 yılında Köy Enstitülerinin öğretim süresi beş yıldan altı yıla çıkarıldı.

1953'te Köy Enstitülerinin programları kökten değiştirildi. Köy Enstitüleri Programı ile ilköğretmen Okullarının programları birleştirildi.

1954'de 6234 sayılı yasa ile Köy Enstitülerinin, ilköğretmen Okulu'na dönüştürülmesiyle Köy Enstitüleri tümünden kapatıldılar. "iş için, iş içinde, işle birlikte, iş aracılığıyla eğitim" ilkesine sıkı sıkıya bağlı olan ve geleneksel ezberci eğitim yerine yaratıcılığın ön plana çıktığı Köy Enstitülerinde, tamamen kapatıldıkları 1954 yılına kadar 1.308 kadın ve 15.943 erkek toplam 17.251 köy öğretmeni yetişti. Fakir Baykurt, Ümit Kaftancıoğlu, Talip Apaydın, Mahmut Makal, Mehmet Başaran, Pakize Türkoğlu, Hatun Birsan Başaran, Ali Dündar, Mehmet Uslu ve Dursun Akşam gibi önde gelen yazarlar ve düşünürler bu okullarda yetişmişlerdir.

Köy Enstitülerinin kapanması, ülkemizin bağımsızlık politikasının kılınma noktası ve miladı olarak görülebilir.

Köy Enstitüleri, yukarıdan geldiği, tabanda itici bir kuvvete dayanmadığı için, kırsal kesim halkı böyle bir kuruluşun gerekliliğine yeterince hazırlanmadığı için, proje dinamizm geliştirememiş ve kendi kendisini yürüten bir sürece dönüşememiştir.

Köy Enstitüleri kapatılmasıydı neler olurdu?

-Eğitim/öğretim gören köylü, toprağı ve suyu tanıyacak, onu kullanmasını, yaşamsal bir değer kaynağı olduğunu öğrenmiş olacaktı.

-Anadilini yazmayı ve konuşmayı öğrenen köylü beşeri ilişkilerinde "bir bilene danış" safatasını aşmış olacaktı.

-Köylü, teknoloji ile tanışacak, artık ürünlerini sanayi malına dönüştürme becerisi kazanacak; böylece iç pazar ve dış satım malına dönüşen tarım ürünleri sayesinde gerçek Türk sanayisinin temel dayanağı, altyapısı hazırlanmış olacak ve sanayimiz bugün olduğu gibi montaj sanayisi olma açmazına düşmeyecek, çağa uyumuş, sanayi devrimini yapmış olacaktı.

-Köylü, sanayi malına dönüştürdüğü ürünlerinden edindikleriyle gönence erecek, toprağı dışında ekmek arama darlığına düşmeyeceği gibi, yorganını sırtlayıp kentlere yürümeyecek; kentlerimiz de kocaman köykentlere dönüşmeyecekti. olurduk.

-Köylü, tanıdığı teknoloji/üretim teknolojileri ve pazarlama işlemleri bağlamında kültürleşmesini ve toplumsallaşmasını da kendi yerleşkesinde ve kendi yaşam ortamında oluşturup olgunlaştırabilme yeteneğı kazanmış olacaktı. Bunun sonucu olarak bugün toplumca yaşanmakta olan "köylülük açmazı" kırılmış olacak; cemaatleşme, ötekileşme-berikileşme ilkeliklerinin kapıları kapanmış, Atatürk'ün özlemle beklediğı gibi köylü gerçekten efendileşmiş; kentli tacirleşmiş kasabalı gömleğini atıp kentsoyul kimliğini giyinmiş olacaktı.

-Günümüzde, eğitimi bireyin kendi potansiyellerini açığa çıkartıp bunları en iyi şekilde kullanıp geliştirdiğı, tüm gelişim alanlarını içeren yaşamsal bir uğraş olarak değerlendirip çocuklarımızı ezberci yapan, sorumluluk kazandırmayan eğitim sistemi yerine bireyi araştırmaya, sorgulamaya, eleştirel düşünmeye, sosyal sorumluluk kazandırmaya yönelik eğitim programlarımızı geliştirmiş olacaktı.

Köy Enstitüleri Sisteminden Alacağımız Dersler

- İnsan en yüce değerdir. Eğitim, bu değeri daha da geliştirme gücüne sahiptir.

- Akılcı bir planlama, örgütleme ve yeterli bir isteklendirmeye, en güç koşullarda bile eğitim sorununu çözmeye olanağı vardır.

- İnsan kişiliğini tam geliştiren ve özgürleştiren çok yönlü eğitim (kültürel, bilimsel, sanatsal v.b. yönleri olan eğitim), en zor koşullarda bile uygulanabilir.

- Katılımcı ve demokratik eğitim, birçoklarının sandığının aksine en zor koşullarda ve kırsal toplumda da uygulanabilir, yaşatılabilir.

- Akılcı bir planlama ve programlama ve üretken bir yaklaşımla nitelikten ödün vermeden eğitimin maliyeti düşürülebilir.

- Eğitimde gerçek başarılar, maddi ve manevi yönden olumsuz rekabete ve yarışa yol açmadan da ödüllendirilebilir.

- Eğitim, evrensel değer yaratmayı hedeflerken, yerel ve ulusal değerleri de geliştirebilir.

- Yurt sevgisi, yurdu sevicecek duruma getirerek gelişir. Köy Enstitüleri, insanımıza Anadolu bozkırını yeşerterek onu daha çok sevmeyi öğretmiştir.

- Gerçek bir ahlak anlayışı, insana saygı ve sevgi, lafla değil iş yaparak kazanılır.

KAYNAKLAR:1) Altunya N. Köy Enstitüsü Sisteminin Temelleri, Ankara, 2002. 2)Ortaş İ. Ülkemizin Kaçırıldığı En Büyük Eğitim Projesi: Köy Enstitüleri. PİVOLKA, 4 (17), 3-5, 2005. 3)Köy Enstitüleri. http://www.meb.gov.tr/meb/hasanali/egitimekatkilari/koy_enstitu.htm (erişim 29.03.2009)4) Özgen, Bekir., Eğitimde Süreklilik ve Köy Enstitüleri. <http://www.egitim.aku.edu.tr/ozgen.htm> (Erişim Y. 29.03.2009)

(Cumhuriyet Bayramımız kutlu olsun!) ve:

ATATÜRK'E AÇIK MEKTUP!

Bekir ÖZGEN*

bekirozgen@hotmail.com

"Büyük Atam !

Nasılsın? İyi misin? Toprak döşeginde rahat uyuyor musun?

Öte dünyada dirlik düzenlik nice dir? İyiler cennette, kötüler cehennemde midir? Yoksa, buradaki gibi, ak koyunla kara koyun aynı sürüde midir?

Gelene 'Ağam', gidene 'Paşam' diyenler; yetim hakkı yiyenler,

Düşene tekme vuranlar; zâlim önünde selâma duranlar,

Delik torbaya yem koyanlar; devlet malıyla doyanlar,

Yan gelip yatanlar; birine bin katıp, keyif çatanlar, el üstünde mi tutulmaktadır?

Rüzgâra göre savrulanlar; başkalarının yağıyla kavrulanlar,

Kapıdan kovulup, bacadan inenler; eşek bulamazken ata binenler,

Sarığ beyinlerine saranlar; fail-i meçhulün hamurunu karanlar,

Akşam sosyalist yatıp, sabah liberalist kalkanlar, orada da, baş köşede mi oturmaktadır?

İZMİRLİ ÇOCUKLARIN 30AĞUSTOS İÇİN ÇEKTİRDİĞİ FOTOĞRAF

Büyük Önderimiz,

Siz gideli beri, Türkiye'nde düzen yitti, birlik bitti. Bilemezsin neler oldu. Darbe oldu, deprem oldu, yangın oldu, göçük oldu. İlçeler il oldu. Kaşla göz

arasında paralar pul oldu. Dört bir yanımız Atatürk düşmanı doldu.

Ankara'nın taşına bak, gözlerimin yaşına bak.

Sevrciler, cumhuriyet altını; takunyacılar geçer akçe. Onlara Sam Amca'nın kolları, seni sevenlere kurşunlar...

'Bunlar nasıl oldu? Meydan uğursuz doldu?' dersin; kimileri para zoruyla, kimileri sandık oyuyla başa geçtiler. Karanlıkçıları, yağdanlıkları yardımcı seçtiler. El ele verdiler; hakkı, hukuku yere serdiler. Başlattığın o güzelim Anadolu aydınlanmasını boğdular. Tarikatlar, vakıflar, ocaklar kurdular. İzinden yürüyenleri durdurdular. Kimi aydınlarımızı diri diri yaktılar; geriye çekilip, seyrine baktılar. Üstelik bombacılar, kiralık katiller, korumalar, yağdanlıklar, yandaşlar çıktı meydana; hepsi de birbirinden merdane.

Demem o ki, ayvaz kasap; hep bir hesap.

Öte yandan yeni TV kanalları kuruldu. Yerden bitme patronlara renkli basın bulundu. Medyamız özelleşti; özelleştikçe güzelleşti (!). Gazeteler, kupon karşılığı dağıttı nevrimesle çarşaf. Üzerinde içildi soğuk hoşaf. Sözlükler, ansiklopediler yarışı başladı. Derken, sofraya takımları kuruldu. Kaşık çatalı, tencere tavayı katladı. Çanak çömlek patladı...

Bir de futbol, borsa, seks, reklâm derken; değerler alt-üst olup yıkıldı. Bir ayağı yerde, bir ayağı gökte mega modeller, yükselen değerler icat oldu. Mertlik bozuldu. Ve bu değerlerin üstüne konu para. Selâm para, kelâm para.

Büyük kentlerimize korsan; küçüklerine mescit üniversiteler kuruldu. Uçtu uçtu bilim uçtu. 'Bilim uçmaz' demeyin Ata'm. Boynunda muskası, yönetimde arkası olan doğentler, "tez" aşırıp profesör oldular; fakültelerin tepesine "dekan" diye kondular.

Ne var ki, bu yanda, yurtseverlik, dürüstlük yan yattı. Erdemlilik dersiniz, çamura battı. Doğruluktan sapmayanların, ideallerini satmayanların, size çamur atmayanların mezarını kazdılar. Gömüt taşlarının üstüne 'dinozorlar' diye yazdılar.

Beri yanda, vatan için nutuk atanlar, ülke topraklarını satanlar,

Demokrasiyi bir seyirlik oyun tutanlar,

Çıkar için aynı kulvarda koşanlar; kuşun, kurdun;

atın, arının, ayın ampulün ardına düşenler,

Astığı astık, kestiği kestik; dediği dedik, öttürdüğü düdük olanlar; hacısı, hocası; yalağı, salağı; dört bir yana yalpa yapan solağı, 'Atatürkçü özüm, laiklikte gözüm, demokraside çözüm' dediler. Yılan gibi aktılar, akrep gibi soktular. Kurduğün partiyi toz, kurumlarını yoz, ilkelerini buz ettiler. Mercümeği fırına verdiler. Üç 'külhuvellahi' bir 'elham', yağmur duasına çıktılar. İstanbul'u sel aldı, bir yâr sevdim el aldı.

Bu arada ölen öldü, kalan kaldı. Devlet gemisi yan yattı. İçindekiler çamura battı. Şu anda durum nasıldır, dersiniz? Sövgü, kavgı, çete, mafya, terör meclisten içeri. 'Demokrasinin iskeletine kamyon çarptı' diyenler ayıp ediyorsa, sözüm meclisten dışarı. Dinsel özgürlük adına yobazlık içeri, demokrasi adına (!) düşün, hoşgörü dışarı. Gökyüzünde bulutlar, bölük-pörçük umutlar.

Canım Ata'm,

Türkiye'den göçtün görmedik. Aramızdayken değerini pek bilmedik. Ama sonra usumuz geldi başa. Yazdık adını dağa taş. Bilmem okudu mu, ağa, paşa?

Mektubum bitip de imza vakti gelince; türlü çileleri bitti buranın, Yabangülü, bir namerde boyun

YURDUM İNSANI

Foto: İsmail Tuna

*Yer İstanbul-Eminönü. İnsan ve araç trafiği yoğun. "Yurdum insanı" her zaman olduğu gibi soyulmaya uygun konumda uyuyor...
"Uyandırmazsak, uyanacak değil!"

eğince, sarı bülbülleri öttü sılanın. Derim ki, ben de yürümüşüm senin yolundan. Çıkar için gül benzimi soldurmam. Bu dünyada sana, bana; insanı ve ülkesi için yaşayana, söz kondurmam. Derdime derman ararım, kafamı aydınlığa yorarım; barışın simgesi, dünyanın onuru büyük Atatürk'ü sorarım.

Saygılarımı, sevgilerimi sunarım."

*Bekir Özgen, 1936 yılında, Kayseri-İncesu'da doğdu. İlk ve Orta öğrenimini Kayseri'de tamamladı. 1960 yılında, Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi, İngiliz Filolojisini bitirdi. 1963'te Kayseri Lisesi'ne İngilizce öğretmeni olarak atandı. Kazandığı sınavlar sonucu, önce Fulbright Bursu ile 1967'de ABD'de; ardından, Avrupa Konseyi bursu ile de 1968-1969'da İngiltere'de Yüksek Lisans eğitimi gördü. 1970 yılında atandığı Bornova Anadolu Lisesi'nden 1985'te emekli oldu. Yazarın, altısı İngilizce, yirmi beş yaptığı bulunmaktadır. Bunlardan yedisi, büyük ödül almış eğitim ve sosyal bilim araştırmalarıdır. Bekir Özgen'in değişik dergi ve gazetelerde makaleleri yayımlanmaktadır. Ayrıca, BÜTÜN DÜNYA Dergisinin, "Anadolu'nun Dünyası" adlı köşesinde her ay yazıları çıkmaktadır. Diğer çalışmaları yanında, eğitilim, toplumbilim ve Atatürkçülük konularında konferanslar vermektedir.

GECE İLE GÜNDÜZ

Veysel İZMİR

Ege'de Dikili akşamlarında
Denizin suyu kıpır kıpır
Denizin suyu köpük köpük
Dalga dalga
Gönlümdeki Dikili kadar büyük
Denizin suyu
Benek benek tuzlu
Bu deniz
Dalga adımlı
Rüzgar gözlü
Bütün aşk şarkılarını
Fısıldar kulağıma
Dikili'de gece ile gündüz
İlk aşk gibi
Sevişir durur

ÖĞRETMENLER GÜNÜ ve ANIMSATTIKLARI

Ahmet Zeki MUSLU

azekimuslu@gmail.com

Yeni emekli bir öğretmenim. İlk kez bir öğretmenler gününü, meslektaşlarımdan ve öğrencilerimden ayrı geçiriyorum... Oturdum, gözlerimi yumdum. Bir çırpıda yirmi altı yıl süren meslek yaşamım -şöyle bir- geçiverdi gözlerimin önünden. Bu günle ilgili anılar canlandı belleğimde.

Bu günü anımsadıkça nedense aklıma hep 12 Eylül yönetimi gelir. Bu gün de öyle oldu.

Bir ilköğretim müfettişi ağabeyimiz. 12 Eylül izleyen günlerde bir öykü anlatmıştı. Öykü kısaca şöyleydi. "Davay yayılmaya giderken en önde. sürünün dirileri, en güçlüleri bulunur. Sürünün biraz hallice olanları onların arkasından gelir. Sürünün en arkasında da sürünün en cılızları, en güçsüzleri yer alır. Sürü böyle giderken birden ürkütüldüğünde geriye döner. Koşmaya başlar. Bu kez sürünün en cılızları, en uyuzları, sürünün en önünde gider. En güçlüleri, en işe yarayanları da geride kalır. 12 Eylül de bunu yaptı. Toplumu ve öğretmen kitlesini ürküttü. Öğretmenlerin düşünce üretmelerini, topluma yön verenlerini ya içeriye aldı ya da görevden uzaklaştırdı. Böyle olunca da sürünün en arkasında kalanları en başa geçirtiler. Müdür, müdür yardımcısı ve üst yönetici oldular."

Gerçekten de söylediklerinde gerçeklik payı vardı. Benim çalıştığım okullarda da üç ayda. beş ayda hızlandırılmış eğitimden -biz. buna sulandırılmış eğitim derdik- geçirilenler, öğretmenliği beceremediklerinden ve siyasal destek de bulduklarından, kısa sürede bir masanın başına oturdular. Bizleri de ipe sapa gelmez suçlamalarla üst makamlara şikayet ettiler. Olmadık iddialarla soruşturmalar geçirmeye başladık. Gelen muhakikler de şartlanmış ve geçmişteki siyasal kimlikleri belli olan kişilerdi. Yine de buna rağmen, hakkımızda yürüttükleri soruşturmalardan bir sonuç alamadılar. Bizler, yüzümüzün akı ile her soruşturmadan temiz çıktık.

Öğretmenlere karşı çok acımasız davranan 12 Eylül yönetimi, günün birinde 24 Kasım gününü, öğretmenler günü olarak kabul etti. İlk öğretmenler günü kutlamasında Çine'de görevliydim. İlçede görev yapan tüm öğretmenleri hükümet konağı önünde topladılar. Askerlerin yaptığı gibi bir ağızdan

öğretmenlik yemini yaptırıldılar. Sonra da dörderli sıraya sokarak halk eğitim salonuna göturdüler. Dört yüz kişilik salonun ön tarafını devlet protokolü ve eşraftan kişilerle emekli öğretmenler doldurmuştu. Günü kutlanan öğretmenler ayakta kalmıştı. Bekliyorlardı ki güzel sözler duyacaklar. Nerede? Eline mikrofonu alan, başladı öğretmenleri eleştirmeye. Ülkenin 12 Eylül aşamasına gelmesinden öğretmenler sorumlu tuttular.

Dönem, sisli bir dönemdi. Öğretmenlerin eli kolu bağlı, ağzları bantlıydı. Ellerinden demekleri alınmış, kendi paraları ile yaptırdıkları dernek binalarına el konulmuştu. Kendisini savunacak, haklarını koruyacak hiçbir örgütleri yoktu. Bu nedenle " vur abalıya" mantığıyla, günü kutlanan öğretmenler suçlandı.

O günlerde düzenlenen öğretmenler günü kutlamalarına her öğretmenin katılması da zorunluydu. Okul müdürleri ellerinde listelerle, kraldan çok kralcı pozlarıyla ortada dolanı, yoklama yaparlardı. Bir öğretmen, öğretmenler gününe katılmazsa, ertesi gün eline bir sarı zarf tutuşturulurdu. Katılırsa; "canını öğretmenim, öğretmen bir mumdur aydınlatırken erir gider, öğretmen bir köprüdür üzerinden binlerce insan geçer" türünden nutukları ve palavraları dinlemek zorunda kalırdı.

Daha sonraki yıllarda bu gün daha çekilmez olmuştu. Bir ilçe milli eğitim müdürü vardı ki, sanki bir öğretmenler günü toplantı salonunda değil de camide Cuma vaazı veren bir imam gibi konuşurdu. İnsanları dünya zevklerinden uzaklaştırmak için. "serçenin cinsel gücünün, insandan daha fazla olduğu" yönünde gayet bilimsel bir konuşma yapmıştı da serçe ile öğretmenler günü arasında bağ kurmakta epey zorlanmıştı.

O yıllarda bir de. dönemin mantığı ile "yılın öğretmeni" uygulaması başlatıldı. Kimler yılın öğretmeni seçilmedi ki? Despot okul müdürleri, silik kişilikli öğretmenler, birer gerekçe bulunarak yılın öğretmeni seçildiler, Kimilerinin seçiliş gerekçelerini anımsadıkça hala gülümserim. Gerçekten doğru muydu, yoksa bizim arkadaşlar mı uydurmuştu bilemiyorum. Şöyle ki; okul bahçesine on zeytin fidanı dikmek ve okul duvarını badana yapmak gibi

gereklçelerdi yılın öğretmeni seçilmenin ölçütü. Fakat genellikle öğretmenler arasında adı sanı bilinmeyen kişiler yılın öğretmeni seçilenlerdi. Hiç çağdaş, laik ve demokrat dünya görüşüne sahip bir öğretmenin yılın öğretmeni seçildiğini görmedim. Oysaki bu meslekte sayıca onlar çoğunlukta idi.

Bir de başarılı öğretmenlere birer maaş ödül verilirdi. Benim çalıştığım lisede, iki Fransızca öğretmeni vardı. Okullardan Fransızca dersleri kaldırıldığından bu arkadaşların iki-üç öğrencisi ve üç-dört saat dersleri vardı. Diğer saatlerini okul müdürünün odasında geçirirlerdi. Hiç unutmam, bir yıl da birer maaş ödül onlara verilmeye değer görüldü. Bu arkadaşlardan biri oldukça esprili biriydi. Kendisine "Bu ödülü nasıl aldın?" diye sordum. Verdiği yanıt "İşi bileceksin, işe gitmeyeceksin. Sorarlarsa işten geliyorum, diyeceksin." biçimdeydi. Haklıydı. Böylece; haftada otuz saat derse giren, bir yazılı sınav sırasında yüzlerce sınav kağıdı okuyan, soru hazırlayan, derse hazırlanan ve gerçekten işe giden öğretmenlerin emeği görmezlikten gelinmişti.

Öğretmenler günü dendiğinde işte bunlar geliyor ilk anda aklıma. Bunlar hep tatsız anılar olarak kazındı belleğime. Kimileyin arkadaşlarımla anlattığı güzel ve gülünç anılar da yok değil. Bunlardan bazıları sizlere de aktarmak isterim.

Ekrem Çalık arkadaşım anlatmıştı. O yıllarda Orta Anadolu'nun bir beldesindeki ortaokulda görevlidir. İlçe merkezinde kalmaktadır. Akşamüzeri dolmuşa binmek için yola çıktığında, yolu üzerindeki sokakta bir kadın, elinde kül kovanı ile çöp bidonuna doğru giderken Ekrem arkadaşı gördüğünde durur, onun geçmesini bekler. Bu durum her akşamüzeri yinelenir. Sonunda Ekrem Çalık dayanamaz. O her zamanki nezaketi ile: "Teyze, niye beni görünce durup benim geçmemi bekliyorsun?" diye sorar. Yaşlı Anadolu kadının verdiği yanıt: "Ben bir muallimin önünden geçecek kadar cahil değilim." olur.

Yılların öğretmeni Samittin Eraslan Ağabeyimiz anlatmıştı. Çine'de görevliken ilçeye yeni bir hakim atanır. Öğretmenimiz, henüz hakimi tanımamaktadır. Bir gün, pencereden, iyi giyimli bir adamın, elinden tuttuğu bir çocukla okul bahçesinden girdiğini görür. Hemen merdiven başına iner, adamı karşılar. Önünü ilikler, önden geçmesi için buyur eder. Adam "Siz buyurun." der. Karşılıklı, beş dakika kadar, "Lütfen siz önden buyurun." demekle geçtikten sonra, adam kendisini tanıtır, ilçeye yeni atanan hakim olduğunu açıklar ve "Hocam, ben bir öğretmenin önünden yürüyecek kadar cahil bir adam değilim. Avrupa'da devlet başkanları bile öğretmenin arkasından yürür.

Lütfen siz önden yürüyünüz." der.

Bu iki örnek, geçtiğimiz yıllarda Türkiye insanının öğretmene bakış açısını göstermesi açısından ilginçtir. Son yıllarda öğrenciler bile öğretmenlerine kapıdan girerken yol vermiyor. Yıllarca liselerde öğretmenlik yaptığım için bu durumu yakından gözledim. Sık sık bu durumu düzeltmek için uyarılarda bulundum, öğrenciler bön bön yüzüme baktılar. Nereden nereye?

Ali Turpçu arkadaşım anlatmıştı. Batı Anadolu'nun bir dağ köyündeki ortaokulda görevliken, tüm öğretmenler, öğretmenler günü için sabahtan ilçe merkezine inerler. Kutlama programı uzadıkça uzar. Köyün tek arabası köye döner. Akşam olur. köye dönecek araba bulamazlar. Kaymakama başvururlar. Kaymakam belediye başkanını devreye sokar. Belediye başkanı da cenaze arabasını gönderir. On kadar öğretmen cenaze arabası ile köye döner. Köye bir cenaze arabası girdiğini gören köylüler, hemen arabanın başına koşarlar. Arabadan cenaze değil de köyün öğretmenlerinin indiğini gören muzip bir köylü dayanamaz; "Aşk olsun size öğretmenler! Madem böyle büyük bir araba ile gelecektiniz, niye bize söylemediniz? Kasabadan ihtiyaçlarımızı getirivermenizi isterdik" diyesitem eder.

Benim de öğretmenler günü ile ilgili iki anım var. Birini anımsadıkça hep mutlu olurum. İkincisini anımsadıkça içim hüznle dolar.

Birincisi ilk öğretmenler gününde Çinelî öğretmen arkadaşlarımla benim yazdığım, sahneye koyduğum ve Kubilay rolünü oynadığım "Yedeksubay Öğretmen Kubilay" adlı oyunu Çine halkına ve öğrencilere sahneleyişimiz aklıma gelir. Devrim şehidi bu kahraman öğretmeni yeniden gündeme taşıdığım için mutlu olurum.

İkincisi hayatta tek kız kardeşim vardı, Sevgili kardeşim Ayten Eyigün (Muslu). Susurluk İmam Hatip Lisesi'nde coğrafya öğretmeni idi. Yakalandığı amansız hastalık onu bin dokuz doksan iki yılı yirmi dört kasım öğretmenler gününde bizlerden ayırdı. Henüz otuz altı yaşındaydı ve ömrünün baharındaydı. O günden sonra, öğretmenler gününü hiç yaşamak istemedim. Her öğretmenler gününde acı bir hıçkırık boğazıma gelip düğümlendi. Kimselere göstermeden gözyaşlarımı sildim.

Bu öğretmenler gününde de Kubilay'ı on iki eylül öncesi ve sonrası öldürülen, PKK terörünün kurbanı olan ve aramızdan ayrılan değerli öğretmenleri ve sevgili kardeşimi saygıyla andım, anıları önünde bir kez daha eğildim. Toprakları bol olsun.

İki çirkin(!) çocuk:

Yılmaz Güney - Hasan Tahsin

Mehmet GENÇ

www.mehmetgenc.org

Yıl 1969, iki kız arkadaş İstanbul sokaklarında dolaşmaktadır. Bir yere geldiklerinde, bir grup insanın bir şey seyretmekte olduğunu görürler. Ne olup bittiğini anlamak için kalabalığa yaklaşırlar. Ortalıkta çifte tabancalı, fötr şapkalı bir adam dolanmakta, meydanda acayip cihazlar... Elinde mikrofon, göbekli bir adam sağa sola ha bre talimat yağdırmaktadır. Sanki açık hava tiyatrosu gibi bir şeydir gördükleri... Kızlardan biri, en yakındakine sorar: "Ne oluyor burada?" Aldıkları yanıt, sordukları soru kadar ilginçtir. "Film çekiyorlar işte. Kör müsünüz?"

Bu yanıt sonrası nereye geldiklerini anlayan genç kızlar, biraz daha öne doğru ilerlerler. Bir ara çifte tabancalı, fötr şapkalı genç bir adam, bu iki genç kıza yaklaşır ve kızlardan birine bir süre baktıktan sonra: "Biliyor musunuz, ben sizi rüyamda gördüm." der ve uzaklaşır. Üstlendiği rolü oynamaya başlar, tüm cihazlar bu adam üzerine dönüktür.

İki kız şaşkınlıkla birbirlerine bakıp kalırlar. Biri, diğerine bakarak: "Sinemanın çirkin kralını gördük ya... Bu bize yeter!" der. Öteki, "Denildiği gibi çirkin değil ya... Vallahi güzel çocuk... Hele o bal rengi gözleri var ya..." diye mırıldanır.

Bu iki genç kız gerçek bir film çekim alanındadırlar. Çekilen filmin adı: "Çifte Tabancalı Delikanlı", "Ben sizi rüyamda gördüm." diyen kişi, sinemanın çirkin kralı Yılmaz Pütünden -Güney- başkası değildir.

"Çirkin Krallığı" tüm sinema seyircisi tarafından onaylanmış Yılmaz Güney'i "Güzel Çocuk" olarak niteleyen bu kız ise, İtalyan Rahibeler Mektebi'nde ortaokul son sınıf öğrencisi, henüz on altı yaşında, bale kurslarına devam eden, özel piyano dersleri alan, varsıl bir ailenin kızı Fatoş Süleymangil'dir...

Bu anı Fatoş Hanım'dan dinleyelim: "Bir film çekimi sırasında, onca insan içinde bize doğru yaklaştı, beyaz dişleriyle bana bakarak gülümsedi ve 'Biliyor musunuz, ben sizi rüyamda gördüm' diyerek çekti gitti..." Bir gün sonra, film setine birlikte gittikleri arkadaşı Fatoş Süleymangil'e mini bir paket getirir. İçinde yarısı dişlenip bırakılmış sadece bir tane çikolata, bir de sarı lale...

Ertesi gün, son ders zili çalar çalmaz bu genç kız, elindeki sarı laleyle soluğu aynı film setinde alır. Birlikte Polonez Köy'e giderler. O gün anneler günüdür de... Fatoş Hanım'ın söyleyemediği sözler sanki dilinin ucunda düğümlenmiştir. Ne diyeceğini şaşırır; konuşacak konu arayışındadır; çaresizlikten aklına gelen ilk soruyu sorar:

-Annen sağ mı?

Yılmaz Güney'in o gün Anneler Günü olduğundan bile haberi yoktur. O, sadece sorulan soruyu yanıtlamaktan daha çok, kim olduğunun kısa bir özetini yapar.

-Başımdan eksik olmasın, sağ. Senin annene benzemez ama... Adanalı, topraksız bir Kürt kadını... Ben ise... Sığırtmaçlık, kasaplık, katiplik, yazlık sinemalara müşteri toplayan çıkırtkan, sahneye sadece uzaktan bakabilen bir garip çocuk... Söz biter sanki, bakışıp kalırlar... Yılmaz Güney, içini dışa vurmuştur. Sansür ve yalan bilmeyen diliyle kendini özetlemeye devam eder:

-Yaş 32... Nikahsız yaşadığım bir kadından 'Elif' adında bir kızım var. Sonra... Fırtına gibi başlayıp kasırga gibi biten ilk evliliğimi Nebahat Çehre ile yaptım. Bundan sekiz yıl önce yazdığım bir öyküde komünizm propagandası yaptığım için 1.5 yıl da mahpusluluk hayatım var. Ben buyum, der. Ve... karşısındaki genç kıza şoka sokan o soruyu soruverir:

-Boş ver bunları, nasılsa ileride konuşuruz. Benimle evlenir misin?

Sonrasını yine Fatoş Hanım'dan dinleyelim: "Bilinçsiz bir şekilde kahkaha atıvermişim. Şaka olmalıydı. Çok heyecanlıydım, sonra birden paniklediğimi hissettim. Müthiş şekilde etkilenmişim. Her gün okul sonrası soluğu film setinde almaya başladım."

Çok geçmeden nişanlanmaya karar verdik. Bu arada

"Gülümsüyorum, çünkü biliyorum ki gülümsemek, dostlarıma karşı sunduğum en iyi ikram, düşmanlarıma karşı da en asil darbedir... YILMAZ GÜNEY"

konuyu ailesine açmasına fırsat kalmamıştır, olayı duymuşlardır. Yasaklar başlar. Fatoş Hanım, okuldan eve, evden okula gelip gitmek zorunda kalır... Ailenin aldığı karar kimin umurunda? Yılmaz Güney, bir mektup ekinde küçük bir saat ve bir nişan yüzüğü yollar. Mektupta: "Ailenin aldığı karar bizi ilgilendirmez." der. Fatoş Hanım da yüzüğü bir zincire geçirip boynuna asar, saati de koluna... Artık sözlüdürler.

Aslında tüm film çekimleri sırasında Yılmaz Güney, Muş'ta askerliğini yapmaktadır. O günkü komutanı, sanatçıya ve sanata verdiği değer nedeniyle Yılmaz Güney'i izinli kabul etmiştir. (İster misiniz bu komutanı mezarından kaldırıp Ergenekon sanığı diye Silivri Sarayı'na (!) alıp götürsünler...) Muş'a döndüğünde iki aşık arasında mektuplar mekik dokumaktadır. Yılmaz Güney'in mektuplarındaki değişmeyen başlık "Sevgili Yavrum" olur. Her mektupta 'yavrusunun' kitap okumasını öğütlediğinden; Fatoş Hanım, bir taraftan ders ve kurslarıyla uğraşırken, bir taraftan da kitap okumaktadır.

Yıl 1970, Yılmaz Güney terhis olup İstanbul'a döner. "Biz, bir komüniste kız vermeyiz." denildiğinden, 'Sevgili yavrusunu' bir dubleks evde yaşamakta olan annesine teslim edip kendisi otelin yolunu tutar. Kayınvalidesi, gelin adayına bir Adana burması ile sandığından çıkardığı sabun kokulu el işlemeli bir tül bent verir. Sunulan hediyelerden öte, söylediği sözler tam bir Anadolu kadınına yakışan sözlerdir: "Evin sahibi de direği de sensin. Unutma kızım, şu andan itibaren oğlumun sahibi de sensin!"

Bu arada "Seyit Han" filmi çekimi başlamıştır. Fatoş Hanım, bu filmin senaryosu gereği kurulan köy düğünü çekimlerinden çok etkilenir ve "Benim düğün de böyle olmalı" diye mırıldanır, ama Yılmaz Güney'in apar topar evlenme isteğine hayır diyemez. Atıf Yılmaz, Ekrem Bora, Sami Hazinses ve Dündar Kılıç gibi ünlü isimler en ön sırada yerlerini almışlardır.

Zaman setten bir sete doğru akıp gitmektedir. Gündemde "Umut" filminin çekimleri vardır. Bir fırsatını bulup çiçeği burnundaki eşiyle Adana'ya, baba evine giderler. İzleyen günlerde Yılmaz Güney'in eşine söylediklerini yine eşinden dinleyelim: ".....Bak arkadaş, bu bizim yaşadığımız hayat, hayat değil.. Bir kere bu evi terk etmeliyiz, bir gecekondu mahallesine yerleşmeliyiz." deyince, eşi: "Okumaktan vazgeçtim, ırgatlarla birlikte çalışmaya karar verdim." der. Bunun üzerine "Gölgede sıcaklığın 50 derece olduğunun farkında mısın?" diyerek uzun uzun güler. Oysa eşi oldukça ciddidir.

Fatoş Hanım'ın eşinden koparacağı tavizler olmasın mıydı, vardı elbet. İçkiden, silahtan, kumardan uzak duracaksınız!.. Eşini her sabah uğurlarken sarılır; bu sarılış sıradan bir sarılış değildir, belinde tabanca var mı, yok mu?... Her sarılışta karısı yıkılır... Silah belindedir, yatarken de baş ucunda... Her işin bir çaresi vardır elbet.

Tabancayı kendisi taşır. Beli tabancalı genç bir gelin olarak eşiyle birlikte film setine gidip gelmeye başlar.

Bu arada 12 Mart gelip kapıya dayanmıştır. Yıl 1971. THKP-C İsrail Başkonsolosunu kaçırmış, Mahir Çayan, Ulaş Bardakçı, Hüseyin Cevahir, Oktay Etiman'ın yakalandı, yakalanacağı haberleri fısıldanmaktadır. Nerede saklansın bu gençler? Böylesi bir dar anda onları ancak bir kişi kurtarabilirdi: Yılmaz Güney... Her yerin didik didik edildiği bir dönemde, Yılmaz Güney'in evi baskından nasibini almasa olur mu?

Karnı burnunda bir kadın yatmaktadır odanın birinde. Ev aranır, evin çatısı hariç... Saklanan gençler zaten buradadır... Aradan üç ay geçmeden bir başka misafir dayanır kapıya. Küçük Yılmaz, bebek... Baba adayı fırlar yatağından, başlar giyinmeye. Korku panik içinde olan eşi: "Yılmaz ne yapıyorsun?" Böyle güzel bir soruya aynı güzellikte yanıt gelir: "Kırk yılda bir güzel bir konuk gelecek, oğlum güzel karşılamak istiyorum"

Bir kaç gün sonra evinde sakladığı dostlarının delik delik edilmiş resimlerine bir süre baktıktan sonra, oğlunu kucasına alır : "Ben öpmeye kıyamazdım/Belemler kızıl kana..."

1972, 17 Mart. Kapıya dayananlar vardır yine, jandarmalar.... Önce Yılmaz Güney'in Hava Kuvvetlerini "Güçlendirme Vakfı'na yaptığı 750.000 yardım için önce bir teşekkür belgesini sunarlar, sonra da eli kelepçeli bir şekilde götürülür. Gerisini yine eşinden dinliyoruz: "Selimiye'ye gittim. Askerlerin 'dur!..' uyarına hiç aldırmadım. Tutup komutanına çıkardım beni. Komutan 'yaşıyor' dedi. İnanmadım, 'imzasını atıp göndersin' diye yalvardım. Direnmeye devam edince, beni tabut biçimindeki bir hücreye tıktılar. Hayatımda öyle bir yer olduğunu düşünemezdim."

Fatoş Güney, 12 saat sonra salıverilecektir, ama Yılmaz Güney o bildik maddeden yedi yıllık ceza alacaktır. Yirmi altı ay yattıktan sonra, 1974 affıyla özgürlüğüne kavuşur. Konvoyla evine gelirken mahalle bakkalının önünde durup oğluna çikolata almayı unutmaz.

'Arkadaş' filmi çekimleri için Anadolu yollarındadır. Ardından 'Endişe' filminin yapımı için düşer yollara. 13 Eylül 1974 Akşamı, Yumurtalık'tadır. Olmaz, olur orada... İlçenin yargıcı da aynı gazi odadır. İkisi de "Ben buyum" der gibi kimliklerini ortaya atınca, korkulan şey olur. Yılmaz Güney son kez silahını konuşturacaktır...

Fatoş Hanım anlatıyor: "İşte gördün mü silah başımıza neler açtı? Ben demiyordum muydum zaten böyle bir şey olacak?" Dışarıda sadece 3 ay, 23 gün kalabilmiştir... On dokuz yıla hükümlüdür. İçeride işlediği suçlar her gün arttığından, yatması gereken yıl neredeyse bir asra ulaştı, ulaşmak üzeredir.

İsparta yarı açık cezaevindeyken, kafasında bir senaryo daha canlanmaktadır. Kaçmak... Bir işviçreli film şirketi organize eden içindedir. Bir bayram günü hazırlanan senaryo dama taşı gibi oynanır ve kaçış planlandığı gibi

gerçekleşir. Kemer üstünden ver elini Rodos... Sonrası bildik hikâye. Memleketten son gidişiydi bu!... Kağıt üstünde 14, gerçekte dört yıl birlikte yaşanabilmiş bir aşk sekteye uğramıştır.

Yılmaz Güney ile ilgili bu ve benzeri yazılar çokça yazılıp çizildi. Oysa ben, sizleri pek bilinmeyen bir başka filmin öyküsüne götürmek dileğindeyim. Bu paylaşım, sanatın gücünü sınamak için tipik bir örnek olmalı. Dar kafalılardan pek çoğu için Yılmaz Güney, basit bir 'sosyalist, Kürt'tür. Karşı pencereden bakan öteki dar kafalılar için Hasan Tahsin, 'İrkçi, tipik bir Türk milliyetçisidir' Dünyaya at gözlüğüyle bakanların yazının devamını dilerim sabırla okurlar.

(Önce mini bir anımsatma: 1888, Selanik doğumlu, Atatürk gibi Şemsi Efendi İlkokulu mezunu bir çocuk büyümüş, devlet bursuyla, Paris'e gönderilmiştir. Bu genç, sinemaya gider. Filmin ana konusu İtalyanların Trablusgarp'taki başarısı ve kuşatmanın haklılığıdır. Seyirciler arasındaki bu delikanlı dayanamaz, oturduğu sandalyeyi alır sahneye fırlatır.

Aynı kişi, Romanya'da, halkı Osmanlı aleyhinde kışkırtmakla görevli iki İngiliz kardeş ajanı - Noel ve Leland- silahla yaraladığı için içeridedir. O günlerde; Hitler, Avrupa içlerine doğru yayılırken, mahpusları yanına çekmek için suçlular salıverilmiştir. Serbest kalan genç, ulusal direncin sembolü olarak kabul edilen, silahını ilk çekip öldüren ve otuz bir yaşındayken ölen Hasan Tahsin'dir.)

Osmanlının son yiyicileri silahları düşmana teslim etmişlerdir. Akıllarındaki son umut: Hilâl-i Ahmer (Kızılay) kasasındaki altınlardır. İstanbul'un yetkilileri, bu derneğin harcamalarını incelemek üzere, teftiş heyeti gönderirler. Amaç bellidir... Usulsüzlük bulup altınları almak. Sonuç hiç bekledikleri gibi olmaz. Ermeni kökenli müfettiş Aram Bey başkanlığındaki heyet, usulsüz harcamaya rastlamaz. Dernekte kalan bu altınlar el altından Mustafa Kemal'e ulaştırılır. Bu işi yapanlardan biri, İsmail Besim'dir. İsmail Bey'in ve Sabiha Hanım'ın ortak torunları olan kadın da Hasan Tahsin'in eşi'dir.

İlk Kurşun Anıtı: Hasan Tahsin -İzmir

Hasan Tahsin içerideyken, karşılıklı yazılan yüzlerce aşk mektubu vardır. Bu mektuplar derlenip toplanıp neden bir film yapılmasın? Bunu tasarlayan Yılmaz Güney'den başkası değildir.

Filmin başrolünü kendisi, Hasan Tahsin'in eşi rolündeki bayan neden eşim olmasın diye düşünmektedir. Film çekimleri arasında fırsat buldukça tasarı halindeki bu senaryo üstünde yoğunlaşmaktadır. Film, Pire Limanı'ndan İzmir'e doğru yol almakta olan bir gemiyle başlayacaktır. Kurgu tamamlanmış, çekim aşamasına gelinmiştir.

Gerisini -İzmir'in kültür adamlarından- Yaşar Aksoy'dan dinliyoruz: "İstanbul'da film kurgusuyla ilgili tüm çalışmaların bitirildiğini duydum. Çok geçmeden Yılmaz Güney, yurt dışına kaçmak zorunda kaldı. Yılmaz'la bağlantımı Altan Yalçın kuruyordu. Çok geçmeden Altan ölüverdi. Bağ hepten koptu..."

1974 yılında, Konak Meydanına dikilen bu ilk şehidimizin anıtının omzuna, eline konan kuşlar hâlâ ekmek kırtısı arıyor olmalı. Bu serçe, ya da güvercinler film yapımcılarından daha çok, İzmirli duyarlı kişilere (Örneğin Büyük Şehir Belediye Başkanına) bir şey söylüyor da, seslerini duyuramıyorlar gibi geliyor bana!

İzmirlilerin yapamadığını neden Adanalılar yapmasın? Böyle düşünenler varsa "Ne güzel olur!" derim.

16.07.2012/İzmir

OZANIN TÜRKÜSÜ

Birol TEMELKURAN

bitekur@gmail.com

Bir güzelden bir güzele
Bir sevgi
Bir sevda
Özlemin tutkusuna biter türküler
Halkını söyleyende

Bir yürekten bir yüreğe
Bir ünleme
Bir haykış
Utkunun yücesine biter coşkular
Halkınca söylenende

Bir diyardan bir diyara
Bir akma
Bir taşma
Gecenin beyazlığına biter kardelenler
Halkıyla söyleyende

ANILARDA DOLAŞIRKEN DEMİRTAŞ CEYHUN'A TAKILDI GÖZLERİM...

SÖZ UÇARSA, YAZI KALSIN İSTEDİM

Ali KAYA

alikayadikili@yahoo.com

İzmir 5.Öykü Günlerinin ikinci gününde, son önemli konuşmacı hiç şüphesiz ki DEMİRTAŞ CEYHUN'du ve güne damgasını o vurdu.

Programda olmamasına karşın, Turgay Gönensin'i de alarak yanına, birlikte çıktılar sahneye ve birlikte yorumladılar usta yazar Aziz Nesin'i. O'nun "demokrasi"ye hangi pencereden nasıl baktığına birlikte kapı araladılar.

Aziz Nesin İzmir'e geldiğinde yatıya kaldığı tek yer; sevgili Gönensin'in eviydi. "İzmir'deki bilinmeyen yeri, herkesten sakladığı gizli adresiydi belki de kim bilir..." demek daha doğru olur kanısındayım.

Bu denli yakınlığı olan ve ona ev sahipliği eden birinin elbette ki Aziz Nesin'e dair söyleyecek çok sözü olmalıydı. Söylenmemiş hiç bir şey belleklerde saklı kalmamalıydı. İyisiyle, kötüsüyle, eğrisiyle, doğrusuyla her şey dillendirilmeli, yazılmalı, çizilmeli, kayıtlara geçmeli ve arşivdeki yerini almalıydı... Yarınlarda çocuklarımıza ulaştırabileceğimiz yazılı bir belge olmalıydı tüm bu salonlarda söylenenler.

Ben de öyle yaptım... Dinlediklerimden, belleğimde kalanları unutmadan yazıya dökmek istedim ve aldım elime kalemi. İşte bunlar çıktı ortaya... Belki birilerinin gözüne çarpar da bir dosyada saklanır

Demirtaş Ceyhun

diye düşünmedim de değil hani...

Bir salonda söylenen sözler uçar gider, yazıya dökülürse kalıcı olur diye düşündüm biraz da...

5 yıldır aralıksız düzenlenen ve giderek de ilginin odak noktası haline gelen, İzmir'in bu öykülü günlerinde; bu yörede pek alışık olmadığımız dışarıdaki o soğuğa karşın; içeride sınırsız şiirsel bir güzellik yaşanıyordu. "Nedir öykü?" denildiğinde, "şirin kız kardeşidir" diye yüksek sesle bilgiçlik taslayanlar bile vardı salonda.

"Herkesin bir şiiri yoktur, fakat her insanın mutlaka bir öyküsü vardır" demiştim öykü kitabımın önsözünde. "Hayatım roman" diyenler, kaç satır yazdınız o uzun, ilginç yaşantınızdan? Anlattıklarını yazıya dökabilen kaç kişi vardır çevremizde? Ama kendini şair sayan o kadar çok insan vardır ki... İnanın, şiir yazarların(!) sayısı, şiir okuyanlardan çok daha fazladır bu ülkede, bu da tuhaftır.

Lâfı fazla uzatmadan bu konudaki son sözü sevgili Aziz Nesin'e bırakalım isterseniz

"Bizde her yüz kişiden yüz biri şairdir" sözü onundur. Benim deminden beri sayfalara sığdıramadığım bir konuyu, işte böyle bir tümceyle özetleyivermiş Aziz Usta..

*

Konuşmacılar; Aziz Nesin'in demokrasi anlayışından söz ederlerken; ortaklaşa yaşadıkları, bu güne dek bir yerlerde yayınlanmamış, hiç dillendirilmemiş ne anılar anlattılar birlikte. Aziz Nesinlik bir anlatıyla, saatler sürecektir bir söyleşi beklentisindeydi herkes... Salona sığmayan bu denli insan kalabalığı da ondandı zahir!..

Kenan Evren'le aynı yıllarda okumuşlar Askeriyede. "Birer yıl arayla bitirdikleri okuldan hangisi önce, hangisi sonra mezun olmuş, onu pek kestiremediler. Birbirlerine zıt bu iki karakterin birleştikleri tek ortak nokta; aynı öğretmenlerden ders almış olmalarıydı. (

Bunun dışında hiç bir ortak noktaları yoktu,

olamazdı da zaten" derken salonda önce gülüşmeler, arkasından uzun süren alkışlar...

"Aydınlar Dilekçesi"yle ilgili yaşanan anılar, Türkmenbaş'ının huzuruna kabul edilişleri, gerçekten ilginç anlatılardı! Şöyle sürdürür konuşmasını Sayın Demirtaş Ceyhun:

"Fikri Sağlar Kültür Bakanlığına Türkmenistan'a bir heyet gitmesi gerekiyormuş. Sayın Sağlar Mersin'li ben de Adanalıyım ya... Eh, biraz hemşeri sayılırız. Böyle durumlarda bana azıcık torpil geçirdi. Oluşturulan heyetin içine beni de almışlar. Aziz ağabey oralarda çok okunan, bilinen biri olduğundan, onsuz da olmaz... Dört kişiyiz. Bindik uçağa, vardık Türkmenistan'a...

Daha hava alanında biri, kendine has şivesiyle avazı çıktığı kadar bağıyor: "Yazıcı nerde, nerde o yazıcı?..". Ne yazıcısı kardeşim, yazıcı da kim?.. Yok öyle birisi.." dediysek de o bağırıma devam ediyor.

Tercüman girdi sonra araya "Bizde yazara 'yazıcı' derler" deyince "yazıcı benim" dedim. "Hayır o sen değilsen. Ben yazıcı Aziz'i anyem" diye tutturunca, Aziz Nesin'i gösterdik. Koştı gitti Aziz Bey'in yanına, kendisini tanıttıktan sonra "Ben senin iki romanını, üç oyununu tercüme etmişem" deyince; Aziz ağabey hemen yakasına yapıştı adamcağzın: "Paralar nerde, paralar nerde?.. Ver paramı, paramı ver, paramı!.."

*

Türkmenbaşı, huzuruna iki kişiden fazla ziyaretçi kabul etmezmiş. Zaten topu topu dört kişiyiz, bunca yoldan gelmişiz. Katı kurallar koymanın ne âlemi var sanki! Ama emir demiri kesermiş, elden de bir şey gelmez, emir büyük yerden...

Biri Aziz Bey olacak. (çünkü orada çok seviliyor) Bana dedi "sen de gel ." .Dedim sen yazar olarak yetersin, ben gelmeyeyim. Bir başka arkadaşı da taktik yanına, girdiler içeriye...

Türkmenbaşı; büyük bir depremde anasını babasını kaybetmiş bir çocukken, devlet onu himayesine almış. Parti tarafından Moskova'da iyi bir eğitimden geçirilerek okutulmuş. Partinin ileri gelenlerinden biri olmuş, genel sekreterliğe kadar yükselmiş, Sovyetler Birliği dağılınca onu da Türkmenistan'ın başına getirmişler.

Biz dışarıdakiler, heyecanla içeriden çıkacak heyeti bekliyoruz. Türkmenbaşı bizimkileri nasıl karşıladı, ne konuştular içeride, meraklıyız!.. Derken çıktılar. Aziz ağabeyde bir karış surat, yüzü mosmor!..

—İyi ki gelmemişsin Demirtaş" dedi. "Ne oldu?" dememe kalmadı, bastı kalayı.

---Pezevenk!.."Önce Komünist Partisini kapattım" diye övünüyor bi' de... B..k herif!..Devlet Başkanı olsa ne yazar, adam olamadıktan sonra..." dedi. Seni o parti okutup adam etti be!.. "Kapatmışmış..." dedi, kendi kendine ve öfkesinden bizi bile unutarak, yürüdü gitti önümüzden... Aziz Bey'in bu denli kızgın olduğu anlara, az tanık olmuştumdur...

*

1945'lere...Tek parti iktidarının son günlerine ve Demokrat Partinin kuruluş günlerine değinirken de Sevgili Demirtaş Ceyhun şunları söyledi:

—Tek parti iktidarı bir süre daha devam edecekti. 47'den önce seçim düşünmüyordu İnönü... Ama ABD'den öyle bir ultimatoma geldi ki Ankara'ya... "En kısa sürede seçime gidip çok partili rejimle demokrasiye geçmezseniz; başınıza geleceklerden biz sorumlu değiliz" dediler..

Hemen alelacele alınan bir kararla; Celâl Bayar, Adnan Menderes, Refik Koraltan'a; "derhal partiden ayrılıp yeni bir parti kurmaları önerildi. Öyle de oldu, gereği yapıldı.

Peki, ne olsun bu yeni partinin adı? Aynen Amerika'daki gibi; DP..

"Zaten CHP var. Biz Cumhuriyetçiyiz, siz de Demokrat olun" denildi. Şefik Hüsnü'nün partisi falan derhal kapatıldı!.. Güya, çok partili rejime geçiliyordu!..

İşte demokrasiye, önce parti kapatılarak geçtik biz!.. Türkmen başı da öyle yapmış... Önce muhalefeti susturuyorlar, sonra da demokrasiye geçiş yapıyorlar(!)..

Bu "kapatmalar" öteden beri hep süregeldi. Önce; "partileri kapatarak,".demokrasiye geçiş yaptığımız ihtilâl günlerindeki gibi(!.)

".Senin için ey demokrasi, sana yâr olmak için kadınıml!.." diyen ozanın dizelerinde bir değişiklik yaparak şöyle yorumlayabilir miyiz durumu, bilemiyorum..

Senin için ey demokrasi / Sana yâr olabilmek için, Amerika'm!..

"İstersen yapma denilenleri... Missouri Zırlıslı gelmiş, sınırlarımızdan içeriye girmiş, namluyu da çevirmiş, bekler kapıda..." diyor sayın Ceyhun...

İşte; bizdeki Amerika korkusu ve Küçük Amerika olma hülyası o zamanlar başladı demek ki...

Son konuşmacıydılar Demirtaş Ceyhun'la Turgay Gönensin... Dışarıda hava iyice kararmış ve soğumuştı, ama dinleyenler salonu bir türlü terketmek istemiyorlardı. "DEMOKRASİ VE AZİZ NESİN" konulu konferans, tam anlamıyla "Aziz Nesinlik" bir anlatıyla sürüp giderken yeri geldi hep birlikte kahkahalar atıldı. Sonrasında derin bir sessizlik, bir duraksama, arkasından acı bir gülümseme ve derinliğine düşünme payı!..

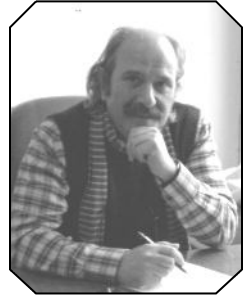
Düşünmeden edemedik! Zira ülkemiz bir kara mizahın yaşandığı yerd. Neden bu hep böyledir ve 60 yıldan bu yana neden hiç bir şey değişmez. de aksine, her şey giderek kötüleşir bu güzelim cânım ülkede?..

Not:(DEMİRTAŞ CEYHUN'U 29 Temmuz 2009'da kaybettik. Öldüğünde 75 yaşındaydı.)

EMPERYALİST SERÜVEN...

Ahmet Nuri DOĞAN

ahmetdogan51@hotmail.com

İLKEL İNSAN DEMOKRAT MIYDI?

Bir iddiadır, "en demokrat, en özgürlükçü ve hak adalet bilen insanın ilkel insan" olduğu... İlkel insan meyve toplar, hayvan avlar, karnını doyurur. Ekip biçmeyi öğrenir. Eker, biçer, üretir; onları da yer, karnını doyurur. Sonra?

Sonra cinselliği bilir ilkel insan. Sevişir, ürer. Çocukları olur. Karnını doyurur onların. Korur, kollar, büyütür. Ve oynar onlarla. "Agu"lar sözcüklere dönüşür. Konuşmaya başlar... Ya sonra?

Sonra toprağa, ağaca, mağara duvarlarına resimler yapar ilkel insan. Ağaç kabuklarından ve yonttuğu taşlardan heykeller... Oyunlar oynar tek tek ve topluca. Oyunlar gösteriye dönüşür. Ve sonra ateşi bulur, alet yapmaya başlar. Resimler yazıya, yazılar şiire dönüşür.

Ama örgütsüzdür ilkel insan. Çünkü yattığı yerden başka mülkü yoktur. Koruyacağı birikimi yoktur. Toprak herkesindir. Ağaç herkesin. Hava ve su herkesin...

Dini de yoktur ilkel insanın. Şeytan ve melek de yoktur henüz. Korkar; korktuğuna tapar. Yararlanır; yararlandığına tapar. Yıldırımdır, gök gürültüsüdür, ateştir korktuğu. Güneştir, ulu bir ağaçtır, topraktır yararlandığı.

Ama vicdanı vardır ilkel insanın. Yiyeceği kadar avlar avını. Açgözlü değildir. İşte bu nedenlerle belki de doğrudur ilkel insanın "en demokrat" olduğu. En özgürlükçü ve en hak hukuk bilen olduğu.

İLKEL İNSANDAN MODERN İNSANA

Tarihin tekerleği döner. İlkel insan, (her nasıl evrimleyse) modern insana evrilir. Birikim edinmeye başlar. Birikimi korumak için örgütlenmeye yönelir. Alet edevat yapar. Modernleşir! Gaddarlaşıp ve acımasızlığı öğrenir.

Tekerlek yine döner. Mülk edinmeye başlar. Mülkü olmayan efendi, mülkü olan efendinin kölesi olur.

Ve tekerlek yine döner. Mülkler büyür, birleşir devlete dönüşür. Efendi beylere, beyler krallara evrilir. Köleler ırgatlara, ırgatlar tebaaya.

Tarihin tekerleği dönmeye, toplumlar dönüşmeye devam eder. Feodal devlet, kapitalist devlete evrilir, ırgat işçiye... Bir evrilme ki deme gitsin. Kapitalizm tekelleşmeye başlar. Tekelden sömürgecilığe ve emperyalizme evrilir. Her ne kadar ırgat, emeğini satan yani "özgürleşen" işçiye dönüşse de, yine ezilen, yine sömürülen, yine mazlum ve umarsız...

DÜZENDEDİĞİNNE Kİ?

Toplumsal sistemlerinin değişiminde enez ve ezilen

birlikte anılır. Biz de onu yaptık yukarda. Ancak nicedir ki, tarihsel dönemler hep ezenin adıyla anılır. Köleler düzeni yoktur. ırgat düzeni, işçi düzeni de yoktur. Kölecî düzen, feodal düzen, kapitalist düzen, emperyalist düzen vardır.

Yetinmeyen, doymayan onlardır. "Han-ı iştahları" hep açıktır. Ozanın dediği gibi "onlar aşımıza, ekmeğimize göz koyanlardır."

Çok duru, çok insandır oysa diğerleri. Aştır,

ekmek istediği. Çocuklarının geleceği bir de. Petrolde, madende gözü yoktur. Komşunun malında da... Savaşmak değil, kol kola yaşamak ister. Ekmeğin kölesi değil, özgür olmayı ister. Özgür olmayı ve özgürce; toprağı koklamayı, ağacı-çiçeği okşamayı, güneşin şavkını soğurmayı ister. Börtü böceğin mırıltılarıyla...

"Ve onlar ki suda balık kadar çokturlar." "Korkak, cahil ve çocukturlar." "Üreten, yaratan ki onlardır..."

Bir avuç açgözlü şeytan, kucak kucak baldırı çıplak... Ne dengesiz bir çelişkidir bu. Ve de ne yaman... En "özgürlükçü", en "demokrat" da bu şeytanlardır. Füzelerle taşırlar özgürlüğü, kanlı postallarıyla demokrasiyi...

KAPİTALİZM'DEN EMPERYALİZME

1900'lü yıllara dek geri ülkeleri doğrudan işgal eden, dünyayı parselleyip denetim altına alan İngiltere, Fransa, İspanya, Amerika gibi kapitalist devletler doğrudan sömürgecilik politikası uyguluyordu. Bunun alt yapısını ise bu ülkelerin gelişen sanayisi oluşturuyordu.

18. yüzyılın ortalarından başlayıp, 20.yüzyılın başlarına dek devam eden Endüstri Devrimi, dünyadaki sömürü düzenini değiştirmişti. Önceleri daha çok tarıma

ve ticarete dayalı olan ülkeler arası ilişkiler hızlı bir şekilde dönüşüme uğradı. Bir yandan makineleşme ve teknoloji hızla gelişirken, diğer yandan toplumsal ilişkiler ve saflaşmalar da değişti. Kapitalist ülkelerde kurulan ve hızla artan fabrikalar ham madde ve enerjiye gereksinim duyuyor ve giderek üretim fazlası nedeniyle satılacak pazar aramaya başlıyordu. Dünyanın büyük çoğunluğunu oluşturan Asya, Afrika, Latin Amerika ülkeleri onlar için hem hammadde, hem enerji kaynağıydı. Hem de iyi bir pazar ve ucuz işgücü.

Kapitalist ülkelerde yönetim mekanizması, (toprağa dayalı) feodallerden, (makineleşmeye dayalı) yerli burjuvaya geçerken, toprağa bağlı (köle düzeninde çalışan) köylüler, (fabrikalarda çalışan) sanayi işçisi haline geldi. Ve bu saflaşma uluslararası planda da yeni sömürgecilik biçiminde çıktı tarih sahnesine. Bir yanda sömürgeci devletler, diğer yanda sömürge- yarı sömürge devletler. Eskisi gibi gidip ülkeleri işgal gerekmiyordu artık. Hem pahalı, hem riskliydi doğrudan işgal. Gideceksin, işgal edeceksin, vali atayacaksın, ordu besleyeceksin...

İşbirlikçiliği keşfetti bu uygarlar(!). Sömürgecilik tarihinin en önemli keşiflerinden biri. İnsanlık tarihi için ise en iğrenç keşiflerden... Halkına ihanet edebilecek bir avuç hain bulacaksın. Onları ve destekçilerini besleyeceksin. Ülkenin ordusunu, yargıcını, eğitimcisini onlardan oluşturacaksın. Senin istediğin gibi. Ve her istediğini yaptıracaksın. Alacağını alacak, satacağını satacaksın. Daha ne olsun? Yeni yöntemlerle ve kendi aralarındaki uzlaşmayla yeni bir düzen tutturmuştu kapitalistler. Her birinin sömürü alanları belliydi. Aralarında ufak tefek itiş-kakış olsa da bir süre devam etti uygarlar arası bu uzlaşma.

HALKLAR SAHNEDE

Çok sürmedi mutlu mesut yaşamaları. İki temel nedeni vardı mutlu mesut yaşamının sona ermesinin. Birincisi doymak bilmez iştahlarıyla dünyaya tek başlarına hâkim olma istekleri. İkincisi de dünyanın mazlum halklarının giderek artan direnmesi. Yani ulusal kurtuluş savaşları ve dünya halklarının nihai kurtuluş ideolojisinin yani sosyalizmin gelişmesi. Kapitalizmin klasik sömürgecilikten emperyalizme evrilme aşaması bu nedenlerle sancılıydı. 20. Yüzyılın başları iki büyük mücadeleye sahne oldu. Rusya'daki Sosyalist Devrim ve Türkiye'deki Bağımsızlık devrimi. Bu iki devrim emperyalizmin yenilmezliği düşüncesini ortadan kaldırdı. Artık dünya halkları tarih sahnesindeydi. Bu geçişleri Lenin

"Emperyalizm" kitabında (Sol Yayınları): "Sömürge politikası, emperyalizm de, kapitalizmin çağdaş döneminden, hatta kapitalizmden önce vardı. kölelik üstüne kurulu Roma, bir sömürge politikası izliyor ve emperyalizmi uyguluyordu. Ama iktisadi ve toplumsal biçimler arasındaki farkı görmezlikten gelerek ya da arka plana iterek, emperyalizmin "genel düzeni" üstüne fikir

yürütmek, tıpkı "Büyük Roma" ile "Büyük Britanya" arasında kıyaslamalara girmek gibi bir takım boş palavra ve bayağılıklarla düşürür kişiyi. Çünkü kapitalizmin eski evrelerindeki sömürge politikası bile, mali sermayenin sömürge politikasından temel ayrılıklar göstermektedir.

Bugünkü kapitalizmi belirleyen temel özellik, en büyük girişimcilerce kurulmuş tekel birliklerinin egemenliğidir. Bu tekeller, özellikle, bütün hammadde kaynaklarını ellerine geçirdikleri zaman daha sağlam bir manzara gösterirler...

Bu çağın özellikleri, başlıca ülkelerin, sadece, sömürge sahipleri ve sömürge ülkeler olarak iki ana grup halinde toplanması değildir; görünüşte politik bağımsızlıklarına sahipmiş gibi olan, ama gerçekte, mali ve diplomatik bir bağımlılığın ağı içine düşmüş değişik bağımlı ülke biçimleri de vardır. Bu biçimlerden birine, yarı-sömürgelere, biraz önce değinmiştik. Bir başka biçiminin örneğini, bize, Arjantin sunmaktadır" biçiminde tahlil eder. Devamında Arjantin, Portekiz, gibi ülkelerin bağımsız ve egemen devletler olmakla birlikte "sömürge gibi" olduklarını söyler.

Yani manzara şudur: Bir yandan dünyanın tümünü ele geçirmek için tekel dalaşı sürerken, diğer yandan sömürge ve yarı sömürge ülkelerin de ulusal bağımsızlık ve sosyalizm mücadeleleri yükselmektedir. 1900'lerin başlarında, emperyalist haydutlara "yeter be" diyerek başkaldıran dünya halkları bu döneme damgasını vurur. O güne dek payına yokluk, yoksulluk, açlık düşen dünyanın mazlum halkları, insanca yaşamak ve özgür olmak için isyan halindedir. Gelişen eğilim budur ki, kaybettiği pazarları ve birbirinin pazarını ele geçirmek isteyen kapitalist ülkeler 1. ve 2. Dünya Savaşlarını çıkarır. Bazı emperyalistler kârlı çıkar elbette bu savaşlardan. Bazıları kaybeder. 20. Yüzyılın ilk elli yılına yayılan bu savaşların sonuçları, ABD Emperyalizminin dünyanın tek hâkimi olmasının tescildir aynı zamanda.

Diğer yandan dönemin belirleyici özelliği; kurulan sosyalist ülkeler ile bağımsızlığını elde eden ulus devletlerdir. İlk kez mazlum tarihsel döneme adını vermiştir: Proleter Devrimler ve Ulusal Kurtuluşlar Çağı.

ÇETELER KRALI ABD VE YAMAKLARI

Yukarıda belirttiğimiz gibi İkinci Dünya Savaşı sonrası dünya esas olarak iki cephelidir. ABD' nin başını çektiği emperyalist cephe ve dünya halkları. Eminim okuyanlar bu son ifadeye takılacaktır. Neden Sosyalist Cephe, ya da Sosyalist Cephe ve Üçüncü Dünya demediğim üzerine. Çünkü emperyalizm karşıtları emperyalistler gibi örgütlü değildi. Bu karşıtlıkta Sosyalist ülkeler vardı. Sosyalist ülkelerin bir kısmı Sovyetlerin başını çektiği ve Sovyetlerle sıkı işbirliği içinde olan daha çok Balkan Ülkeleriydi. İkinci Sosyalist ülke çok büyük bir coğrafyada Sosyalizmi inşa etmiş olan Çin Halk Cumhuriyeti ve ona yakın olan sosyalist ülkelerdi. Ayrıca görece daha bağımsız olan Küba gibi

sosyalist ülkeler de vardı. Kendi aralarında çelişki yaşayan bu ülkelere toptancı bir tutumla Sosyalist Blok ya da Sosyalist Cephe demek bana göre doğru değil. Ayrıca Üçüncü Dünya dediğimiz ülkeler de bütünlüklü bir cephe oluşturamamışlardı. Emperyalizme karşı zaman zaman mücadele eden bu ülkeler zaman zaman da emperyalizmin işbirlikçiliğini yapıyordu. Hatta niceliksel olarak bakıldığında işbirlikçiliğin ön planda olduğu bile söylenebilir. Ama bir gerçek vardı ki daha önce bağımsızlığını elde etmiş Türkiye gibi ülkeler bağımsızlığını işbirlikçilere rağmen korumaya çalışıyordu. Sömürge ve yarı sömürge durumundaki bazı ülkeler de zaman zaman bağımsızlık mücadelesi veriyor, emperyalist hegemonyadan kurtulmaya çalışıyordu. Orta Doğu, Afrika, Latin Amerika ülkeleri gibi...

Ancak her ne kadar bir ortak cephe oluşturmaya da Sosyalist devletlerin varlığı milli devletler için güvenceydi. Hatta kapitalist ülkelerin halkları için bile sosyalizm, insanlığın kurtuluşu için önü alınmaz bir prestije sahipti. Daha da ötesi eşyanın tabiatına aykırı da olsa antiemperyalist bazı müslümanlar kendilerine "İslami Sosyalist" diyorlardı.

Kısaca 1900'lerin ikinci elli yılına girildiğinde emperyalist cephenin kralı ABD' dir. Emperyalizmin iki temel belası da Sosyalist Ülkeler ve Ulus Devletlerdir. Bu belalar yaygınlaşma eğilimindedir. Emperyalist haydutların pazarı daralmaktadır.

Emperyalistlerin de eli armut toplamamaktadır. Tedbir almakta gecikmezler.

Birinci hedef sosyalizmdir. Antikomünist cephe oluşturulur. Emperyalistler bu cephede başarılı olur. Sovyetler Birliği dağılır. Beraberinde (ne yazık ki) Sovyetlerin kendisine bağımlı kıldığı Balkan Sosyalist ülkeleri de. Çin Halk Cumhuriyeti (adı komünist olmakla birlikte) de artık Başkan Mao'nun Çin'i değildir. Geriye nerdeyse "ben sosyalistim" diyen bir tek Küba kalmıştır.

İkinci hedef ulus devletlerdir. Bunları dize getirmek eskisi kadar kolay değildir. Yani, işgal ederek sorunu çözmek hem pahalıdır hem de bu ülkelerin sayıları çoktur. İşgaller daha güçlü dirençlere de yol açmaktadır. Onun çözümü de bu ülkeleri birbirine düşürmek ve buralarda emperyalizmin işbirlikçilerini iktidara getirmektir. Eh! Başardılar da. Bu şekilde başta petrol olmak üzere enerji kaynaklarını ve diğer zenginliklere sahip oldular. Savaşıldılar silah satın kazandılar. Bu ülkelerde tüketimi özendirdiler ürettiklerini sattılar yine kazandılar.

Kazandılar kazanmasına da şişen ekonomik yapılarını ve aç gözlülüklerini doyurmaya yetmiyordu kazandıkları. Ayrıca her ne kadar sosyalistler çökmüşse de, sosyalizmin eşitlikçi, özgürlükçü, demokrasi düşleri canlıydı insanlık için. Bu ciddi bir tehlikeydi. Ulus Devletler de başka bir tehlike. Hatta daha canlı bir tehlike...

YASA, YASA GİRDİ

Emin UGUNLU

emin.ugunlu@gmail.com

Yasayı en olmadık yerlerinden vurunca
Kin ustaları, kir ustaları
O gün yasa, yasa girdi

Adamın güneşini boğunca sabahlarında
Kendisini bir sinsi baston gibi kullanarak
Yasa, bunu kendinden bildi
O gün yasa, yasa girdi

Adamın yarınlara uzanan gülüşündeki
Hüzünlü soluğu görünce
Yasa
Bunu kendinden bildi
O gün yasa, yasa girdi

Adamlar-lafın icabı adamlar-
Adamın yarınlara uzanan düşlerini
Betonların küflü rezilliğine sarınca
Kendisini sisli bir baston gibi kullanarak
O gün yasa, yasa girdi

Çekti düşlerin renkleriyle işlenmiş yorganını başına
Yasa
Düşlerindeki bütün balonları patlamış çocuk gibi
İç geçirdi
Vicdanının yastığını ıslattı
Sisli ve sızılı gözyaşlarıyla
O gün yasa, yasa girdi

Utandı
Savcısından, yargıcından
Kitabından

Bütün bunları bir çiçek gördü mavi hüzünlü gözleriyle
Çiçek, baharından utandı
Kırgın düşlerinde
Bana bunları ağlayarak anlattı

Ozan, Yazar HİDAYET KARAKUŞ ile Bir Söyleşi

Özge KAYA

www.zokaya@gmail.com

Şiir, öykü, roman, çocuk kitapları, radyo oyunları... Birçok türü bir arada başarıyla götüren yazarımız Hidayet Karakuş.

Şiirleriyle tanıdık O'nu. Çocuklar "Can Dede" ile, "Sıksa Balıkçı" ile büyüdüler, büyükler "Arkası Yarın"larda radyo oyunlarını beklediler heyecanla.

Yağmurlar Nereye Yağar, Uykusu Derin Şehir ve son olarak Şeytan Minareleri romanları hak ettiği ödülleri getirdi yazara.

Hidayet Karakuş, 2 Temmuz 1993'te Sivas cehenneminden sağ kurtulmayı başaranlardan. "Ateş Mektupları" ile döktü ilk kez içini. Sonra yaşadıklarını, 2010 yılında yayımlanan "Şeytan Minareleri"nde bir roman kurgusuyla paylaştı okuyucularıyla. Kendi deyimiyle "Madımak Cankıyımı"nın öyküsüdür Şeytan Minareleri.

Hidayet Karakuş'la güncel konular ve edebiyat yaşamı hakkında söyleştik:

***Edebiyat yaşamınıza şiirle başladınız. Sonra roman, öykü, radyo oyunları ve çocuk kitapları geldi. Birkaç türü bir arada başarıyla götüren bir yazar olarak önce bize biraz şiir tutkunuzdan bahsedermisiniz?**

Şiir, büyülü bir tür... Öğretmen okulunda, Cahit Külebi'nin şiirlerini okuduğumda çok etkilendim. O kadar yalın, o kadar temiz bir Türkçe'yle söylüyordu ki şiirini Külebi, beni söylüyordu sanki. Bu duyguları tattığımda on üç yaşındaydım. Onun Rüzgâr adlı şiir kitabı beni Anadolu'ya, Anadolu insanına götürdü. Kadınlara, çocuklara, çeşmelere götürdü. Şiir, böyle girdi benim kanıma. Öğrenciyken onun şiirlerine özenerek çok şiir yazdım. Yazdıkça, okudukça şiirin o kadar da kolay olmadığını anlıyor insan. Eskiden durmadan şiir düşünürdüm. Bu çok önemlidir bir şair için. Şimdi değişik türlerde de yazdığım için şiire yeterince zaman ayıramıyorum. Şiire ihanet ettiğimi düşünüyorum. Her şeye karşın şiir, ayağımı hâlâ yerden kesiyor. Şiir yazmadan durabiliyorum ama okumadan durmak çok zor. Yine de yılda sekiz on şiir yazıyorum. Bu bir tutkudan çok yaşamı yoğunluğuyla anlatma kaygısı, büyüyle büyülenmedir şiirin.

***Eserlerinize baktığımızda sayıca en fazla çocuk kitapları olduğunu görüyoruz. 80'li yıllardan günümüze kadar çocuklara yönelik pek çok eseriniz**

var. Daha çok çocuk edebiyatına yönelmenizdeki etmenler nelerdir?

Çocuk kitabına yönelişim 1979 yılının UNESCO'ca Çocuk Yılı ilan edilmesiyle başladı. O yıllarda ülkemizde kâğıt sıkıntısı vardı. Gazeteler, yayınevleri kâğıt bulmakta zorlanıyorlardı. O zamanki Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay, atık gazete, kâğıt toplama kampanyası açtı. Topladığı kâğıtları SEKA'ya sattı. Yaaa, bir zamanlar bir de SEKA'mız vardı! Onu da sattılar! SEKA'dan aldığı kâğıtlarla çocuk kitapları bastı. Ünlü yazarlara da birer çocuk kitabı yazdırdı. Bu olay beni çocuk kitabı üzerine düşünmeye, üretmeye itti. Benden böyle bir şey istenmediği halde Sıksa Balıkçı'yı yazdım. Ondan sonra da yine kâğıt sıkıntısının kurbanı MAY Yayınları'nın sahibi Mehmet Ali Yalçın, bu sorunu görüşmek için zamanın Kültür Bakanının odasında kalp vurgunundan ölünce adına konulan roman ödülünü kazandım 1981'de Yağmurlar Nereye Yağar'la. O ödülle birlikte bu kez roman da yazdığım türler içine girdi. Çocuk kitabı yazmamda 1979'un Çocuk Yılı olması kadar öğretmenliğim süresince çocuklara yönelik kitap bulamayışımın da etkisi oldu sanıyorum.

***Türkiye'de çocuk edebiyatına yeterince önem verildiğini düşünüyor musunuz? Yazarlar bu türlere biraz ilgisiz kalmıştır diyebilir miyiz?**

Son yıllarda Çocuk Edebiyatına önem verildiğini görüyoruz. Devlet kendi açısından, yazarlar, yayıncılar kendi açısından önem veriyorlar. Son yıllarda öyle sanıyorum çocuk kitabı yayımlayan yayınevi sayısı yüzü, yazar sayısı da iki yüzü aştı. Geçmişte ilgilenen yoktu ama günümüzde kitap fuarlarında en çok çocuk kitapları sergileniyor, yazarları en çok çocuklar ziyaret ediyor. Bundan otuz kırk yıl kadar önce Kemalettin Tuğcu'dan başka çocuklara kitap yazan yazar yoktu neredeyse.

Çocuk kitaplarına yazarların ilgisiz kalması bu türün zorluğundan kaynaklanır temelde. Çocuğu tanımayan, çocuğun düzeyini bilmeyen, onun dil dağarcığını geliştirmeyi düşünmeyen ya da nasıl geliştireceği konusunda bilgisi olmayan yazarın yazması zordur elbette. Kendisi gibi yetişkinlere yazması kolay gelir yazara. Bu da doğaldır. Bu nedenlerle dikkat ederseniz çocuk kitabı yazarların bu konuda önemli araştırmalarla yola çıktıkları görülür. Çoğu da eğitimcidir zaten.

***Aynı zamanda bir eğitimci olduğunuzu biliyoruz. Uzun yıllar eğitime katkı sağlamış bir öğretmen olarak ülkemizdeki eğitim sorunları hakkında neler söylemek istersiniz?**

Biz içinde yaşadığımız eğitim dizgesini eskiden de beğenmez, bu dizgenin çocuğu eğittiğini değil, öğüttüğünü düşünürdük. Bugün ortada eleştirilecek bir eğitim dizgesi mi bıraktılar? Ezberciliğe karşı çıka çıka ezberciliğin batağına çekiyorlar çocuklarımızı. Akıllı, bilimi, insanlığı bir kıyıya itip kendi çıkarlarını sürgit yaşatacak kuşaklar yetiştirmek için çocuklarımızın üzerinden silindir gibi geçmeye hazırlanıyorlar. Ne eğitim bilimle ilgileri var, ne çocuğun ruh sağlığı onları ilgilendiriyor. Varsa yoksa kahrılası çıkarları! Varsa yoksa Cumhuriyet'e, Atatürk'e kinleri. Bu kinin aslında ülkeye büyük acılar yaşatacağının ayırıcında da değiller diyeceğim ama bal gibi de biliyorlar. Öç alıyorlar aydınlanmadan, Cumhuriyet'ten. Kör inançlarıyla, kör karanlıklara çekmeye çalışıyorlar insanımızı. O yüzden kibirliler, o yüzden öç peşindeler, o yüzden tekniği bilim sanarak felsefeden, toplumbilimden, mantıktan uzak işler açıyorlar toplumun başına.

***Sivas'ta ülkenin aydınları diri diri yakılırken siz de orada bu vahşete tanıklıktınız. Siz ve eşiniz ölümünden kıl payı kurtuldunuz. Yaşadıklarınızı Şeytan Minareleri'nde roman kurgusu içinde anlattınız. Ve bu roman size 2010 Orhan Kemal Roman ödülünü getirdi. Bize bu romanı yazma sürecinizden biraz bahseder misiniz? Bu romanı hangi duygularla yazdınız, romanla vermek istediğiniz mesaj nedir?**

Sivas can kıyımından kıl payı kurtulup döndükten sonra Tanık Dursun K. "Hemen bu olayın romanını yaz" dedi. O demese de yazardım belki ama aklıma ilk düşüren odur. Ne ki ben

öyle çalakalem roman yazmayı beceremiyorum. Bir de olayın tozu dumanı dağılmadan, toplumda konu yeterince algılanmadan yazacağım bir roman yüzeyssel, basit bir roman olabilir. Üstelik her yazar özgün bir yapıt ortaya çıkarmak ister. İşin bu yanını da düşününce konunun kendini yazdıracak zamanını bekledim. Roman üzerinde düşündüm, romanımız üzerinde düşündüm. Özgün bir anlatım biçemi, yeni bir kurgu denemek istedim. Bizim masalcı ninelerimiz, meddahlarımız, Dede Korkut'umuz vardı.

Romancılarımızın büyük çoğunluğu konularıyla özgünlük aramışken, klasik kurgular kullanmışken ben

romanda bize özgü bir biçem aradım. Bir kez yazdım beğenmedim, beğenilmedi. Olayın görünmeyen yüzünü yazmam gerektiğini başından beri de düşünmüştüm. Son yazılışı iki yıl kadar sürdü. 2008'de bitirdiğimde Sivas'tan yeni kurtulmuş gibiydim. Özel bir iletim yok okura. Roman baştan sona söylemek istediğiyle dolu zaten. Romanın kendi bir iletidir.

***Sivas katliamının zaman aşımına uğramasıyla sonuçlanan kararı nasıl değerlendiriyorsunuz?**

İnsan ömrünün zaman aşımı var mıdır? Ölenlerin zaman aşımından öldüğünü söyleyebilirler mi? Hiçbir cinayetin, hiçbir toplumsal can kıyımının zaman aşımıyla değerlendirilebileceğini kabul etmiyorum. Toplumdaki adalet duygusunu, insanın içindeki vicdan belirler. Vicdanı olmayanlardan adalet de beklenmez. Burada Büyük Atatürk'ün Bursa söylevini anımsamak gerekir. Görev bizde bundan sonra. İşimiz, gerçeğin peşinde olmaktır. Salt gerçeğin peşinde olmak.

***Çok satan, çerez gibi okunan romanlar var piyasada. Romanların meselesi olması gerektiğini düşünüyor musunuz? Örneğin romancının dünya görüşünü, kaygılarını romanlarına yansıtarak okurunu düşünmeye zorlaması gerekli mi? Ya da politik görüşlerin edebi eserlere yansıtılmasını nasıl değerlendirirsiniz?**

Çerez gibi satılan romanların çok azı nitelikli. Sömürgeciliğin günümüzde en önemli silahlarından biri de kültürdür. Eskiden kendi kültürünü başka toplumlara dayatmak için işbirlikçi yazarlar arar, bulurlardı. Şimdi o tür yazarları kendileri yetiştiriyorlar. Türlü yollarla beyni yıkanmış, ödüllere şımartılmış, gerçeği söylemenin değil gerçeği çarpıtmanın eğitimini almış yazarları üretiyorlar.

Elbette romancının dünyaya, insana, evrene ilişkin söyleyecekleri vardır ki yazıyorsa. Ancak güncel politik görüşlerini romanında işlemesi yazarın yüzeysellğe düşmesine neden olabilir. Yine de iyi yazar, ustalıkla politik düşüncelerini romanına yedirebilir. Zaten her yazarın sözcüklerinden, konulara yaklaşımından onun nasıl bir eğilim içinde olduğunu kavrar okur. Her yazar politiktir. Kimi bizi uyuturken politika yapar kimi bizi uyandırırken. Düşündürürken, çalışırken bizi rahatsız eden, yaşamımızı derinden sarsan, bize yeni ufuklar açan yazarları severim ben. Onlar da yeni şeyler söyler her zaman.

***"ve" bağlacını hiç kullanmadığınız Şeytan Minareleri romanınız ile 2010'da ayrıca Dil Derneği Ömer Asım Aksoy ödülünü de aldınız. Dilimizi Arapça sözcüklerden arındırmak mıdır amaç? Bu konuda neler söylemek istersiniz?**

Dilimizi yalnızca Arapça sözcüklerden arındırmak değil bütün yabancı sözcüklerden arındırmak önemlidir. Her ulus diliyle vardır. Dilini yitiren uluslar tarihte baskın dillerin içinde eriyip kimliklerini, kişiliklerini, benliklerini

yitirmişlerdir. Bugün Türkçe'nin 1970'li yıllarda okunup yazılan Türkçe'den daha çok yabancı sözcüklerle dolduğunu görüyoruz. Son yıllarda İngilizce'nin baskısı son derece yoğundur. Bu iktidarla birlikte Arapça, Farsça sözcüklerin yeniden ortaya çıktığı görülüyor. Eskiye döneceğiz diye ulusal kimliğimizden mi olacağız? Dil Devrimi'nin Türkçe'ye kazandırdıklarını çoğu kişi bilmiyor. Oysa bugün kullandığımız dili, Osmanlıca'nın yerine halkın yüzyıllardır konuşup geldiği Türkçe'yi bilim dili, sanat dili, kültür dili yapan devrimdir Dil Devrimi. Büyük önderin dehasının sonucudur bu. Uluslaşma sürecinin dil bağıni herkesten önce gören, bu konuda titiz araştırmalar yapan, çalışmalara doğrudan katılan odur.

Yalnız sözcüklerle de değildir kavgamız. Yabancı dil kuralları Türkçe'nin kurallarını bozarak yerleşiyor. Günlük konuşmaları dinleyen biri Türkçe'yi az çok biliyorsa çıldırır bizim ülkemizde. Dil bilinci verememişiz okullarımızda çocuklarımıza. Herkes dili bozarak konuşmayı, yazmayı özgürlük sanıyor. Özgürlük dedim de bundan kırk elli yıl önce bu sözcük yoktu. En az yirmi bine yakın yeni sözcük, kavram, terim Dil Devrimi'nin armağanıdır Türkçe'mize.

***Okurlarınızı da bilgilendirmek adına, güncel çalışmalarınızdan da biraz bahsedebilir misiniz?**

Şu anda bir gençlik romanı üzerinde çalışıyorum. Önümüzdeki aylarda okul öncesi için öykülerle okuma yazmayı öğrenen çocuklar için on öykülük bir dizi

çıkacak. Çocuklar için her güne bir şiir anlayışıyla yazdığım ÇARPIM ÇİÇEĞİ adlı oylumlu dosya yayınevi arıyor. Yazılmayı bekleyen çok önemsedığım bir roman da yazılmayı bekliyor.

Özge Kaya, Hidayet Karakuş ile

***Son olarak, genç edebiyatseverlere söylemek istedikleriniz var mı? Okumayı seven, edebiyat dünyasına girmek isteyen gençlere neler önerirsiniz?**

Okumayı seven, edebiyat dünyasına girmek isteyen bütün arkadaşlarım zaten o dünyanın içindeler demektir. Yazar olmak için kitaplardan daha önemli, daha iyi bir kılavuz yoktur. Yolları açık olsun.

Beyaz Adam'dan önce...

Beyaz kardeşlerimiz bizi uygarlaştırmak için gelmeden önce, hiç hapishanemiz yoktu. Bu yüzden aramızdan serseri de çıkmazdı. Hapishane yoksa serseri de yoktur... Kapılarımızın kilidi de olmazdı. Bu yüzden hırsızlar da bulunmazdı. Eğer aramızdan biri; at, çadır ya da battaniye edinemeyecek kadar yoksul ise bu durumda bütün ihtiyaçları kendisine hediye edilirdi.

Özel mülkiyete çok büyük önem verecek kadar uygarlaşmamıştık. Para nedir bilmiyorduk. Bu yüzden bir insanın değeri, serveti ile ölçülmezdi. Yazılı hiç bir yasamız, dolayısı ile avukatlarımız ve politikacılarımız da yoktu. Bu yüzden birbirimizi aldatmak ve kazıklamak durumunda da kalmazdık.

Demek ki Beyaz Adam gelmeden önce

çok berbat durumdaymışız(!)

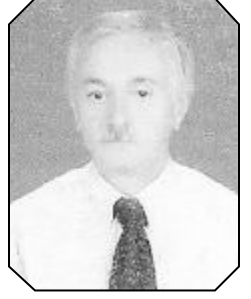
Bilmem ki, Beyaz Adam'ın uygar bir toplum için son derece gerekli olduğunu söylediği bu temel şeyler olmadan, binlerce yıl hayatta kalmayı nasıl başarabildik?

Şef John Fire Lame Deer "Topal Geyik"

EĞİTİMDE EKSEN KAYMASI

Hüseyin YAŞAR

huseyinnyasar@hotmail.com

İnsanı özgürleştiren ve geliştiren faktörlerden biri de meraktır. Merak, doğuştan getirdiğimiz en büyük zenginliklerimizden biridir. Çevreye bilimsel kuşku ile bakmamıza, buradan yola çıkarak araştırma, gözlem ve deney yapmamıza yol açan güçlü bir dürtüdür.

İtaat ve inancın ikame edildiği yerlerde- ki bu eğitim ile mümkündür- merak kaybolur. Yenilik, buluş, demokrasi ve yaratıcılık ortadan kalkar. "Eğitim milleti özgür kılmaktır." ve "Eğitim hayatla başa çıkmak demektir." yolundan sapılmış olur.

Okula başlamadan önce her çocuk her şeyi sorar. Çünkü merak balonu şişkindir. Ancak bu doğal/kutsal duygu/zenginlik ilkokulda azalır. Lisede de yok olur. Böylesine bir başarı(!) uyguladığımız eğitim yöntemleri içinde gizlidir. Bir ülkede, merakı yok etmek, aslında zihinsel tecavüzden başka bir şey değildir. Zihinsel tecavüz, bedensel tecavüzde olduğu gibi birine veya birkaç kişiye değil; bir ulusun tamamına yöneliktir. Bu anlamda, kanımca aslında fiili livatadan daha kapsamlı, hain ve kalıcıdır.

Eğitim kurumlarımızda, ne zaman ve ne kadarı işe yarayacağı belli olmayan bilgiler (aslında malumat), sanki birer ayet gibi ezberletilir, testlerle tekrarlatılır, sınav sırasında da geri istenir. Verilen bilgilerden kuşku duyulmaz. Çünkü onlar tek doğrulardır. Tartışılmaz ve araştırılmaz. Tartışılamayan bilgiler dogmatiktir. Sistemde, bir tebliğ eden ve bir itaat eden vardır. Tebliğ edenin/buyurganın sözleri tartışılmaz, tartışılmaz; benimsenir ve uyulur. Tebliğ edilen ile tebliğ eden giderek aynileşir/benzeşir. Verilmek istenen mesaj şudur; sen hiçbir şeye karışma, biz senin ne ve ne kadar öğreneceğini biliriz. Senin için verilen talimatlara biat etmekten ibarettir. Bu yapıyla okullarımız/ dershanelerimiz aslında, içerik olarak, birer imam hatip okulu veya Kur'an kursu niteliği taşımaktadır. Aralarında sadece bir tabela farkı bulunmaktadır. Bu durumda, bir liseye ha "Cumhuriyet Lisesi" ha "Cumhuriyet Kur'an Kursu" denilse ne farkı olur?

Böyle bir içerikle yeni buluşlara ve demokrasiye ulaşılabilir mi?

Gerçekten, dünyada 1.4 milyar Müslüman, 14 milyon kadar da Yahudi nüfus bulunuyor. Son yüzyıl içinde Yahudiler 104 bilimsel Nobel ödülü kazanırken, Müslümanlar sadece 3 Nobel ödülü kazandı. Neden?

Dünyada, bilgi sahibi olup onu işleyen ve bu bilgilerle sorunlarını çözenler ve bir de çözemeyenler bulunmaktadır. Doğal seleksiyon, çözenlere dünyayı yönetme ve insan gibi yaşama yetkisini verirken, çözemeyenleri de tarihin morguna havale etmiş bulunmaktadır. Biz ne taraftayız? Neden?

Eğitim kurumlarının ve öğretmenlerin sayısı giderek artıyor. Derslerde az da olsa teknoloji kullanılıyor, derslikler daha aydınlık, sınıf mevcutları daha ideal. İletişim daha da gelişti. Lise ve üniversite mezunlarının sayısı arttı.

Ancak orman ve doğal alanların tahribi ve yağmalanması, erozyon, sel felaketi, trafik kazaları ve yolsuzlukların sayısı da eğitime paralel olarak artmış bulunuyor. Depremi anlatan jeoloji ve coğrafya bölümlerinin sayısı ihtiyaçtan fazla artmasına karşın, verimli ve alüvyonlu topraklar yapılaşmaya açılıyor, üzerinde gökdelenler yükseliyor.

Türkçe-edebiyat dersi okudukça yanlışsız bir dilekçe yazamayanların sayısı, din ve ahlak dersleri zorunlu olmasına karşın toplumda ahlaksızlık(mali ve sosyal) artıyor. Neden? Çünkü mevcut eğitimin ekseni zaten kaymış durumda idi.

"Yeni 4+4+4 uygulamaları ile durum daha da vahim hale gelir mi?" sorusu ise gereksiz bir sorudur. Örneğin, Arapça, Kur'an, din dersi ve Hz. Muhammed'in hayatı gibi yeni konulacak derslerle eğitimin ekseni biraz daha eğilecek, hatta yan yatacaktır. Çünkü bu dersler, kuşkusuzluğa, sorgulayıcılığa ve yaratıcılığa son verecek eşsiz ortamların(!) yaratılmasına son derece uygundur.

Bu gidiş bir rastlantı değildir; çünkü küresel plan, bize eğitim sektöründe kurşun askerler yetiştirmeyi öngörmektedir. (06.07.2012)

Maksut DOĞAN'a MEKTUPLAR 2 (1932- 1990)

Geçen 23. sayımızda başladığımız Adabelenli Ozan Maksut Doğan'a gelen mektupları yayımlamayı sürdürüyoruz. Bu mektuplar ilk kez dergimizde yayımlanmaktadır. Böylesi mektuplar edebiyat tarihçileri için önemli kaynaklardır. Bu nedenle önemli bir görevi yerine getirdiğimizi düşünüyoruz. (ADABELEN)

Cemal Süreya (d. 1931, Tunceli - ö. 9 Ocak 1990, İstanbul), şair ve yazar. Asıl adı Cemalettin Seber'dir. İkinci Yeni şiir akımının en önemli ozanlarından. Papirüs dergisini çıkarmıştır. TDK üyeliği yapmıştır. Sevda Sözleri önemli şiir kitabıdır.

CEMAL SÜREYA

İstanbul, 6 Haziran 1979.

Sevgili Maksut Doğan,

Merhaba! Nicesiniz? Elbette çok yoğun çalışmalarınız. Ama hiç bir şeyin sizi entelektüel hayatın, sanat havasının, dostluk hayatının ortasında koparmayacağına inanıyorum. 1954'te Varlık sanat ehinde "Yağmur Yağı" adlı şiiri yazınlaras Maksut Doğan'adır bu mektup.

Bakın ne var: Ben Papirüs'ü yeniden çıkarma girişimi içindeyim. Günümüz koşullarında bunun ne zararı olduğunu biliyorsanız. Üstelik bir param yok. Ama deneyeceğim.

Dergi ancak baştan 1000 abone sağlarsa çıkabilecek. Bunun için önce epey dostlar yazıyorum. 100-150 kişiye. Onları bana oray verilecek, bu kez ikinci aşamaya geçip gazete ilanlarıyla okuma sevdeneceğim. Belirttiğim daha şimdiden çok olumlu. Yine de yolun henüz yarımında sayılır.

Papirüs, üç aylık ne büyük aygırlı bir dergi olacak (144 sayfa); üç ayın sanat-kültür-düşünce panoramasını, değerlendiren, birleştirerek verecek; edebiyat ötesi alanları (sözelimi cinsel sorun) da yoklamak isteyecek.

Ne yazık ki ülkemizde bu tür yaygın organları böyle tek tek katkılarla toparlayarak, benim şu anda yaptığım gibi iğne ile kuzu kazararak gerçekleştirmekte.

Şimdi, sevgili Maksut Doğan, Haziran sonuna dek aşağıdaki adresime yıllık abone bedeli olan 300 lirayı yollayabilir misiniz? Ayrıca çevremizden birkaç abone sağlayabilir misiniz? O da olmazsa, oturup bana her şeyden söz açan bir mektup yazabilir misiniz?

Saygı, Sevgi.

Cemal Süreya

Adres

Cemal Süreya
P.K. 1349
Karaköy - İstanbul

300 TL. gönderildi.
M. S. 1979

Sami Karaören: (Doğ. 1924) Sami Karaören uzun yıllar Cumhuriyet Gazetesi'nde yazı işleri müdürlüğü yapmış gazeteci-yazarımızdır. Fethiyelidir.

İstanbul, 9 Kasım 1978

Cumhuriyet
MATBAACILIK VE GAZETECİLİK T.A.Ş.

Sayın Maksut Doğan,

Canım kardeşim, ben Eylül'ün son haftasında izne çıkıp, Ekimin üçüncü haftasında izinden döndüm. Bu nedenle 25 Eylül 1978 tarihli mektubun, elimde aşşağı yukarı 25 gün sonra geçti. Şiirini hemen sanat sayfasına bakan arkadaşımıza verdim, mutlaka yayımlanmak üzere sıraya girdi. Ayrıca şiirini beğendiğimi de belirtmeliyim.

Sevgili "Maksut, "Dilmen anımsadınız!" diyorsun mektubunda. Belleğim zayıftır ama, ülkenin aydınlarını, ozanlarını, yazarlarını, bilim adamlarını tanıdığım zaman o zayıflığı yenebiliyorum. Muğlada ki karşılaşmamızı da açıklığıyla anımsıyorum. Veto edilme konusunda epeyce ezarlediğim politikacılar da oldu. Devrimci aydınların başına gelmesi olağandır bunların. Türk Dil Kurumunda da çok az bir oy farkıyla üyeliği elde edemedin. Külebi, ben, Oktay Akbal ve Ebür dostlar senin için bir hayli çaba harçadık. Dil sevgisi, üye olmadan da sürdürülebilir, ne yapalım. Sana mutlu tatil günleri, bayramını iyi geçirme dilekleri sunar. gözlerin-

MURAT KEMAL SOKAK 39 - 41, CAĞALOĞLU - İSTANBUL
TELGRAF : CUMHURİYET - İST. P. KUTUSU 246 - İST.
TELEFON : 28 97 03 - 15 HAT
den öperim. Sevgiyle.

Sami Karaören

Adabelenli yazar Şadiye Dönümcü'den alanında çok özel bir kitap:

"Dokunsan Kırılan, Dokunmasan Kuruyan İnsanlar" *Yaşam, kırılmama ve kurumama savaşımı aslında!..*

"Hüzün kadrolu, coşkunun geçici olduğu, bazen hüzne coşkunun, bazen coşkuya hüznün karıştığı huzurevi iklimine uyum sağladığınızda, yaşlı insanların geçmiş yaşantılarından kazanç hanenize artılar, öğretiler kaydettiğinizde, yaşamınızdaki her şeyin rengi değişir aslında. Huzurevinde tanıdığım yaşlıların sadece renkleri değil; öyküleri de, yaşlılığı taşıma şekilleri de farklıydı. Ancak her bir yaşlının farklılığını görebilen ve okuyabilen birinin; yaşama bakışının değiştiği, sağlıklı / kaliteli / anlamlı bir yaşlılık dönemi için yapılmama(sı) gerekenleri içselleştirerek öğrendiği, daha çabuk büyüüp olgunlaştığı, iç görü kazandığı, hüsrana uğrama hakkını saklı tutarak insan tanıma yetisini geliştirdiği de bir gerçek." diyor Sosyal Hizmet Uzmanı, Yazar Şadiye Dönümcü, "Dokunsan Kırılan Dokunmasan Kuruyan İnsanlar(*)"ın öykülerini anlattığı kitabında.

Ş. Dönümcü, ilkin **"Kendini Martılarla Bir Tutan Kadın"** adlı öyküsünde bizi "Makbuş"la merhabalaştırıyor:

"Huzurevi'nde göreve başladığım gün yarı aralık oda kapısını açtığımızda karşılaştım onunla ilk kez. Genzimi yakan o tuhaf alkol kokusuyla da o gün tanıştım. İki büküm, küçücük, buruş buruş, yeşil mercimek gözlü, kocaman burunluydu. Bembeyaz saçlarının perçemi tuvalet kağıdı rulosuna atışlanmıştı. Üst üste giydiği üç ayrı renkteki 'süveterimtrak' (kazak iken yaka ve kolları makasla gayri nizami kesilmiş) giysisini, eprimiş pembe naylon kombinezon ve lacivert triko tayt tamamlıyordu. Rafyaya geçirilmiş anahtar kolyesiyle, sapının teki çengelli iğne ile menteşeye tutturulmuş ve camlarından biri olmayan siyah kocaman gözlüğüyle, ayaklarına büyük gelen naylon terlikleriyle bu 'asır'lık kadın değişikti. Bedeninde can suyu -sanki- kalmayan bu kadın, Makbule Hanım yani; daha sonra benim 'Makbuş'um olacaktı."

Sonra huzurevinin leydisiyle tanıştırıyor bizi yazar. "Boyunu daha da kısaltan kamburu, firketeli-çivili topuzu, gümüş baryajlı saçları, yüzüne büyük gelen gözlüğü, çizgi dudaklarındaki pembemsi ruju, incili yonca küpesi, ödemli bacakları, manikürlü rakı beyazı ojeli parmaklarıyla kamufle ettiği yaşlılık lekeli elleri, portföy çantası, lastik ayakkabıları, eprimiş yaz-kış sadece bluz/ kazak değiştirerek giydiği koyu renk döpiyes(ler)iyle fark edilirdi. Kapsama alanıma girdiğini -rebul- lavanta kokusundan anlardım. Zıtların kadınıydı: hem girişken, hassas, teslimiyetçi, belirleyici, 'hayır'cı, duygusal, geniş sınırlı, bir şeye umarsız, ketum, bencildi; hem de çekingen, dümdüz, inatçı, edilgen, 'peki'ci, zarif, duyarsız, dar sınırlı, na-ketum vücut dilli, bir şeylerle pazarlıkçı, dayanışmacı... Hayatının bazı maddelerine -sadece kendinin bildiği nedenlerle- çekince koyarak, pasif direnç geliştirmişti. Yıllardır ilaçla uyumasının nedeni: geçmişinin üzerinden yağlı boyayla geçmesi mi? Geç(e)memesi mi? Bilmiyorum. Çok keyiflendiğinde içtiği karanfilli sigarası, asaletine uygunsuz(!) kelle -sakatat- zevki, makinede

yıkabilirliğiyle övündüğü plastik oyun kâğıtları, yüz kozmetiği acı badem losyonu, 'swan' marka pudriyeri, giysisine uysun-uymasın taktığı -sayısı az- fularıyla 'efenim'mle başlayan konuşmasıyla huzurevi mozaikindeki ebrulibir renkti."

Yazar huzurevinde ve hayatın içinde tanıdığı yaşlıların üzerinden yaşlılığı -yoksa hayatı mı?- anlatıyor aslında kendine özgü biçimiyle.

Gerçek ve hayal ile saklambaç oynayan, ikisinin arasındaki zar gibi perdeyi arada bir oynatan, düşüncelerinin diğer kişilerinkinden farklı olduğunu bilen, sürekli biri(leri) tarafından kontrol edildiğini sanan şizoid Menşure Hanımın duyduğu sesler için "tanıdık, dostça, yapıcı, beni ileriye götürecek bir ses değil; hain, yıkıcı, aşağılayıcı" dediğini okuduğunuzda, kendi spastik ama yüreği spastik olmayan Erkan'ın dinlediği müziğe eşlik ettiğinizde, iki büyük aşkı minnacık gövdesinde taşıdığı kocaman yüreğine iki asırda iki aşk sığdıran Efsun Hanımla müşerref olduğunuzda, kum taneleri arasındaki havuz incisi olan Eminnoş'un hikayesindeki boşlukları doldurduğunuzda renk değiştiriyorsunuz; mecburen.

Sevdiceğine "Ölsem de; seni bin yıl sağ gibi sevsem" diyen Vaso Amca, çocuk gelin Bahtışen, kendini -kimbilir neden- sürgüne yollayan adam, Kehrûba Teyze, Güleser Abba, Nato Teyze, Çavuş Amca, Dağların yıkılmasını önlemek için of çekmeyen kadın ve daha nice -yaşlı- insan tanıyoruz

Yazar; öykülerinin giriş-gelişme bölümünü bilmediği bu insanların, öykülerini sonuca giden bölümünden okumuş, ama bize başından anlatmayı başarmış bir şekilde.

Yazar Şadiye Dönümcü; sosyal hizmet uzmanı kimliğiyle yaptığı incelikli gözlemlerini kendine özgü samimi ve sade diliyle okuyucuya aktarırken asıl derdi olan yaşlılık olgusuna dikkat çekiyor.

Ozan Hasan Hüseyin'in 'İncecikti / gül dalıydı / dokunsan kırılacaktı / dokunmadım kurudu' dizelerine göndermede bulunan yazar; "Hayat -özellikle yaşlılık döneminde- kırılmama ve kurumama mücadelesine dayalı." deyip ardından ekliyor: "Bu kitap; hayatın içinde kırılmama ve kurumama mücadelesi veren / verecek olan herkes için aslında.

Kanımızca Şadiye Dönümcü, insan ömrü de bir tarihe yaşlılık tarihine bir not düşmekle çok iyi etmiş bu çalışmasıyla. Yaşlılığa yaklaşmış ya da "Yaşlandığımda yaşlılığımı nasıl geçiririm?" diyenlere güzel bir kaynak sunmuş. Bu kitabı okuduğunuzda yaşlılıkla ilgili sorularınıza yaşamışlıklardan yola çıkılarak yazılan bu öykü tadındaki yazılarda yanıt bulacaksınız. Biz bu kitabı mutlaka okumalısınız, diyoruz.

Edinilebileceğiniz yerler: 1- Adabelen Dergisi 2- Şadiye DÖNÜMCÜ: dosa.doster@gmail.com

"ALAMAN" DAMLASI

Azmi ERMİŞ

altinokta@hotmail.com

Babamlar, dört kardeştiler. Cemile Halam kardeşlerin en büyük olanıydı. Hani halk dilinde derler ya: "Nerde çalgı, orda kalgı." Cemile Halam bir saat ötedeki davul sesine oynardı. Çalışmayı sevmez, evinde ara sıra yemek yapardı. Sıkça evlerine giderdik çocukluğumuzda. Halamın eşi Fakı Himmet'e, babam gibi biz de "büyükbaba" derdik.

Yunan işgalinde çocukmuş Fakı Himmet. Çeteler ayakkabısının tabanına mektup saklar, o da öbür çetelere iletmış böylece arada haberleşmeyi sağlamış. Birkaç kez Yunan askerlerince çok fena dövülmüş, baygın halde bırakmışlar kendisini. Konuşmamış. İşgal günlerini, çetelerin savaşımını, Yunan askerlerinin kovuluşunu anlatırdı bize. İlgiyle dinlerdik.

Evlerine her varışımızda yemekleri anam yapardı. Fakı baba anamın yemeklerini çok beğendiğini söylerdi, halamın da canına minnetti. Yemek sonrası tahta kaşıklarıyla, bir bahane bulur, bize oynardı Halam. Fakı Baba, şakacıktan kızgınmış gibi yan gözle bakardı halama. "Ümmet, ne bakıyon öyle ters ters? Çocuklar istedi, ben de oynadım."

Fakı Babamı kaybettiğimizde Afyon'da öğretmendim. Sonradan duydum öldüğünü. Halam, iki yıl sonra oturak kalan yirmi üç yaşındaki İbrahim Dayımı kaybetti. Kızları gurbete gelin gitmişti. Tek oğlu da ekmek kavgasında. Artık halam bizim eve sıkça gelir olmuştı. Yakındaki çeşmenin suyunu beğenmez, yarım saatlik ötedeki çeşmeden su getirmemizi isterdi. Yarım saat oynar, sonra da yakındaki çeşmeden su alır getirirdim. Yutturmak ne mümkün. Sudan bir yudum alınca söylenmeye başlardı: "Tu cavur oğlan. Bu su, o çeşmenin suyu değil." "Hala, baksana anca geldim." desem de: "Sus! Yalan söyleme." Yemek zamanı: "Benim canım bir şey istemiyor." der ama hepimizden çok kaşık sallardı yemeklere. Bize maniler ve türküler söylerdi. Babam da büyüğü olduğundan hoşlanmasa da kırmazdı onu.

Seksenine merdiven dayamıştı halam. Kol, bacak ve baş ağrılarından yakınırdı. Yoğun ağrıdan çok dikkat çekmek istediğini anlardık biz. Kendi meyvesini bitirdiğinde şakaylan kanışık bizimkileri de götürürdü mideye. Muzip yanı da vardı.

Bir gün başının çok ağrıdığını söyledi. "Karaköylü Hocaya muska yazdırıver bana." dedi. "Hala şöyle olur böyle olur." Desek de tutturdu: "Muska da muska." En

sonunda razı oldum. Muskacıya gidecektik. Muskacı Hoca, üstü başı buruş buruş gömleğinin yakası kirden görünmüyordu. Kel kafasını kaşımak için açtığına yağlanmış bir kasket, çoğu zaman pabucunun tabanında hayvan pisliği. Nedense bende böyle iz bırakmış Muskacı Karaköylü Hoca.

"Hala, ver bakalım muska parasını." "Tu utanmaz. Koskoca öğretmen oldun. Mayış alıyon. Alt dabanı bene alıvıdığın bi fistan, bi yazma, bi de o dışarıdaki eski babıç. Muska parasını sen vecen. Nerde bende para?" Kâğıda yazdığı: "Ömrün boyunca oyna, dünyada eğlenceye doyma, Allah seni ıslah etsin. Seni tenesir paklar." cümlelerini bir naylona üçgen biçiminde sardık. Boyuna takılacak bir de ip. 3 saat sonra döndüm eve. Halam çıkıştı: "Cavır oğlan nerde galdın?" "Hala, hoca bağına gitmişmiş, onu bekledim." "Ne dedi?" "Sende çok nazar varmış. Bu yaşta bu kadar dinç olan kadına tabii nazar değer" dedi. "Nerden bilmiş?" "Vallahi önüne bir kitap açtı. Oradan buldu her halde seni."

Halamın ilgisi arttı: "Eeeeeeee!" "Bana bile gösterdi hoca: 'Bak.' diye. "Şu görünen var ya, pembe yanaklı, ela gözlü, uzun kirpikli kadın, işte bak. Ben de gördüm. Çok güzel göründün orada." Babam halamın arkasından göz kırparak bana el salladı. "Şu muskayı yattığın yastığa dikeceksin. Kırmızı bardakta okunmuş su var. Her sabah aç karnına yedi yudum içeceksin." Kırmızı bardak gitti, halam onu da sahiplendi. Ağrıları iyi olmuş. Beni çok sevmeye başladı. Bu arada ben körlükle tanıştım. Bana kendince moral vermek için türküler söyler; Fakı Babamın kendisini nasıl kaçırdığını anlatır; çocuklarından söz eder; kimi zamanda ağıtlar düzer, ağlardı. "Böyreğ gözlü oğlum. Sene de nazar deydi. Keşke Gara Köylü hoca sağ olaydı, sene de bir muska yazdıraydık." "Sağ ol hala." Akşama büyüğü kutu televizyonda duyduğu türkülerle oynamak için can atardı. "Hadi çocuklar! Kalkın oynayın, siz gençsiniz."

Önce kimse sesini çıkarmaz, halam daha aceleci "Cavur gızan, hadin gari, çalgı bitcek!" diye sabırsızlanırdı. Bizimkiler halamın iki koluna girer, "Bu işin ustası sensin." deyip oyuna kaldırırlardı. Halam 85 yaşında bir genç ceylan gibi. Artık tarihe karışmak üzere olan tahta kaşıkların yerine demir kaşıklarla oynardı.

Gel oldu, git oldu. Körlük sonrası emeklilik sıkıcı geldi bana. Uzun uğraştan sonra vekil ağabeyimizin yakın

desteğiyle memurluğa geri döndüm. Denizli Devlet Hastanesi'nde danışmada çalışmaya başladım. Halam bize geldiği bir kış gününde başımın etini yiyor her gün. "Benim gözüm iyi gömüyo. Beni göz toktoruna gösterive." Halamın yaşı 87. Televizyondaki filmi herkesten iyi izliyor. Yüz metre ilerden gelen babamı tanıyor. "Hala, sen çok iyisin. Gözlerin çok iyi." Anlatmak ne mümkün... Çaresiz göturdüm göz doktoruna. Poliklinik kalabalık. Göz doktoru zaman elverdiğince baktı halama. "Hoca." dedi, "Halanda çok hafif perde var. Bu yaş için mükemmel. Bir de gözlük yazıyorum."

Halam doktordan çıkınca homurtusunu artırdı. Muayeneden memnun değil. "Ne biçim toktur bu? İnsan olmaz olsun." "Hala bak muayene etti, gözlük yazdı." "Almam ben o gözlüğü. O cavarın yazdığı gözlük iyi gelmez insana. Ülen edepsiz, bi halımı hatırımlı sorasın. Toktur değil gazık gazık."

Danışmaya oturttum halamı. Güç bela susturdum, dayanamadığı gazozu tutuşturdum eline. Bu sıra aklıma bir muziplik geldi. "Hala, ben seni başka bir doktora göstereyim. Bu doktor, çok iyidir. Bakalım o ne diyecek." Halam: "Bilmem ki..." dedi yarı küskün. "Maden istiyon, bi de ona göstert beni." Halama beklemesini söyledim. "Ben doktorla görüşmeye gidiyorum." Laboratuara gittim. Hasan Ali Ağabey gördü beni. Çok şakacı, duruşu ve konuşmasıyla tam bürokrat havası vardı Hasan Ali Ağabey'de. Gelen hastalar hep onu doktor sanırdı. "Hayrola hoca?". Durumu anlattım. "Sen" dedim "doktorsun. Halama bakacaksın." Çünkü onun önlüğü de doktor önlüğü gibiydi. Göturdüm halamı yanına. Hasan Ali Ağabey kapıda. "Ooooooo, buyursunlar efendiiim! Cemile Hanım Teyze. Sen şöyle buyur." Halam kulağıma: "Benim adımlı nerden bildi bu?" "Bu doktor çok akıllıdır hala." "Nasılsın bakalım?" "Eyiyn toktur bey." "Maşallah yanakların pembe pembe Cemile Hanım Teyze. Yüzünden nur akıyor. Yazman da pek güzel yakışmış hani. Elbisen çiçek tarlası gibi. Yaşın altmış var mı Cemile Hanım Teyze?" Halam "Hihihi" diye güldü. "Totur bey, ne altmışı? Sekizen yedi sekizen yedi." "Kırkbir kere maşallah." Halamın ağzı yayıldıkça yayıldı. Hasan Ali Ağabey'in gazı bitmek bilmiyor. Parmaklarını gösterdi: "Bu kaç?" "Dört." Pencereden dışarıyı göstererek: "Dışarıda ne var? Bir bak bakalım." "Apartuman. Balkonda bi çocuk oturuyo." "Harika. Sağa bak, sola bak, aşağı bak." Hasan Ali Ağabey iyice baktı halamın gözlerine. Oturdu. "Önce bir çay kahve içelim. Cemile Hanım Teyze. Sen ne içersin?" "Gazuz gazuz." Bana dönerek: "Hocam dedi. Teyzemin gözleri için Almanya'dan getirdiğimiz damla var. Çok iyi gelir. Elimde biraz kaldı. Çok pahalı." "Doktor Bey. Önemli değil. Yeter ki halam iyi olsun". Beş dakika sonra öksürük şurubu şişesi, bir de küçük göz damlası şişesi

hazırdı. "Cemile Hanım Teyze. Şu küçük şişeden her sabah ve akşam bir sağ gözüne, bir sol gözüne damlatacağsın. Yani günde ikişer defa. Bu şişedeki ilaç bitince şu şişeden ona koydur. Bu sana epeyce yeter. Allah'ın izniyle üç ay sonraya bir şeyin kalmaz." "Allah razı olsun toktur bey. Allah tuttuğunu altın etsin. Allah ni muradın varsa vesin. Ölmüşlerini nur gölüne yatırsın, duşmanlarını duz gölüne yatırsın..."

Halamın duaları arasında izin istedik. Hasan Ali Ağabey, cennete gidecek olursa mutlaka halamın bu derin dualarının etkisi çok olacaktır(!). On beş gün sonra Halam Güney'den birilerini yollamış hastaneye. "Azmi bene o damladan yollasın Birez daha." "O damla bitecek gibi değildi, çoktu daha" "Hocam, halan bende Alaman damlası var, bek güzel deyince mahalledeki goca garılar sıraya geçmişler biz de isteriz diye. Senin damla meşhur oldu. Gerçi halan her gelene damlatmadı. O damla sayesinde gıymeti bi arttı ki sorma. Goca garıla halana yiyecek öteberi daşıyo durmadan." Adama: "Sen öyleden sonra gel, ben piyasadan arattırayım, buldurmaya çalışayım." diyerek adamı yolladım.

Öğleden sonra üç şurup şişesini hazır suyla doldurarak yolladım. Hiç değilse halamın kursağı sabah akşam sıcak yemek görür.

Halacığım öldü. Çok özlüyorum onu...

SEVGİ

Güngör GENCER

İnsanlığın yok olduğu
Bu Evrende
Can kırık, camlar kırık
Paramparça olmuş insanlık
Gecenin karanlığı çökmüş gözlerime
Yıldızlar yok olmuş
Güneş yok, ay yok
İnsanlığın yok olduğu bir evrende
Nefret kin kusmuş
Sevgi, çıkar olmuş
Ey sevgisizler!
Güneşimi, Ayımı verin bana
Para sizin olsun.
Mal sizin,
Nefret sizin...
Sevgi istiyorum sevgi
Nefreti nefretimle bağladım, sevgisizliği değil!

"NAR"LI YAZI

Erhan TIĞLI

erhantigli@mynet.com

Bir zamanlar yüzüne kimse bakmazdı, ama gazetelerde, dergilerde kendisinden o kadar söz edildi ki birden medyatik oldu ve değeri arttı, her yerde nar suları içilir oldu. Oysa İngiltere'deki Reading Üniversitesi ve St. George Hastanesi uzmanlarının yaptığı araştırma, süper gıda denilen nar suyunun çok fazla içildiğinde hücre tahribatına yol açabileceğini ortaya koydu. Uzmanlar özellikle nar konusunda yanlış inanışlar olduğunu belirterek şu açıklamayı yapıyorlar: "Narın yeşil çaydaki antioksidanın 8 kat fazlasını içerdiği ve hücreleri serbest radikallerden koruduğu söyleniyor. Ancak narın etkisi sadece bir saat tir. Daha sonra kandan atılır."

Azerbaycan'da ise nara çok değer verilir. Hemen her yerde nar figürüne yer verilir. Ulusal simge olarak kabul

edilir. Bunun nedeni şudur: "Meyvelerin şahı nardır. Çünkü nar şekline yakından bakılınca üstünde taç vardır. O taç devlettir. İçine bakıldığında taneler bireylerdir; ama hepsi bir aradadır, birlik ve bütünlük içindedir. Narın içinde perdeler vardır. Orada da nar taneleri bir aile demektir. Eğer nar taneleri dağılırsa birlik, beraberlik bozulur. Nar hem devleti hem aileyi, hem de birlik ve bütünlüğü gösterir."

İngiliz bilim adamları nardan çok portakal ve elma yememizi öngörüyorlar, narın yararını pek önemsemiyorlar. Gazetede bir yazı daha çıktı. Kiraz kalp hastalığıyla iki koldan savaşıyor. Hem kolesterolü hem de kan şekerini düşürmeye yardımcı oluyormuş. Kirazda kırmızı ve mor meyvelere anthocyanin maddesi bol miktarda bulunuyormuş.

Yandık desene. Kiraz da yüzümüze bakmaz, havalarda gezer artık. Ateş pahası olur, yanına

yaklaşılmaz. Zaten, "kiraz; ye biraz" denilmiştir.

Neyse, bu ihtimalin gerçekleşmemesi için dua edelim de narlı bilmecelerle sizi baş başa bırakalım. Bakalım atalarımız narı nasıl dile getirmişler:

Mini mini fincan, içi dolu mercan.

**

Ağaçta vurdum karga, içi dolu kavurga.

**

Çarşıdan aldım bir tane, eve vardım bin tane.

Hanım uyandı, cama dayandı, cam kırıldı, kana boyandı.

**

Bir kan ile koca. Mırmır eder her gece.

Kadın der ki: "Hey koca, İstanbul nice?"

Koca der ki: "İstanbul bucak bucak, çevresi mermer ocak

İçinde bir sandıcağ, içi dolu boncucak."

Bir türkümüz de narlıdır:

"Nar ağacı narsız olur mu?

Yiğit olan yiğit yârsız olur mu?

Benim gönlüm sensiz olur mu?

Nar ağacı ulam ulam

Yâr yitirdim gülüm nerde bulam

Kırkgüzel içinde

Gözlerinden bilem

Nar ağacı biçim biçim

Ben ölüyüm gülüm senin için

Hepdostlarım düşman oldu

Bir tek seni sevdiğim için."

Bir manimizde de sevgilinin koununda nar olduğu belirtiliyor ve ona şöyle sesleniliyor:

Şu zülfünü tara kız

Atma beni dara kız

Baban bekçi tutmaz mı?

Koynundaki nara kız!

Göğsün nara benzetilmesi şu dürtlükte de görülüyor:

Kaya dibi kar gider

Dibinde hurma biter

Nazlıyârın bağında

El değmedik nar biter.

Ne mutlu o bağın narına el değdirenlere, sevgilinin nar bahçesinde gezebilenlere...

AŞK TAPINAĞI

Cevat TURAN

cevatturan1@gmail.com

Üç köyün ortak okulunda okuyorduk. Beşinci sınıf bitirmelerine bir hafta kala öğretmenimiz:

Kimler başka okullara devam etmek istiyor, diye sorunca her zaman ki gibi yine üç parmak kalktı. Ayasköy'den Mehmet, Ortaklar Köy Enstitüsünü istiyordu. Zağnoz'lu Fatma, Bergama Ortaokulu'ndan sonra Manisa Kız Öğretmen Okulu'nu düşünüyordu. Öyle de oldu. Ben kasıla-kasıla Kuran kursuna gideceğimi söyledim. Öğretmenimiz şaşırıldı:

Oğlum, ben okul diyorum. Sen kurs diyorsun. Kursta Arap abece'si ile Arapça okumayı öğrenebileceksin. Hiçbir şey anlamadan okuyup duracaksın. Bir diploman, bir mesleğin olmayacak. Ama yine de sen bilirsin.

Kurs sevdam iki ay sürdü. Söylemekte zorlandığım bir sözcükten ötürü iki kızılıcık sopası cezası verildi. İlk vuruş çok canımı yakınca ikinci sopa gelirken elimi çektim. Arapça kitap sopa darbesi ile ikiye bölündü. Benim kursum da o gün sona erdi. Kalan kısmını babamdan tamamladım. Kurs benim özgür seçimim miydi, birilerinin yönlendirmesi miydi, mahalle baskısı mı bilemiyorum. Elbette etkilendiğim kişiler olmuştur. Bu etkilenme bana pahalya mal oldu. Bir yıl önce gitseydim askerliğimi Yedek Subay öğretmen olarak yapacaktım. Daha da önemlisi öğrenimime Köy Enstitüsünde başlayacaktım. Bunlar kağırdıkları...

Sık sık ilkokula gidip önümüzdeki yıl kayıtlarının günlerini öğrenmeye çalışıyordum. Okullar kapanalı birkaç gün olmuştur. Öğretmenimiz bisikletle bakkal dükkânımıza evrakları getirdi. İki gün sonra ilçemiz Kınık'ta yazılı sınavımız varmış.

Seni sınava kim götürecektir diye sordu öğretmenimiz. Ben de babama sordum. Babam gidersen kendin gidersin, dedi. Kınık'a hiç gitmemiştim.

Peki, oğlum ben kazanan öbür arkadaşının babasına söyler, seni de aldırırm, dedi öğretmenim.

Sözlü sınava da aynı kişinin yanına katıp gönderdiler. Akşam saatlerinde Ortaklar'a vardık. Güç belâ bir handa yer bulduk. Sabaha tahtakurusu gazisi olarak zor çıktık. Birer simit yiyerek okul yoluna döşendik. Sıramız geldi; sınava girdik, çıktık. Öğle yemeği saatinde sonuçlar açıklandı. Ben kazanmışım, ama arkadaşım kazanamamıştı. Eh biz boşuna beklemeyelim, deyip okuldan ayrıldılar. Onlarla dönmeyi bile düşündüm. Ben buralarda tek başıma ne

yapabilirdim? Arkadaşın babası zor ikna etti beni. Okulda yiyecek satan yer yoktu. Aç sefil, korku içinde sağlık kontrolü ve diğer işlemlerden ötürü bekleyiyorduk. Tahtakurusu yaralarının uyuz olmadığı anlaşılan dek epey korku çektim fazladan. Sağlık sırasında beklerken beş kişinin Dikili'li olduğuna kulak misafiri oldum. Onları bırakmamaya karar verdim. Çünkü İzmir garajında Dikili arabaları bizim arabalara yakın duruyordu. Hem o arkadaşların başında bir de öğretmenleri vardı. Belgelerimizi alıp Ortaklar'ın yolunu tuttuk. Aydın tarafından gelen bir arabaya binip İzmir'e geldik ama ilçelerimizin son arabaları da gitmişler. Zorunlu yarına kalındı. Sonradan Basmahane olduğunu öğrendiğim çevrede bir otelin terasında yatak bulundu. Meğer fuar zamanı yatak bulmak zor olmuştur. Arkadaşlar bir lokantaya gitti. Ben de peşlerinden. Ne arkadaşlar ne de başlarındaki eğitimci olması gereken öğretmenin benden haberleri bile olmadı. Sonra fuara gittiler. Ben de peşlerinden. Yemin ederim paraşüt kulesini bile görmedim, onlara bakmaktan. Onları kaçırsam kaybolurum korkusundan. On iki yaşıdayım. İl şöyle dursun, ilçemi bile gördüğüm söylenemez. Bir halle otele geldik. Akşamdan uyumuş olabilirim. Çünkü bir gece önce de tahtakurularından uyuyamamıştım. İlk uykumdan sonra sabaha dek tilki pustu yaptım yatağın içinde. Onlar kalkarken ben de kalkıp peşlerinden garaja gittim. Bilet alıp koltuğuma oturunca şükür çektim. Simit alıp arabanın kalkmasını bekledim. O beş arkadaşın ikisi ile aynı şubede altı yıl okuyup okulu birlikte bitirdik. -Okursa şimdi biri öğrenir.-

Okullar açıldı açılacak. Noter senetleri filan tamamlandı. Yedek çamaşırlar, havlu, sabun, fırça, macun... gerekenler öğrenilip tamamlanmaya çalışıldı. Gidiş yolundan korkmuyordum. Çünkü geçen yıl kazanan arkadaşım ile birlikte gidecektik.

*

Köydeki öğretmenlerimin ellerini öpmeye gitmiştim.

Bak yavrum, dedi Hatice Öğretmenim. Söke yolunda arabadan inerseniz şöyle kapı gibi bir yer var. Yanlardaki direklerin ortasında okulun adı yazılmıştır. O kapıdan girdiğinde yolun sağ ve solunda okalıptüs ağaçları vardır.

Ne ağaçları örtmenim.

Okalıptüs ağacı, yani sıtma ağacı oğlum.

Bataklıkları kurutarak sıtmanın önüne geçen ağaçlar. Yaprakları söğüt ağacına, gövdesi de kavak ağacına benzer. O zamanlar oraları bataklık idi. Çoğumuz sıtmalı idik. O ağaçlar sayesinde bataklıklar kurudu da bizler de sıtmadan kurtulduk. O ağaçların her biri ayrı birer doktordu bizim için. Neyse okaliptüsler bittiğinde dut ağaçları vardır. Bunların dalları hiç büyütülmez. Bu dutlar meyve de vermez. Çünkü erkek dutlardır. Mayıs sonunda genç dallar kesilip sırtlarla taşınarak ipek böceği yetiştirilen yerlerde yaprakları elle sıyrılarak böceklerle yedirilir. Kuru dalları da eylül içinde koza örerlerken tünük diye kullanılır. Kozalar toplanıp kaynar suda canlıları yok edilerek Bursa'ya gönderilir okulumuza para kazandırılır. Yokuş artarken dut ağaçları biter, çam ağaçları başlar. İşte orada dur. Soldaki ilk çam ağacı benim. Sağdaki ilk çam ağacı da eşim Kazım Öğretmenin. Şimdi senden isteğim bu ağaçlara iyi bakacaksın.

—Tamam örtmenim. İyi bakanım, dedim. Ellerini öpüp ayrıldım. Ertesi gün de yola çıktık. Söylenilenleri aynen gördüm. İlk pazar alışverişe indiğim için ağaçlara bakamadım. İkinci Pazar akşamüstü yangın kovalarının birini alıp köklerine dökerek ilk lojmandan bir bayan:

—Ne yapıyorsun evladım? Niçin ısılatıyorsun oraları?

—Örtmenim ben bu ağaçları suluyorum, dedim. Dedim, ama suçüstü yakalanma korkusu ile titriyordum. Korktuğumu anlayınca sesini daha da yumuşattı. Saçımı okşayarak balkona oturttu. Başka bayanlar da varmış. Usul usul sormaya devam ettiler. Sorular neden yalnız bu ikisini suladığımda yoğunlaştı. Öğretmenimin anlattıklarını aktardım. Çok sevecen ifadelerle benim vefakârlığımı övdüler anlayabildiğim kadıyla. Kimmiş o öğretmenlerin bakayım, dedi konuklardan biri. Bu yakadaki Hatice Sayman öğretmenimin, karşıdaki de Kazım Sayman öğretmenimin. Kendi aralarında yakın köylerden Hatice Altun olduğuna karar verip bana ellerini öptürdüler. Biz senin öğretmenlerinin öğretmeniyiz evlat, dediler. Evin hanımı sen şu keki hak ettin, dedi. Kek ve çay verdi. Bu yediğim ilk kekti. Ben onları yerken öğretmenlerimin öğretmenleri bana:

—Bak yavrum. Sen küçükken annen emzirdi. Her çeşit bakımını yaptı. Şimdi de buraya göndermiş. Burada kendi işlerini kendin yapıyorsun. Neden? Büyüdün de ondan. İşte bu ağaçlar da büyümüşler. Artık kendi kendilerine bakabiliyorlar. Artık senin sulamana gerek yok. Hiç yorma kendini. Anladın mı yavrum?

—Anladım örtmenim, dedim. Teşekkür ettim. Boş tabağımı verip ayrıldım. Yangın kovasını doldurup

yerine koydum. Ellerimi cebime soktum. Sekerek idare binasına doğru ıslık çalıp yürüdüm...

*** Şimdi her 16 Mart KURU FASULYE-PİLAV günlerinde her iki ağacı okşamadan geçmiyorum. Bu eylemime eşim de katılıyor. Bizim gözümüzde o iki çam mutlu eşler tapınağı.**

yenildik şöyle bir ağız tadıyla

Ahmet CENGİZ

derin bir örgütlenmemiş
devlet

tarihsel
stratejik
ittihadı bürokrati eratı
cahillik işte
birini bildiysek birini bilemedik

yenildik
şöyle bir ağız tadıyla
vurulduk seksen yerimizden
ama yüzlerine
bir ağız dolusu tüküremedik

bakir umutların hüznü
yakılan kitapların

acıyan yeridir
aynı zamanda
soğuk almış kayısılar
erik çiçekleridir
yazı getiremedik bizim oralarda
bir başka bahara erteledik

çocuklar saklambaç oynar
ceviz dallarında
şırıngalar yapar ışğınından
sürüp içine ağzının püsünü
rütbeli başların
kaş ortalarına

halk fırkası
demirkatır
krat
yani derin teferruat
değildik farkında
şöyle bir ağız tadıyla

yenildik

BEKLEYEN ZİYARETÇİ

Zekeriya YAVUZ

zekeriyayavuz@gmail.com

Kırılan, dağılan omuz ve köprücük kemiklerinin çıldırtan acısıyla ne kadar kaldı, uzandığı yerde hiç bilemedi. Güneş iyice yükseldi, kavurucu, boğucu sıcak sardı dört bir yanı. Serinletici yelden de hiç eser yoktu, yaprak dahi kımıldamıyordu. Dudakları da kurumuştı, iyice susadığını duyumsadı. Çaresizdi. Tüm acılara katlandı, son bir gayretle, çabayla sağlam ve güçlü sağ eline ve bacaklarına dayanarak yavaşça ayağa kalktı, dineldi. Sık sık, hafif hafif soludu. Gücünü toplamaya çalıştı bir süre.

Tek başına, yavaş yavaş yürüdü köye, evine doğru. Ögle sıcağı dayakıyor, kavuruyordu alabildiğine. Sabah hiç anlamadan geldiği, yarım saat dahi sürmeyen bu kısacık yol, amma da uzunmuş meğer! Bu yolun bu denli uzak, bu denli bitmez olacağını hiçbir zaman düşünememişti. Hele Aşkallı Deresi'nden Kızıl Yama'ya doğru o kısacık yokuş uzadı da uzadı... Yol boyu da hiç kimse görünmedi. Herkes sabah serinliğinde zorunlu işlerini tamamlayıp, çekip gitmişti evine. Ne talihsiz bir insandı. Bu günkü şanssızlığına kahretti...

Yavaşça ilerlediği toprak yolun kıyısındaki iyice gelişmiş meşe ağaçlarının gölgelerinde durakladı, güneşten korundu, dinlendi, biraz güç toplamaya çabaladı. Meşe kokusu taşıyan temiz ve serin havayı soludu. Köydeki evine, saatler sonra, o en dayanılmaz acılara katlana katlana, kan ter içinde vardı. Sokaklar da bomboştı, sahihsiz görünüyordu bu yakıcı sıcakta. Dermansızca, çok hafif darbelerle tıklattı kapıyı ve dizleri üzerine çöktü. Çok yorgundu, bitkindi, güçsüzdü. Eşi kapıyı açıp karşısındaki kocasının halini görünce şaşırıp, ağlayarak, feryatlarla onu içeri, yatağına taşıdı. Sadece: "Su!" diye inledi bitkince... Eşinin uzattığı su dolu tası sağ eliyle kapıp bir dikişte içti. Ardından da sağ yanı üzerine yatağına uzandı, kendinden geçti...

Eşi en yakınındaki komşusuna koştu, ağlayarak ilettiler başlarına geleni. Çarçabuk duyuldu bütün köyde. Kardeşleri Halil ve İsmail yetiştiler hemen. Aralarında konuştular, tartıştılar. Yol yoktu. Ağabeyleri at, katır, eşeksirtında ilçeye kadar gidebilir miydi? Belki de oradan İzmir'e gönderirdi hekim! Çok usta, işinin ehli bir kırıkçı, çıkıkçı getirtseler köye, daha iyi olmaz mıydı? Ali Osman da yerinden hiç kıpırdamaz, hırpalanmazdı. Öyle olmasında karar kıldılar sonunda. Ali Osman kendi de onayladı onları.

Kırıkçı, çıkıkçının uyguladığı tedavi yöntemlerinin hiç biri de yararlı olmamıştı Ali Osman'a.

Aylarca hasta yattı yatağında. Katlanılması, dayanılması çok zor acılar çekti uzun süre. Tamen iyileşip ayağa kalkamadı bir türlü. Kötürüm sayılırdı, yarım adamdı artık. Kötü kaderine boyun eğdi, çaresizlik içinde kabullendi her şeyi, gelip yüzüne çöreklenen o kronikleşmiş kederlerle...

Yıllar da geçip gidiyordu işte. Elinde, avucunda kalan son birikimleriyle baş göz etti en küçük oğlunu. Kendi tek gözlü evinin bitişiğine yaptırdıkları iki göz eve yerleştirdi oğlu ile gelinini. Biraz ayağa kalktığı günlerde de gelininin önüne düşüp gösterdi tarlalarını, öğretti yolları. Tek başına hayvanlara gidip gelebilsin, sütleri sağıp eve getirebilsin diye. Diğer tüm işler de oğlunun omuzlarına yıkıldı.

Ali Osman'ın rahatsızlığı iyice artmıştı. Hiç dışarı çıkamayan, yatağa mahkûm biri olmuştu. Her geçen gün daha da ağırlaşıyordu. Gelini her sabah tek başına tarlaya gidiyor, hayvanları bakıyor, ineklerin sütünü de sağıp eve taşıyordu. Yorgun, argın, aç döndüğü bir gün Kaynanası: "Oğlumuz da gelsin! İkiniz birlikte yemek yersiniz, bekle!" deyip, gelinini aç açına saatlerce bekletmeye kalkışmıştı. Merhametli, iyi kalpli Ali Osman yattığı yerden müdahale etti: "Kimseyi bekleme kızım sen! Dolaptan dilediğini al, karnını doyur!"

"Merhametli, iyi kalpli kullanna çeşitli dertler verir, erkenden onları yanına alırsın! Dünya kötülere kalsın diye mi? Senin gücün, hikmetin sorgulanmaz! Mutlaka vardır bir sebebi. Bağışla beni Rabbim!" diye söylendi gelin...

Yaşlanan koca çınarın dalları çatırdıyordu. Artık iyice ağırlaşan Ali Osman, dayanılmaz acılarla inliyordu. Yatağından kalkamaz, kıpırdamaz olmuştu, yemekten de tamamen kesilmişti. Gözleri kapalı, hep uyur gibiydi, hareketsizdi. İnip kalkan göğsü, soluk alışları tek yaşam belirtisiydi. Arada bir kendine geliyor, gözlerini açıyor, odasına doluşup, üzerinde üzgün bakışlarını birleştirmiş, başta küçük kardeşi İsmail, çaresiz yakınlarını tek tek inceliyor, hepsiyle ayrı ayrı helalleşiyordu. Kardeşi Halil'in ve yeğeni Bahri'nin odada bulunmadığını hemen fark ediyor: "Halil Birader gelmedi mi daha?" diye soruyor, kendisine sunulan, ağzına yanaştırılan bakır tasta birkaç yudum suyu güçlükle yutup, tekrar dalıyordu.

Saatler süren kıpırtısız, sakin, sessiz uyku hali

esnasında bazen ter içinde kalıyor, bazen de sayıklıyordu belli belirsiz. Ne dediğini anlamak isteyen çevresindekiler kulaklarını onun ağzına yanaştırıyorlardı. Hep aynı sözcükleri yineliyordu Ali Osman: "Halil Birader, Bahri Yeğen! Halil Birader, Bahri Yeğen!"

Halil ise ilkbaharın başlarında, Başaran Yaylası'na götürdüğü hayvanlarının başında, sürekli dağda kalıyor, köye çok seyrek iniyordu. Ağabeyinin iyice ağırlaştığını, hep kendisini sayıkladığını haber veren oğlu Bahri'yi hiç bekletmedi; hemen hazırlandı, oğlu Bahri ile birlikte yaya yola çıktı.

Ali Osman, saatlerdir yaşamla bilinmeyen arasındaki o en ince çizgide, hayal dünyasından sıyrıldığı anlarda sessizce düşünüyordu. "Bilinmeyene doğru, tek başına, yapayalnız yapılan son yolculuk! Çaresizlik içinde, o dehşet verici duyguyla, ölümlü yüz yüze gelmek... Vicdan muhasebesi yapmak, tüm geçmişinle, yaşamınla hesaplaşmak! Azrail'i ve o anı çaresizlikle, teslimiyetle sessizce beklemek..."

Gözlerini açmaksızın hiç kıpırdamadan yatıyor, göğsünün inip kalkması git gide hafifliyor, solukları duyulmaz oluyordu. "Artık son nefesini veriyor!" diye ayaklanıp, ağlaşmaya başlıyor tüm odadakiler.

"Selâmün Aleyküm!" diyerek birden bire içeri giriverdi Halil, oğlu Bahri ile birlikte. Ölüyor sanılan Ali Osman mucizevi bir şekilde gözlerini açtı, "Aleyküm Selâm!" diyerek kardeşinin selâmına umulmadık bir biçimde çok gür sesle karşılık verdi. "Nerelerdesiniz be biraderim, yeğenim? Gözlerim yollarda kaldı. Ama geleceğinizi biliyordum. Ben artık rabbime kavuşacağım. Sana ve yeğenime hakkımı helâl ediyorum. Siz de helâl edin!"

Herkesi şaşkınlığa uğratan bu güçlü sesi, sözcükleri odanın sessizliğinde cınladı, bir süre havada asılı kaldı. "Helâl olsun!" diyen Halil'in ve yeğeninin sesleri belli belirsiz duyulduğunda da açık gözleri tavana sabitlendi; çok sevdiği ve beklediği ziyaretçilerine kavuşanların huzuru ve mutluluğu, nurlu yüzüne yansıdı; sanki daha söyleyecek şeyi varmış gibi kıpırdayan dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi. İnsan yaşamının sonlandığı bu en trajik anda tanık olmak üzere bilinmeyenden çıkıp gelen bir takım duygusuz, duyarsız yaratıklar; bilinmeyene doğru yolculuğa çıkan bu çaresizin kulaklarına korkunç ölüm sözcüklerini fısıldadılar... Yanı başında, hemen başucundaydı ölüm! Huzurlu ve vakur bir yok oluş! Teslim olmuşçasına, çaresiz, iki kolu yanlarda, gözleri açık! Başı yavaşça sağ yanına kaydı, bir kuş gibi sessiz, nefessiz, hareketsiz kalakaldı...

ANADOLU'NUN KARA ÇOCUKLARI -2

Cuma ESENTÜRK

cumaesenturk@hotmail.com

O kara-kuru çocuklar, artık aydın birer gençtiler. yerine getirmek için antlarını, belki de bir daha hiç görmeyecekleri, öğretmen, hizmetli, bahçıvan, bir de o çamaşırcı kadını, ve nice anılarını geride bırakarak, ve de arkadaşlarına sıkı sıkı sarılarak, sulu gözlerle geldikleri okullarıyla, buruk bir sevinç ve gururla vedalaştılar.

paylaşmak için mutluluklarını, önce sevdiklerine koştular. analarının gözyaşlarına yüz sürüp, yakınlarıyla kucaklaştılar. kimisi süt sağarken sarı ineklerden, kimisi gururla düşüp davarların peşine, belki de son kez köyün dağlarını dolaştılar.

sonra da dağıtmak için kör karanlığı, ellerinde kitap dolu bavullar, sırtlarında denkler, ve alınlarında bilgilerden çelenklerle, öğretmek için hakkı halka, kimisi eşek, kimi katır sırtında, kimisi de yürüyerek tozlu yollarda, sarp ve yalçın dağlarını aşarak Anadolu'nun yoksul ve yalnız köylerine ulaştılar.

BİR BAŞKADIR YATILI OKULLAR

Muharrem KARATAŞ

Merhaba Dostlar,

Derginize yazmayı epeydir düşündüğümü öncelikle belirtmek isterim. Derginizi bulabildiğimde soluksuz okumam, o atmosferde kendimi de bulmam, benzer koşulları başka bir yatılı okulda doyasıya yaşamış olmam yazma nedenlerimden bazılarıdır. Ancak okulunuzda ve çeşitli mekanlarda düzenlediğiniz bazı etkinliklerinize katılarak ortama tanık olmam, bu yazımın önündeki çekinceleri kaldırmama, yazma cüretini göstermeme beni ikna etmiştir, diye düşünüyorum.

Yılına hatırlamıyorum. Yine bir 17 Mart okul buluşmanızda, okulunuzun 1967 yılı mezunu eşim Fatma Ersoyman(şimdi Karataş) ile birlikte aranızda katılmış; yatılı okulların en gözde ve simge yemeği kuru fasulye ve pilavınızı yerken, belleğimde Bursa Bölge Ziraat Okulu'nda geçen mutlu öğrencilik yıllarımı tekrar yaşamıştım. Ne mutlu sizlere ki bu buluşmalarnızı çeşitli mekanlarda da sürdürebiliyor ve gelenekselleştirebiliyorsunuz. Tertipleyenleri ve katılımcıları ayrı ayrı kutluyorum. Ayrıca siz Adabelenliler'e gıpta ile baktığımı da belirtmek istiyorum.

Yukarıda değinmiştim, yılını hatırlamıyorum, diye... Ama o günü hep hatırladığımızı, zihinlerimizden atamadığımızı hala hisseder gibiyim. O gün sizleri izlerken, yılların özlemiyle birbirinize sarılmalarınızdan, geçmiş adeta o an yaşıyor olmanızdan, yerinde bir ifade ile 15-16 yaşlarında birer genç oluvermenizden çok duygulanmış ve ayrıca çok etkilenmiştim. Demiştik ki: "Bir başkadır yatılı okullar!.."

Güzel başlayan bir gündü. Lakin gün içinde üzüldüğümüz olaylar da oldu o gün. Hatırlayacaksınız, o gün okulunuzda düzenlenen konferansta konuşmacılardan birisi Çine'den benim de öğretmenim olan Ortaklar Köy Enstitüsü mezunu Halil Vural, diğer bir konuşmacı "Konuşmama hakkı"nı kullanan bir büyüğümüzüzdü. Nedenini burada yazmak dahi istemiyorum. Ayrıca diğer iki konuşmacıyı, Prof. Dr. Kemal Kocabaş ve Osman Kandemir olarak hatırlıyorum ve buradan saygılarımı sunuyorum.

O konferansta hepimizi en çok etkileyen konuşmayı da okulun son sınıfında okuyan cesur bir kız öğrenci, bilinçli bir şekilde yapmış ve şöyle demişti:

"Mezun olalı yıllar olmuş, hala buraya özlem

duyuyorsunuz. Biz ise buradan kurtulmak istiyoruz. Merak

ediyorum, sizi buraya çeken kuvvet nedir?" Bu cesur öğrenci bu sözleri hem de ön sıralarda konferansı dinleyen öğretmenlerinin gözleri önünde söylemişti. Bu sözlerin ardından gel de duygulanma!..

Artık sizlere kendimi de anlatmamın sırası, diye düşünüyorum:

Ben de Aydın-Çine Ortaokulu'nu 1964 yılında bitirdikten sonra kör olası olanaksızlıklar nedeniyle kendisini yatılı okula atmış, devletimizin şefkatli kollarına sığınarak okuyabilme olanağı bulmuş, emekli ziraat teknisyeniyim. Ülkenin dar gelirli aile çocuklarının hem meslek, hem hayat okullarından olan bir yatılı okulda okumanın şansını yakalamış, Cumhuriyetin ilerici, aydın öğretmenlerinin ellerinde titizlikle yoğunlaşarak ve bir duruş sahibi olarak yetişmenin gururunu taşımaktayım.

Anlatırdık birbirimize... Tesadüf, bu okula geliş nedenlerimiz hepimizin aynıydı. İlçemizde lise olmaması, ildeki lisede okutmaya ailelerimizin ekonomik gücünün yetmemesi... Tıpkı benim de Çine'den gidip Aydın Lisesi'nde okumaya gücümüzün yetmediği gibi...

Düşündüm de, o kız öğrencinin soru yönelttiği kişilerden biri de ben olmalıyım. Zira aynı duyguları yoğunlukla yaşamış, maziye özlem ateşiyle yanan birisi de bendim. Hatta bu sorunun muhatabı bizim gibi ailesinden ilk kez kopmuş, okul bittiğinde ise dönüşü çok zor olmuş tüm yatılı okul mezunları olmalıdır.

Evet, "Yatılı okullar bir başkadır!" demiştim. O okullarda aile ortamı, sahiplenme duygusu, eylem birliği, yanı sıra disiplin kendini gösteren farklılıklardır. Okulun şanı, şerefi, onunun her şekilde yüce kılınması, hepimiz için önemli bir görev sayılır. Bursa'da Cumhuriyet Bayramı resmigeçit törenlerinde protokol önünden geçerken yükselen "Ziraat Okulu geçiyor, asker gibi geçiyor!" nidaları inanın hala kulaklarımda çınlamaktadır. İşte bu sahiplenme duygusunun eyleme dönüşmesinin sonucu olmalıdır. Orada arkadaşların hep birlikte ve bir anda milli duygularla buluşması ve o duyguları iliklerine kadar sindirerek doruğa çıkarması söz konusudur. Keza 19 Mayıs törenlerinde, futbol turnuvalarında seyircilerin bakışlarının okulumuz üzerinde yoğunlaşması ve aniden gelişen sempatizanlık ve taraftarlık olgusu, yatılı okulların ve köylü-fakir çocuklarının başarılarının kanıtı olmalıdır. Bu belirginliğin ADABLENLİLER nezdinde, tüm öğretmen

okulları öğrencileri için daha derin çizgileri içerdiğine yürekten inanıyorum. Çünkü ben öğretmenlerin, okullarından birçok artı donatılarla mezun olduklarını biliyorum.

Mesleğim gereği köylü ve çiftçilerin yanında köy öğretmenleri ile iyi ilişkiler kuran birisiyim. Tabii ki 40 yıl öncesinden söz ediyorum. Öğretmenlerin köylerde oturduğu, köy ihtiyar heyetinin doğal üyesi olduğu, köylünün her yönden dayanağı olduğu, okulda depoladığı aydınlanma ışığını köyünde yaktığı zamanlardan söz ediyorum. Ortak yaptığımız çalışmalardan, okul uygulama bahçelerinden, arıcılık kurslarından, okullarda topladığımız köylülere jeneratör ışığında-elektrik yoktu- verdiğimiz gece eğitimlerinden söz ediyorum. Hatta birçok öğretmen arkadaşım ile yaptığım fikir arkadaşlığından söz ediyorum. Sonuç olarak inanıyorum ki gerek bizim mesleğin, gerek öğretmenliğin en güzel yıllarını o zamanlar yaşadık.

Yinelediğim için üzgünüm. Ben yine o kız

öğrencinin sözlerine odaklıyım. Acaba bizim okuduğumuz ve hala özlem duyduğumuz bu okulların çehresi mi değişti? Atatürkçü, laik cumhuriyetçi, devrimci bu okullar, çehresini sakın başka yöne çevirmiş olmasın? Sakın korktuğumuz başımıza gelmiş olmasın? Çünkü ben o üç cümlelik anlatımı önemsiyor ve irdelemeye değer buluyorum. Sanki bu üç cümleyi, okunacak bir kitabın özeti olarak yorumluyorum.

Lakin şunu açıklıkla belirtiyorum ki gerek öğrenci kızın o konuşmasını, gerek değerli büyüğümüzün konuşmama hakkını kullanmamaya sebep olayı bir bitişin ifadesi olarak yorumlamıyorum. Salt uyarı niteliğinde buluyorum. Çünkü Atatürk Gençliği'nden umutluyum. Yarınların daha güzel olacağına yürekten inanıyorum.

Sizlerle -Adabelen okuyucuları- bu ilk buluşmamdan mutlu ve sevinçliyim. Hep esenlik içinde olunuz.

(İletişim: 0535 393 35 48)

Gündem

MOZAİK

Bülent AKIN

Belirli ölçülerde renkli taşların, belli renklerle bir araya gelerek yapılan sanat eserine mozaik deniyor. Bunların örneklerini Gaziantep'te, Bergama Zeugma'da, Efes'te görebiliriz. Ülkemiz de aynı mozaik gibidir. O kadar renkli kişiliklerimiz ve insanlarımız var ki... Boşnak'ı, Pomak'ı, Türk'ü, Azeri'si, Çerkez'i, Laz'ı, Kürt'ü, Çingene'si, Arap'ı, bunun yanında Ermeni'si, Rum'u, Yahudi'si, Süryani'si, Sünni'si, Alevi'si, Şii'si vs... Bu insanlar, ekmeklerini paylaşmış, kız alıp vermiş, birbirine akraba olmuşlar, savaşta ve barışta omuz omuza savaşmışlar...

Bir de tarih yönünden bakalım:

Anadolu coğrafyamızda Etiler, Lidyalılar, Karyalılar, Eoller, İyonlar, Misyalılar, Dorlar, Atrarna Tiranlığı, Persler, Makedonlar, Bergama Krallığı, Romalılar, Bizans, Anadolu Selçuklu Devleti, Beylikler, Osmanlı İmparatorluğu ve de Türkiye Cumhuriyeti Devleti...

Eğer seyretme fırsatı bulamadıysanız lütfen seyredin. Televizyonda "Gezelim Görelim, Yol Arkadaşı, Davetsiz Misafir, Maceracı vs."

programlarını... Benim yurdumun güzel insanları, folklorik yöresel kıyafetleriyle, misafirperverliğiyle ve yemekleriyle ne kadar zengin bir çeşitlilik sağlıyorlar. Yaşayan mozaikimizin birbiriyle hiçbir ayırmıcılığı yok.

Sizinle gelin bir oyun oynayalım. Gözlerimizi, fazla değil, beş dakika kapatalım. Görmeden neler yapabiliyoruz veya beş dakika kulaklarımızı çok sıkı kapatalım. Neler yaşayacağız ya da bir Parkinson hastasının neler yaşadığını düşünelim, bu mozaik ne hale gelir?..

Halklarıyla, devletleriyle iç içe geçmiş halkların yaşadığı bu güzel mozaikin birbirinden kopmadan uzun ömürlü olması için Türkiye Cumhuriyeti kurulmuş ve bağlayıcı derzi de cumhuriyet ve demokrasi olmuştur.

Ey art niyetliler! bizleri basit hesaplarınız ile birbirimize düşürmeyin. Bu güzel mozaikin en büyük tarihi eser olduğunu unutmayın. Atatürk ne güzel söylemiş: "Yurtta sulh, cihanda sulh!" Huzurumuzu bozmayın. Gelin cumhuriyet ve demokrasi çınarımıza sahip çıkalım...

IŞIKLAR İÇİNE YATSIN

Ahmet M. EGEMEN
ahmetegemen@hotmail.com

Takvim " 07 Ağustos 2012 Salı " gününü gösteriyor... Yine, sıradan bir yaz günü sabahı... Ancak, diğer yıllardan farklı olarak, bu yıla özgü süregelen bunaltıcı, sıcak bir hava etkili... Dikili'nin Çandarlı Beldesi'nde bulunan yazlık konutumun balkonunda ve bilgisayarımın başındayım... Amacım "ADABELEN DERGİSİ" nin Ekim Ayı'nda çıkacak 24. sayısında yayımlanabilecek bir yazımın şablonu ve alt yapısını hazırlamak...

Bu sırada cep telefonuma "ADABELENDER" den bir ileti geldi... "...Üyelerimiz Erkan ve Eralp Mengili'nin babası AHMET MENGİLİ vefat etmiştir. Cenazesi bugün ikindi namazından sonra Çandarlı Merkez Camii'nden kaldırılacaktır. Ailesine başsağlığı dileriz..." 07/08/2012-10:15

Ahmet M. Egemen, Öğretmeni Ahmet Mengili ile

İletiyi kaç kez okuduğumu anımsamıyorum... En sonunda eşimden aldığım destek ile içeriğini algılayabildim... Çünkü vefat eden ilkokul öğretmenimdi... Geçen yıl öğretmenler gününde Karşıyaka'daki evinde ziyaret etmiş, bayramlarda ise telefonla birkaç kez görüşmüştüm. Son görüşmemizde bana hastalığının süreciyle ilgili bilgiler aktarmıştı... SÖKE -JALETEPE İLKOKULU'nda bana beş yıl emek vermiş ve nitelikli bir TARİH

ÖĞRETMENİ oluşumda çok büyük katkı sağlamıştı...

Çok üzülmüş, adeta şok olmuştum... Bir yandan da şaşkıncım... Bildiğim kadarıyla Aydın'lıydı... Söke'de öğretmenlik yapmıştı... Karşıyaka'da ikamet ediyordu... Ancak, Çandarlı Mezarlığı'na defnedilecekti... Sonradan öğrendiğime göre, Çandarlı'da çok sevdiği çocuklarının ve kendisinin yazlık konutu varmış... Ve bu beldeyi beğeniyormuş... Rastlantının böylesi ender görülür... Çok sevdiğim, saydığım ve minnet duyduğum öğretmenime karşı son görevimi yapabilecek, minnet borcumu ödeyebilecek, vicdanımı rahatlatabilecek ve helalleşebilecektim... O'nu taşıyabilecek, toprağının bol olması dileğiyle katkıda bulunabilecek ve duası için ellerimi açabilecektim...

Arthur WARD ; "...Vasat öğretmen anlatır, iyi öğretmen açıklar, Usta öğretmen gösterir, BÜYÜK ÖĞRETMEN İSE İLHAM VERİR ..." der. AHMET MENGİLİ; benim BÜYÜK ÖĞRETMENİM'dir... İnsan kişiliğinin oluşmasında, yaşamdaki birçok faktörün etkisi bulunur. Kişilik , kalıtım yoluyla doğuştan gelen ve daha sonra kazanılan davranış , alışkanlık ve eğilimlerin tümünden meydana gelmiştir. Ancak, kişiliğin gelişmesi ve karakterin şekillenmesinde en etkili çevresel faktörün aile olmasına karşın, ilkokul öğretmenin rolü ve model alınması da kesinlikle yadsınamaz...

NURLAR YAĞSIN ÜZERİNE... IŞIKLAR İÇİNDE YAT... SEVGİLİ ÖĞRETMENİM... SAKIN TASA LANMA, ÜZÜLME... BIRAKTIĞIN YERDEN, BİZE ÖĞRETTİĞİN TÜM DEĞERLERİ BAŞTA AİLEN; ÇOK DEĞER VERDİĞİN EŞİN, ÜZERLERİNE TİTREDİĞİN OĞULLARIN, KIZLARIN İLE BİZ ÖĞRENCİLERİN OLARAK AYNEN SÜRDÜRÜYORUZ... RAHAT UYU!...

" ...BIRAKIP GİTTİN BİZİ , UNUTTUK SENİ SANMA SAKIN!..

ZAMAN ALIŞMAYI ÖĞRETİR BELKİ , FAKAT UNUTMAYI ASLA!..."

KİMLİKSİZ SINAVA GİRMEK

İlyas ARIKBAŞI *

1965 yılında köyümüzdeki ilkokuldan mezun oldum. Yaz tatili boyunca öğretmenimiz Salim Bey, parasız yatılı sınavına girecek öğrencilere ders verdi. Daha önceki yıllarda da ücretsiz ders verirdi. O yüzden köyümüzden çok sayıda memur olan vardır. Yaşamım boyunca o öğretmenimi örnek aldım. Parasız yatılı sınavını ben dahil Ödemiş-Kiraz çevresinden hiç kimse kazanamamıştı. Babam da beni Kiraz'daki ortaokula kaydettirdi. Kayıt sırasında birçok öğrenci ve öğrenci velisi müdürün odasında idi. Müdür bana dönüp:

-Oğlum postaneden 5 liralık pul al da gel, dedi. Ben de:

-Postanenin nerede olduğunu bilmiyorum, dedim. Müdür babama dönerek:

-Bu çocuk senin mi, dedi.

-Evet, deyince de babama:

-Bu çocuk okumaz. Sen bunu boşuna getirmişsin, dedi. Tabii babam çok mahcup oldu. Zaten komşumuz Şerife Yenge de babama: "Sen boşuna uğraşıyorsun. Senin bu çocuk okumaz, çünkü kafası çok kocaman." der dururdu.

Bir öğretmen de babama Ortaklar Öğretmen Okulu'nun sınavla gündüzlü öğrenci aldığını söylemiş. Böylece biz de bu sınava girmek için başvuruda bulunduk. O sırada okullar açılmıştı. Bu nedenle sınav öncesinde ilk hafta Kiraz Ortaokulu'nda okudum. İkinci haftada da Ortaklar'a sınava gideceğiz. Fakat sınava gitmek için nüfus cüzdanı ve diploma gerekli. Ancak okuldan vermiyorlar. Verirsek kaydını sileriz, diyorlar. Neymiş okula müfettiş gelir de benim dosyama bakar, "Hani bu çocuğun kimliği?" dermiş. O yüzden babam beni Ortaklar'a kimliksiz götürdü. Öğretmen Okulu'nun o zamanki doktoru Mahir Okçular'ı buldu. Onun ağabeyi Ödemiş'te bütün tüccarıydı. Ondan selam getirdiğini söyleyerek benim durumumu anlattı. O da yatılı sınav giriş belgesiyle sınava girilebileceğini söyledi. "Yarınki sınava bu belgeyle girsin." dedi.

Ertesi gün bizi teker teker sınava aldılar. İdaredeki görevli öğretmenler benim belgeyi

buluvermediler. Babam direktince de öğretmenlerden biri:

-Zaten 70-80 öğrenci alacağız. Senin çocuk mu kazanacak, demiş.

Babam da oldum olası yüksekten atarak:

-İsterseniz 2 kişi alın. Birisi mutlaka benim çocuk olacaktır, demiş.

-Bu kadar mı çok güveniyorsun oğluna, demiş. Bunu duyan bir başka öğretmen:

-Gel, ben sana buluvereyim istediğin o belgeyi, demiş.

Ben o belge ile sınava girdim. Sınavı babamın dediği gibi olmasa da 6. sırada kazandığımı öğrenince çok büyük sevinç yaşadım. Benim için "Okumaz." diyenlere, hele o ortaokul müdürüne bu başarımla iyi bir yanıt vermişim. Sınavı kazanmamda ilkokul öğretmenimin yaz tatilinde bize verdiği dersler çok etkili olmuştu. Bu nedenle yaşamım boyunca ona minnettarlık duydum, duyacağım. Hep ışıklar içinde olsun...

Hazırlıklar için eve döndük. Hazırlıkları tamamlayıp babamla tekrar okula geldik. İdare binasının önünde Rüstem Çağlar Öğretmenim bizi karşıladı. Meğer benim belgeyi buluveren öğretmenmiş. Babamın atıp tutması nedeniyle, acaba kazanacak mı diye beni izlemiş. Babamı görünce babama sarıldı ve: "Amca hoş geldin. Oğluna güvendiğin kadar varmış." dedi. 6. sırada kazandım diye de saçımı okşadı. Kayıt olurken de Çelikkol Cengiz Öğretmenim geldi, yanağımı okşadı ve:

-Bu çocuk zeki bir öğrenci, diyerek sırtımı da sıvazladı. Artık kendime güvenim tamdı.

Hemen derslere başladım. Matematik dersimize Çelikkol Cengiz öğretmenimiz gelmişti. İlk dersimize girince beni hemen tanıdı. Hemen tahtaya kaldırdı ve birkaç problem sordu. Hepsini de çözdüm.

-Aferin! Yanılmamışım. Sen çok zeki bir öğrencisin. Yerine geç bakalım, dedi. O anda içimdeki

mutluluk duygusunu tanımlamak olanaksızdı...

Okuduğum süre içinde okulumdan insan ve yurt sevgisini, emeğin en yüce değer olduğunu öğrendim. Öğretmenlerimi ve sınıf arkadaşlarımı çok sevdim.

*

Yıllar sonra derneğimizin çağrısıyla 17 Mart'ta okulumuzdaki Kuru fasulye- Pilav gününe katıldım. Ne yazık ki sınıf arkadaşlarımdan sadece Sıdika Dikici'ye rastladım. 40 yıl sonra da olsa tanışmıştım onu. Okulumuzda arkadaşlarımızla geçirdiğimiz o güzel günleri konuştuk. O günleri yeniden yaşadık.

Buradan aldığım eğitim benim hep yol

göstericim oldu. Yetiştirdiğim öğrencilerim arasında bugün doktor, öğretmen, yargıç, veteriner, eczacı, polis vb her meslekten insan var. Karşılaştığımız her yerde elimi öpüp halimi hatırlamı soruyorlar. İşte o an bütün dünyalar benim oluyor. Duygulanıyorum. Bu duygular parayla ölçülemez ki... Ayrıca kendi kendime soruyorum: Acaba bütün arkadaşlarım da bu duyguları yaşıyorlar mı? Neden öğrencilerim yıllar sonra da olsa beni unutmuyorlar? Bunun en büyük nedeni okulumuzdur...

İyi ki Ortaklar Öğretmen Okulu'nda okumuşum, iyi ki öğretmen olmuşum!..

*!972 mezunu. İletişim:0537 380 84 51

NEDEN ADABELEN ?

Faik AY

Başka mesleklerden olan arkadaşlarımız sorarlar, ne var bu Adabelen'de? Her yıl, kuru fasulye-pilav günü, her yıl beş altı yüz kişilik büyük buluşmalar veya dönem mezunlarının bir araya gelmeleri...

Onlara diyorum ki; siz bunu anlayamazsınız. Adabelenlilik anlatılmaz yaşanır. Biz beraber güldük, beraber ağladık, birlikte oynadık, bir somunu bölüştük, aynı karavanaya kaşık çaldık, aynı kaderden geldik ve aynı kaderi paylaştık. Öz olarak hayatı paylaştık.

Bu yıl da (51. yıldönümünde) bir araya gelip geçmişimizi anlatıyoruz. Halen içimizde öğretmen okuluna girerken ki çocukluğumuz yaşıyor. Çocukluğumuza bakarak bu günümüzü değerlendiriyoruz. Bu duyguları dile getiren Şair Arkadaşımız Cevat Turan şöyle der:

"Kocamış bedenlerde/Körpe anılar"

Bir araya geldiğimizde eğrilmiş beller, beyazlaşmış saçlar yerini genç ve uçarı gönüllere bırakıyor. Cevat başka bir dizede:

"Ayrı damaktık/Aynı kazanda piştik " derken

daha nasıl anlatsın
kaynaşmamızı ve sevdamızı.

Bizi bir araya getirenin ne olduğunu şöyle ifade eder:

"Sevgi, çevresini aydınlatan fenerdir"

Yıllanmış dostluklarımızın, yıllanmış şarap gibi değer kazandığını ve devam etmesini dilediğini

"Saçının şakağında/Yılların şurubu var" şeklinde ifade eder.

Sevgili Kardeşim Cevat, eline, diline, beynine sağlık..

**Sorunun kendisinde
olduğunu anlamayan
insanlar,
çözümü başkalarının
huzurunu bozmakta
bulurlar!..**

"Ölüm Allah'ın emri,
Ayrılık olmasaydı!"

ANAM

Mehmet GÜLTEKİN

mehmetgultekin55@hotmail.com

Güneş yakıcı bir şekilde gösterdi kendini karşı tepelerden. Köy ile birlikte okul lojmanında da hareketlenme başladı:

-Ben çıkıyorum, araba bekliyor. İşim bitince hemen dönerim. Anneye iyi bak, dedi ve telaşla kendisini bekleyen arabaya yöneldi. Mehmet sıkıntı ile yerinden kalktı ve odada sessizce uyuyan anasına doğru yaklaştı. Anası uyuyor ya da öyle görünüyordu. Anasının günden güne eriyen bedenine yaklaştı. Omuzları iyice çökmüş, bedeni daha da küçülmüştü. Her şey bir yıl önce başlamıştı. Ağrıları çok artınca Aydın'da tahliller yaptırıldı. Doktoru, küçük oğluna sessizce anlatmıştı pankreas kanserini, nedenlerini ve de sonuçlarını...

Hastanede ve evde birkaç hafta tedavi girişimleri yapıldı, ama sonuç alınamıyordu. Sonunda İzmir'e gelindi. Tetkikler, konsültasyonlar ve doktorlarla yapılan görüşmeler sonunda ameliyata karar verildi ve uygulandı. Ancak doktorların yarayı açmaları ile kapatmaları bir olmuştu. Sonunda birkaç günlük tedavi uygulanmış ve Zehra Ana'nın boş yere radyasyon alıp acı çekmemesi için eve götürülmesini önermişti doktoru.

*

Mehmet, ayaklarının ucuna basarak balkona attı kendini. Oturdu. Yüzünü acı kaplamıştı. Bir sigara yaktı, tüm bunlar bir film şeridi gibi aktı gitti. Sıkıntıdan yerinde duramıyordu. Yan odaya geçti, kitap okumaya çalıştı. Bir ara yan odadan gelen hıçkırık sesi ile irkildi. Odaya sessizce girdiğinde anasının duvara dönmüş bir şekilde sessizce ağladığını fark etti. Anasına uzandı. Onu çevirmeye çalıştığında neden büzüldüğünü ve ağladığını anladı. Anası, Zehra Hanım görmüyordu.. Söylemeye utanıyor; kaderine kahrediyor; için için ağlıyordu. Mehmet yaklaştı, anasına sarıldı, onu öptü, öptü:

-Anne ben Menderes'e gidip geleceğim. Hemen dönerim, merak etme dedi.

-Aman oğlum yavaş git gel, acele etme, diye yanıtladı anası.

Mehmet bunun Anası Zehra Hanım ile son

konuşması olduğunu bilmeden yanda bulunan okul lojmanına yöneldi. Öğretmen arkadaşı Niyazi Bey'e durumu anlattı ve arabası ile ilçeye doktor almaya gitti. Ama doktor uzun uzun görmemesinin nedenlerini, artık yavaş yavaş sona yaklaştığını anlattı. Ama yine de bir ara uğrayacağını söyledi. Mehmet yıkılmış bir şekilde ayrıldı doktordan.

Kardeşlerine ve akrabalarına durumu aktardı. Ama çocuklarına anlatamadı çok sevdikleri babaannelerinin görmediğini ve de göremeyeceğini... Çünkü anası şeker komasına girmişti.

Zehra Hanım acısı ile, ağlaması ile iki uzun gün yaşadı. Yanındaki iki oğlunun ve gelinlerinin ağlamalarına kendi sessiz göz yaşlarını ekledi. Sabır ve inatla bekledi küçük oğlunun yanına gelmesini. Onun yanına gelip kendisine sarılıp ağlamasını bekledi Zehra Hanım...

*

Sonunda gözlerinde iki damla yaş ile başını yana düşürdü. Sessizce iç geçirdi. Ve konuşmadan, acılarını anlatmadan, vedalaşmadan bu dünyadan ayrıldı anası. Kuru, sıcak bir Ağustos sabahında...

Uygarlık
böyle bir
şey galiba,
çünkü
bu dünyayı
birlikte
paylaşıyoruz.

EFE KÜLTÜRÜNDE EFELİK, ZEYBEKLİK, KIZANLIK

Sedat ÖZTÜRK

sedatozturk.47@hotmail.com

Geçen yılda da olduğu gibi bu yılda Tire Zeybek Ateşi Kültür Derneğinin İzmir Gaziemir ilçesinde düzenlenen 2ci Zeybek Ateşi Kurultayı 7 Eylül 2012 ile 14-15 2012 tarihlerin de , büyük bir coşkuyla kutlandı. Bu güzel etkinliği düzenleyen başta Tire Zeybek Ateşi Kültür Derneğine ve Ege Zeybek Kültürü Derneği, Ege Folklor Dernekleri Federasyonu yöneticilerine ayrıca Ege Bölgesindeki diğer illerdeki Efe Derneklerine, katkı veren Kültür Bakanlığına ve yerel yöneticilere emeği geçen maddi destek sağlayan ticari kurumlara çok teşekkür ediyorum. Efelik Zeybeklik batı Anadolu da 19 .yüzyılda halkımıza o günkü yöneticilerin yaptığı baskı ve zulme boyun eğmeyen yine halktan yürekli cesaretli mert kişileri zorbalığa karşı çıkmasının sonucunda dağları mesken tutan kişilerin bir araya gelerek haksızlığa karşı birleşmesidir. Yine kendi deyimleriyle dara düşen dağa yaslanır, düşüncesiyle o devirdeki yöneticilere karşı halkın haklarını savunanlardır efeler zeybekler.

Bu kültürde , Efe zeybeklerin başıdır.Zeybek de belli bir kızanlık döneminden sonra kendini gurup içinde güvenilirliğini kanıtlarsa zeybek olabilir. Kızanlıkta ,efenin rızasıyla veya efenin seçtiği kişiler kızan olabilir. Kızanlıktan zeybekliğe ,zeybeklikten de koşullar gereği (efe öldüğünde) zeybeklerin içinden en yürekli en adil olanı ve herkesin sevgisini kazanmışlardan seçilir. Efenin verdiği kararlara kimse karşı çıkamaz. Yalnız bu kararları baş zeybekle paylaşarak verir. Zeybekler isteklerini baş kızan yoluyla kızanlara duyurur. Zeybeklere dağ başlarının özgür yoldaşları da denilebilir. Zeybekler lider olan efeye inanmak ve güvenmek zorunda dır. Efenin başarılı olması veya başarısız olması çok önemli bir unsurdur. Efeler zaman zaman , sayıca azaldıklarında başka guruplara dahil olabilirler. Bir efe bir kere dağa çıktımı, artık kolay kolay düze inmez. Zaman zaman, Osmanlı, efelere aflar çıkararak inmelerini sağlamışsa da zamanın Osmanlı yöneticileri, efeleri tuzağa düşürdükleri de çok

görülmüştür. Bu yüzden" Osmanlıya güvenilmez" fikri efeler için de çok yaygındır. Zeybekler efenin yol gösterdiği doğrultuda hareket ederler kendi başlarına bir eylem yapamazlar. Töreyle göre efeye biyat etmek şarttır. Efe öl dese ölür. Efenin sözünün üstüne söz izinin üstüne iz olmazlar.İlk bakıldığında gurup içinde belli olmasa da belli bir hiyaraşık düzen vardır. Bazı efeler yatma barınmadan sorumluyken başka bir zeybeğe yemeden içmeden sorumludur. Konaklama ve yeme içme konularında görevli efeler görevlerini kesinlikle aksatmazlar. Zeybekler bu işleri yaparken kızanları görevlendirirler. Bir baskınla ilgili ön bilgileri keşif yapan sorumlu zeybek yapar. Kızanlar gurubun günlük işlerini görürler verilen görevlere itiraz etme hakları yoktur. Efenin vermiş olduğu kararı kimse tartışamaz. Bu olgu

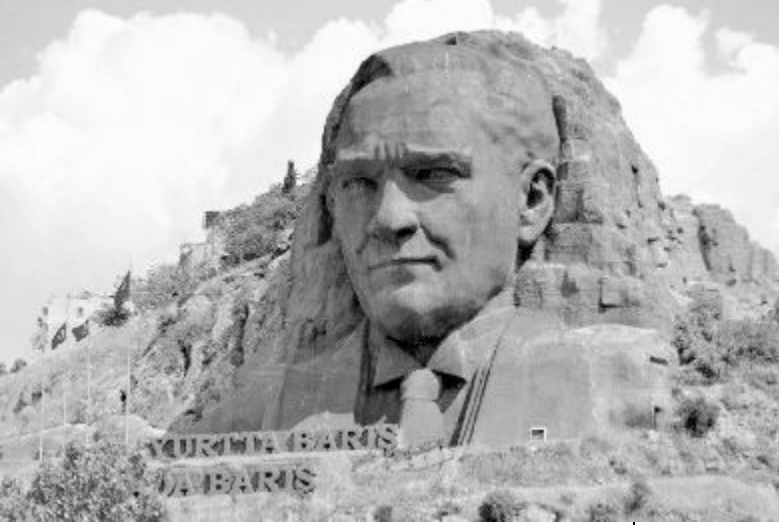

Sedat Öztürk ve Etem Oruç
zeybek kurultayında

zeybekliğin en önemli kuralıdır. Zeybeklerden biriside istişbaratla ilgili araştırmaları yapar, Bu görevin sorumluluğu çok ağırdır. Yanlış yapırsa bütün efe, Zeybek ve kızanların hayatına mal olabilir. Kurtuluş savaşında bazı efe guruplarında bunlar yaşanmıştır. Birde efeleri çoğu zaman zor duruma düşüren çalı kacı (Kendi çıkarı için eşkiyalık ve halka kötülük yapan) bu tür kişilerle Efe gurupları uzun yıllar mücadele etmişlerdir.

Bazı tarihçilerimiz ne yazık ki bunları ayırt edememişler, kurtuluş savaşında ve ezilen halkımıza yardım eden onların içinde yoksul ve haksızlığa uğrayanların haklarını almak için bazı ağalara baskı yaparak isteklerini kabul ettirmişlerdir. Bir örnek vermek gerekirse Çakırcalı Mehmet Efe yörenin ağası Arpacılı Osman ağadan Menderes Köprüsünü tamir etmesi için defalarca haber gönderir ,fakat ağa oralı olmaz .Bu durum Çakırcalıyı çok kızdırır sonunda Osman ağanın konağını yakar ve dağa kaçar,Ağa yine itiraz edince ağayı öldürür. Çakırcalının adaletli davranışları halkın arasında büyük kabul görmüş,15 yılı aşkın İzmir,Aydın, Muğla, Denizli yörelerinde iyilik severliğiyle ve mertliğiyle nam salmıştır. Halk kendisine bu sevginin eseri olarak türkû bile yakmıştır.

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?

ATATÜRK'ÜN ÖZELLİKLERİ:

***ÖLÇÜLERİ:** Boyu 1.74 m. idi. Hayatının son dönemlerine kadar 76 olan kilosu hastalığının ilerlemeye başlamasıyla 46'ya kadar düştü. 43 numara siyah rügan ayakkabı giyerdi.

***DİLİ:** Özenli ve temiz bir Türkçe konuşurdu. Ancak bazı kelimeleri Rumeli şivesiyle telaffuz ederdi.

***YALAKALARA KIZARDI:** Yağcılara çok kızardı. Bir akşam sofrasında kendisine gereksiz şekilde iltifat eden Abdülhak Hamit'e müdahale ettiği söylenir.

***EN ÇOK SEVDİĞİ HAYVANLAR:** 'Sakarya' adlı atına ve köpeği Fox'a çok değer verirdi. Köpeği,

Gazi'nin yatağının ayakucunda uyurdu. At ve köpekten sonra en çok sevdiği hayvan ise kuşlardı. Çankaya Köşkü'nde özel bir bakıcının ilgilendiği güvercinliği vardı. Hayvanlara düşkünlüğü o dereceydi ki bir gün misafirlerinin de görebilmesi için yeni doğmuş bir tayla annesinin Çankaya Köşkü kabul salonuna getirilmesini bile emretmişti.

***DÜZEN TAKINTISI:** Evinde, çevresinde hatta konuk olduğu evlerde bile eğri duran eşyaları düzeltmeden rahat edemezdi.

YABANCI GÖZÜYLE ATATÜRK:

* 1919'da Anadolu'ya çıkan Yunan birliklerinin, büyük taarruz sırasında Yunan Hükümeti tarafından Küçük Asya başkomutanlığına getirilen ve Kurtuluş Savaşı sonunda esir alınıp, Yunanistan'a döndüğünde asılacağı endişesiyle Türkiye Devleti tarafından bir süre Türkiye'de tutulan General Nikolas Trikopis, yaşadığı sürece her Cumhuriyet Bayramında Atina'daki Türk Büyükelçiliği'ne giderek, Atatürk'ün büstünün önünde saygı duruşunda bulunmuştur.

* "Atatürk bu yüzyılın büyük insanlarından birinin tarihi başarılarını, Türk halkına ilham veren liderliğini, modern dünyanın ileri görüşlü anlayışını ve bir askeri lider olarak kudret ve yüksek cesaretini hatırlatmaktadır. Çöküntü halinde bulunan bir imparatorluktan özgür Türkiye'nin doğması, yeni Türkiye'nin özgürlük ve bağımsızlığını şerefli bir şekilde ilan etmesi ve o zamandan beri koruması, Atatürk'ün Türk halkının ismidir. Şüphesiz ki, Türkiye'de giriştiği derin ve geniş inkılâplar kadar bir kitlenin kendisine olan güvenini daha başarı ile gösteren bir örnek yoktur." John F.KENNEDY (A.B.D.Başkanı, 10 Kasım 1963)

* "Denilebilir ki onsuz, İslam alemi, yolunu bulabilmek için elli yıl daha bekleyecekti."

Berthe Georges-Gaulis

PİRAMİTLER HAKKINDA BİLMEDİKLERİMİZ:

*Her biri 20 ton ağırlıktaki taşlardan inşa edilmiştir. Ve bu taşların temin edebileceği en kısa mesafe, yüzlerce km. uzaklıktadır.

*Piramit kimin adına yapıldıysa onun bulunduğu odaya yılda iki defa güneş girmektedir. (doğduğu ve tahta çıktığı günler)

*Piramitlerin bazı odalarının içinde ne olduğu bilinmemektedir. Araştırmacıların çoğu ya içlerinde kaybolmuşlar ya da aynı yerde birkaç tur atmışlar, ama içlerini görememişlerdir.

HAPŞIRMAK:

Hapşırık, burnu rahatsız eden bir faktör sonucu gelişen bir reflektir. Akciğerlerdeki havanın ani şekilde burun boşluğundan dışarı atılması ile olur. Bunun sonucu burun boşluğu

içerisindeki rahatsız edici faktör vücuttan dışarı atılır ve böylece hapşırma eylemi meydana gelir. Hapşırma sırasında kalp dahil bütün organların faaliyetleri durur. Eğer hapşırmaya engel konulursa kafa içinde basınç artar ve beyin ve damarlar şişer ve damarda

hastalık varsa ve damarın çeperi zayıfsa çatlama ve yırtılma olabilir. Bu da beyin kanamasına ve ölüme neden olabilir. Hapşırma sırasında gözler açık tutulmamalıdır.

1 Nisan şakasının kökeni nedir? Daha önce Avrupa'da yaygın olan yeni yıl başlangıcı 1 Nisan'mış. 1564 yılında Fransa kralı IX. Charles, yıl başlangıcını Ocak ayının birinci gününe almış. 1 Ocak 1565 tarihinde herkes birbirine hediyeler sunup, "mutlu yıllar" diledi. O zamanki iletişim şartlarında IX. Charles'ın bu kararı fazla yayılamadı. Duyanlar ise protesto amacıyla eski adetlerine devam ettiler. 1 Nisan'da partiler düzenlediler; eskiden olduğu gibi yine hediyeler alıp verdiler. Kralın baskısı üzerine bunu muziplik olsun diye "şaka" niyetine, "gülmek için" yaptıklarını söylediler. O günden itibaren, her yılın 1 Nisan günü, büyük-küçük herkes birbirine şaka yapmaya, sürpriz hediyeler vermeye, yapılmayacak partilere davet etmeye, gerçek olmayan haberler üretmeye başladı. Yıllar sonra Ocak ayının yılın ilk ayı olmasına alışılınca, Fransızlar 1 Nisan gününü kendi kültürlerinin parçası görerek devam ettirdiler. Oradan da bütün dünyaya yayıldı.

KISA-KISA:

-Hayvanların en büyüğü mavi balınadır. (uzunluğu 33 m., ağırlığı 190t.)

-Kuşlara yıldırım çarpmaz. Çünkü elektrik onların tüyünden geçemez.

-Sadece dişi sivrisinekler ısırır.

-Bir devekuşunun gözü beyninden büyüktür.

-Deve, deniz suyu içebileceği gibi bir defada 250 litre su da içebilir.

-Karınca kendi ağırlığının 50 katını taşıyabilir.

-Çekirgenin kulağı dizindedir.

-Sadece insanlar ve yunuslar zevk için cinsel ilişkide bulunurlar.

Hazırlayan: Cuma Esentürk

Not: Değerli okurlarımız, siz de böylesi pek bilinmeyen bilgileri burada paylaşabilirsiniz.

HABERLER... HABERLER... HABERLER... HABERLER...

1982 -1983 MEZUNLARI 2012 KUŞADASI BULUŞMASI

7 Temmuz 2012 Cumartesi günü 40 kişiden fazla 1982- 1983 mezunu arkadaşımız Kuşadası'ındaydılar. Kuşadası'nda halen görevde olan Arkadaşımız Feyzi UYSAL'ın koordinatörlüğünde gerçekleşen geceye, derneğimizin Kuşadası temsilcisi İbrahim KAFADAR'da katıldı.

FETHİYE KÜLTÜR GEZİMİZ

Adabelenlilerin yoğunluklu yaşadığı Fethiye'de 14 -15 Temmuz günlerinde Adabelenli arkadaşlarımız Gürel DERELİ, Rukiye KÖSE, Atiye KAÇAR ve derneğimizin Fethiye temsilcisi Fercan AKÇİN'in düzenledikleri program çerçevesindeki 3.geleneksel etkinliğe İzmir'den Dernek Yöneticileri Mustafa ÖZMEN ve Cezmi DİKMEN'le birlikte 20 kişilik bir grup katıldı. 14 temmuz cumartesi günü 70 kişilik bir grup oluşturan adabelenliler önce tekneyle Fethiye'nin koylarını gezdiler. Akşam düzenlenen

yemekte doyasıya eğlendiler .Yemekte öğretmenlerimiz Mustafa ALTINIŞIK, Nuriye ALTINIŞIK, Abdullah ARAS bizleri onurlandırdı.15 temmuz günü önce Saklıkent'teki doğal güzellikleri gezen ve adabelenli Aziz KÜÇÜK tarafından işletilen şirin bir gözleme evinde konuk edilen İzmirli arkadaşlarımız Seki Beldesine geçtiler. Seki beldesindeki Kültür ve dayanışma demeğinin geleneksel şenliğine Türkiye'nin her tarafından katılan adabelenliler dostluğu, arkadaşlığı, kardeşliği perçinlediler.

1985 MEZUNLARI 2102 KUŞADASI BULUŞMASI

25 Ağustos 2012 Cumartesi günü 30 kişilik 1985 mezunu Adabelenli geleneksel yıllık buluşmalarını Kuşadası'nda yaptılar. Aynı zamanda derneğimizim İstanbul temsilcisi olan 1985 mezunumuz Olcay GÜLŞEN'in koordinatörlüğünde gerçekleşen buluşmada eğlence, dostluk ve vefakarlık doruk noktasındaydı.

BADEMLER BULUŞMASI

29 Eylül Cumartesi günü yolumuz İzmir'in Bademler köyünden geçti.Burada yaşayan adabelenli arkadaşımız Fatma KAYA 'nın koordinatörlüğünde düzenlenen yemeğe 40 dolayında adabelenli katıldı.Türkülerle dolu gecenin sonunda Seferihisar Sığacık'ta konaklayan adabelenliler Sabah kahvaltısında Seferihisar kaymakamı Adabelenli arkadaşımız Şakir ERDEN'le buluştu.

Sonrası tekrar Bademler'e dönerek köyü gezen adabelenliler köy kahvesinde dinlenirken köyün sosyal ve ekonomik yapısıyla ilgili bilgileri aldılar. Bademler'de 50 yıldır faaliyette olan tarımsal kalkınma kooperatifin tesislerini gezerek yapılan çalışmaları inceleyen adabelenliler başka etkinliklerde buluşmak üzere ayrıldılar.

ADABELEN'Lİ 1964 MEZUNLARININ SALİHLİ BULUŞMASI

1964 mezunlarımızın geleneksel olarak düzenledikleri yıllık buluşmanın bu yıl ki durağı Salihli Kurşunlu kaplıcaları oldu. Yaklaşık 100 kadar adabelenlinin buluşmasında koordinatörlüğü 1964 mezunumuz Ali ÇETİN yaptı. Derneğimiz adına Salihli temsilcimiz Mustafa ERGÜ ve Cuma ESENTÜRK geceye katıldılar. Adabelenli saz ustası Erbay ERDEMİR'in türkülerıyla coşan adabelenliler gelecek yıllarda yine buluşmak sözüyle ayrıldılar.

İZMİRLİ ADABELENLİLER TİYATRODA

İzmir'de yaşayan adabelenliler İzmir Devlet Tiyatrosu Müdürü adabelenli arkadaşımız Hülya SAVAŞ'ın da oyuncu olarak görev aldığı Bağdat Hatun isimli oyunun gala gecesinde Karşıyaka devlet tiyatrosunda buluştular. Yirmiden den fazla arkadaşının oyunu izlemeye gelmesiyle onurlanan arkadaşımız adabelenlileri bundan sonraki oyunlar için tiyatroya beklediğini belirtti.

HUZUR EVİNDEKİ ÖĞRETMENLERİMİZE ZİYARET

17 Eylül pazartesi günü demek başkanımız

Mustafa Özmen'le birlikte sağlık bakanlığına bağlı İzmir-Narlidere huzur evindeki öğretmenlerimiz Mehmet Kahvecioğlu ve Orhan Seyfi Yücetürk'ü ziyaret ettik. Öğretmenlerimiz duygulandılar, heyecanlandılar ve çok mutlu oldular. Adabelenliler olarak ilişkilerimizi koparmadan, dostluğumuzu perçinlememizi ve çağdaş toplum için verdiğimiz mücadelenin sürdürülmesini istediler.

ADABELENLİ YAZARIN İMZA GÜNÜ

22 Eylül Cumartesi Günü adabelenli yazar Şadiye DÖNÜMCÜ'nün yazdığı "Dokunsan kınlan dokunmasan kuruyan insanlar"adlı kitabının tanıtım ve imza günü için derneğimizin İzmir'deki merkezinde bir aradaydık. Dost sıcaklığı içinde geçen söyleşide anılar tazalandı. Şadiye DÖNÜMCÜ arkadaşımız sosyal hizmet uzmanı olarak yaşlılara değgin tanık olduğu öyküleri anlattı. Söyleşimize katılan Işıltan UŞAKLIGİL ağabeyimiz yanında getirdiği mandoliniyle söylediği şarkılara bizleri de ortak etti.

Hala üretmeye devam eden diğer adabelenli

yazarlarımızı tanımak ve tanıtmanın derneğimiz için bir onur kaynağı olduğunu söyleyen demek başkanımız Mustafa Özmen bu tür etkinliklerin sürdürüleceğini belirtti..

YENİ KUŞAK KÖY ENSTİTÜLERİ ÖZDERE GECESİ

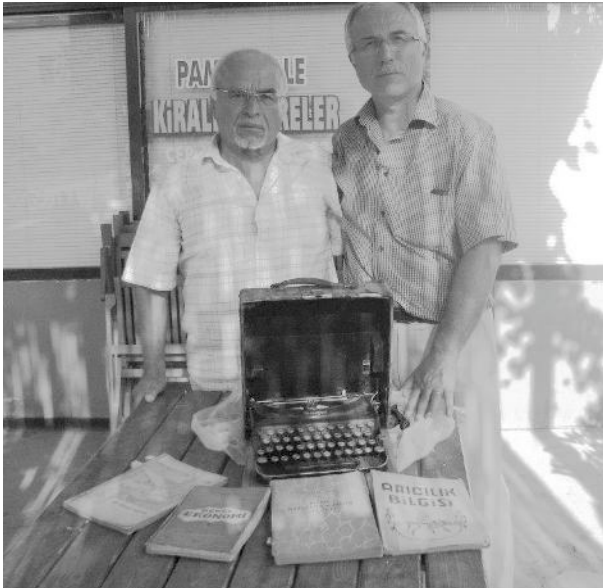

Dost ve kardeş kuruluşlardan Yeni Kuşak Köy Enstitüleri Derneğinin Özdere'de ki geleneksel gecesine katılan demek başkanımız Mustafa Özmen burada dergimiz Adabelen'in 23. sayısını konuklara tanıttı.

Geceye Mustafa Gazalcı, Alpaslan Işıklı, Öner Yağcı, Tahsin Yücel, Hidayet Karakuş, Mevlüt Kaplan gibi önemli Adabelen dostlarında katıldılar.

60 YILLIKDAKTİLO

20 Eylül Cuma günü Ortaklar İlköğretmen okulunda müdürlük yapan efsanevi eğitimci

Süleyman ADIYAMAN'ın amca oğlu eğitimci Süleyman KOÇ ile Ürkmez de buluştuk. Rahmetli müdürümüzün Türk milli eğitimine yaptığı çok önemli hizmetleri andık. Değerli müdürümüzün yaşamında kullandığı daktilosunu okulumuz müzesine iletmek amacıyla teslim aldık.

SÜLEYMAN ADIYAMANIN ÖZ GEÇMİŞİ

Denizli Merkez Uzunpınar Köyünde Fakir bir ailenin son çocuğu olarak doğan Süleyman Adıyaman Denizli Toprak ilkokulunu bitirir. Kızılçullu Köy Enstitüsüne yazılır.1941-1942 yıllarında Denizli Maarif Müdürlüğünde Köy Okulları istimlak Tespit Komisyonunda görev alır. Hasanoğlu Yüksek Köy Enstitüsünün Ziraat Bölümünü bitirerek, aynı okulda asistan olarak çalışır. Daha sonraları Gönen Köy Enstitüsü ve İzmir Değirmendere ilkokulu Öğretmenliğinde çalışan Süleyman Adıyaman, Ege Bölgesi Öğretmenler Derneğini kurarak derneğin Başkanlığını yapar. Bu sıralarda GAYRET diye bir dergi de çıkarır. Okul uygulama Bahçeleri, arıcılık üzerine kitaplar yayınlar. İyi bir İngilizce bilen Süleyman Adıyaman ÜNOSCO nezninde Türkiye yi temsil etme teklifini önce reddeder. Ülkesini iyi tanımak için doğu ve güney doğuda çalışır. Muş, Van, Gümüşhane den sonra, yurt dışı teklifini kabul eder. Hindistan, Pakistan, Tayland ve İsrail de ki raporlarını Eğitim Şuralarında sunar. Sırasıyla Malatya Akçadağ İlköğretmen Okulu, Çorum İlköğretmen Okulu, Ortaklar İlköğretmen Okulu Müdürlükleri yapar. Demirci İlköğretmen Okuluna tanım Öğretmeni olarak sürülür.. Arifiye İlköğretmen Okulu tanım öğretmenliğinden emekli olur..1990 yılında yaşamını yitirdi.

Mesut Tarcan Öğretmenimize Saygıyla...

MUSTAFA KEMAL'İN ŞEHİTLERİ

Tepelerden inen sessizlikle beraber
Al al oldu şehitlerin uykusu
Doğruldular, onlarla dolu her taraf.
Yüzleri neden böyle gülümser
Alınları batan bir güne benziyordu
Vurulduklar öyle temiz, öyle saf.
Ansızın sallandı yer
Yaklaştı şehitlerin ordusu
Ellerinde musaf.
Eğildiler, eğildiler
Dağların doruklarına doğru
Saf saf.
Yeryüzüne onlarla iner
Göklerin, göklerin soluğu
Barış, af.

MESUT TARCAN

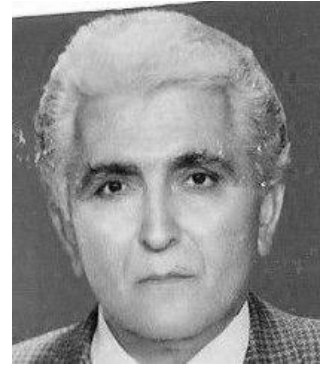
YİTİRDİKLERİMİZ

OKULUMUZ 1982
MEZUNLARINDAN
KENAN KARACA'YI
GEÇİRDİĞİ BEYİN
KANAMASI SONUCU
16 AĞUSTOS 2012
TARİHİNDE KAYBETTİK.
AİLESİNE VE TÜM
ADABELENLİLERE
BAŞSAĞLIĞI DİLERİZ.

OKULUMUZ
ÖĞRETMENLERİNDEN
**ATILLA
BURMABİYİK**
21 EYLÜL 2012
TARİHİNDE VEFAT
ETMİŞTİR. AİLESİNE
VE TÜM
ADABELENLİLERE
BAŞSAĞLIĞI DİLERİZ.

OKULUMUZ 1958
MEZUNLARINDAN OLAN,
DERNEK ÜYEMİZ SUAT
KARAOĞLU 21 EKİM 2012
TARİHİNDE MUĞLA'DA
VEFAT ETMİŞTİR.
CENAZESİ AİLESİNE VE
ADABELENLİLERE
BAŞSAĞLIĞI DİLERİZ.

2012-2013 ÖĞRENİM YILI İÇİN BURS VERMEK İSTEYENLERE ÇAĞRI

Aydınlık ve Çağdaş Türkiye için, Gençlerimize sahip çıkalım!..

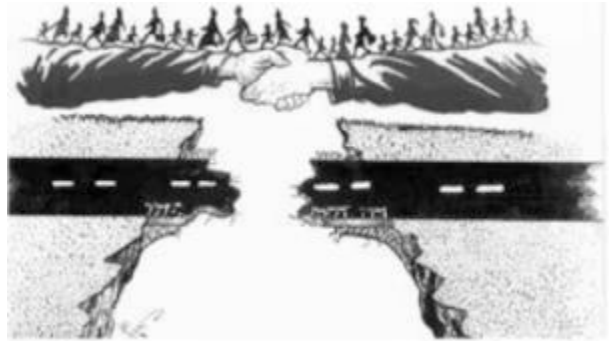
Atatürk'ümüzün: "**Cumhuriyet sizden fikren, ilmen ve bedenen yüksek karakterli muhafızlar ister.**" sözünü özümsemiş cumhuriyet öğretmenleri olarak yaşamımızı sürdürüyoruz. Hepimiz biliyoruz ki güzel yurdumuzun bağımsızlığı, burada kurulan Cumhuriyet, çok büyük özverilerle elde edilmiştir.

Bu büyük başarının temelinde, bizim bugünlerde rahat yaşamamızı sağlayan binlerce şehidimizin ve gazimizin harcinın bulunduğu unutulmamalıdır. Sınırları Atatürk, silah arkadaşları ve Türk ulusu tarafından çizilen bu topraklarda, onların idealine ters düşen hiçbir akım yeşerme olanağı bulmamalıdır.

Ortaklar Öğretmen Okullular(Adabelenliler) Derneği olarak sizlerin desteğiyle ekonomik zorlukları olan, başarılı, çağdaş, laik ve Cumhuriyet ilkelerini savunan; Atatürkçü üniversiteli gençlerin eğitimine 2003 yılından beri katkıda bulunuyoruz.

Derneğimizin burs verme yetkisi 5253 Sayılı Dernekler Yasası'na göre yeni bir tüzük taslağı hazırlanarak 26.05.2007 tarihinde olağanüstü genel kurulumuzda kabul edilmiştir. Bu karar İl Dernekler Müdürlüğü'ne sunulmuş ve onaylanmıştır.

- * 2003-2004 Öğretim yılında 16
- * 2004-2005 yılında da 26
- * 2007-2008 öğretim döneminde 36
- * 2008-2009 öğretim döneminde 39
- * 2009-2010 öğretim döneminde de 34
- * 2010-2011 öğretim döneminde 28
- * 2011-2012 öğretim döneminde 32 üniversite öğrencisine burs verdik.

Burs komisyonumuz 2012 -2013 öğretim döneminde burs tutarını öğrenci başına aylık 75,00 TL, 8 aylık sürede toplam 600,00 TL olarak belirlemiştir.

Burs katkılarının miktarı bu rakamın üstünde yada altında olabilir. Oluşturduğumuz burs havuzundaki birikimler bir öğrenci payına ulaştığında yedekteki öğrenciye aktarılmaktadır.

Bu güne kadar katkı koyan ve koyacak olan tüm Adabelenlilere, Adabelen dostlarına sonsuz teşekkürler ediyoruz.

Burs vermek isteyenler aşağıdaki posta çeki ya da banka hesabına ödeme yapabilir.

Posta Çeki No : 5364820'dir - İş Bankası hesap numarası : 3422 – 0477385

İlginizi bekliyor, önceki yıllarda olduğu gibi bizlere yine destek olacağınıza inanıyoruz. Şimdiden sonsuz teşekkürler...